

USTAWA GMINNA

z dnia 12. Sierpnia 1866.

Ustawy

o Obszarach dworskich

i

o Reprezentacji powiatowej,

Ordynacja wyborcza dla Gmin i powiatowa

obowiązujące dla

Galicji wraz z W. Ks. Krakowskiem

tudzież

Ustawy państwowe

o zasadniczych podstawach urządzenia Gmin

o przynależności do Gminy

z dodanym

rejestrem abecadłowym.

Wydanie drugie, niezmienione.

L w ó w,

nakładem Karola Wilda

1867.

Wydawnictwo Karola Wilda

hct

USTAWA GMINNA

A-18937

o Reprezentacji powiatowej,
Ordnacja wyborcza dla Gmin i powiatów
Galicji wraz z W. Ks. Krakowskim



rejestrzem abscydowym

BIBLIOTEKA
UMCS
LUBLIN

Przewoź

K. 1160 / 56 / 3128

Z drukarni E. Winiarsza.

A.

Ustawa z dnia 12go sierpnia 1866

obowiązująca w Królestwie Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

o urządzeniu Gmin i o Ordynacji wyborczej dla Gmin.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wydaję na podstawie Ustawy z dnia 5. Marca 1862, l. 18. Dz. p. P, załączoną Ustawę gminną, i w związku z nią zostającą Ordynację wyborczą dla Gmin, i rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Niniejsza Ustawa gminna i w związku z nią zostająca Ordynacja wyborcza dla Gmin obowiązują wszystkie Gminy Mojego Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wyjąwszy stołeczne miasto Lwów, miasto Kraków, i te Gminy, dla których osobne statuta wydane zostaną.

Art II.

Ustawa gminna i Ordynacja wyborcza dla Gmin wejść w wykonanie po upływie 60 dni od dnia ich obwieszczenia.

Art. III.

Dopóki Reprezentacja powiatowa zaprowadzoną nie będzie, Wydział krajowy ma wykonywać prawa, Radzie powiatowej i Wydziałowi powiatowemu Ustawą gminną zastrzeżone.

Art. IV.

Przeprowadzenie tej Ustawy polecam Mojemu Ministrowi Stanu.

Wiedeń dnia 12. Sierpnia 1866.

Franciszek Józef m. p.

Belcredi.

Z najwyższego polecenia:

Bernard kawaler de Meyer.

A.

Ustawa gminna

dla Królestwa Galicji i Lodomerji z Wiel-
kiem Księstwem Krakowskiem.

Dział I.

O Gminie w ogólności.

Gmina.

§. 1.

Osada (wieś, miasteczko, miasto), mająca obecnie własny zarząd gminny, stanowi Gminę.

Złączenie.

§. 2.

Gminy do tego samego powiatu politycznego nale-
żące, mogą się za przyzwoleniem Rady powiatowej
łączyć w jedną Gminę tak, aby jako osobne Gminy
istnieć przestały; jeżeli polityczna Władza krajowa
ze względów publicznych nic przeciw temu nie zarzuci.

Gminy, połączyć się mające, winny jednak po-
przednio zawrzeć umowę co do posiadania i użytko-
wania swej własności, tudzież swych zakładów i fun-
duszów.

Ustawa gminna.

Rozłączenie.

§. 3.

Osady, w jedną Gminę połączone, tylko mocą Ustawy krajowej rozłączone być mogą.

Zmiana granic.

§. 4.

Do zmiany granic Gminy potrzeba przyzwolenia Rady powiatowej, które udzielonem być może tylko za poprzedniem oświadczeniem politycznej Władzy krajowej, iż przeciw temu ze względów publicznych nie ma nic do zarzucenia.

§. 5.

Każda nieruchomości musi należeć do związku pewnej Gminy.

Wyjęte są: Rezydencje, zamki i inne budynki z przynależnemi ogrodami i parkami, przeznaczone na mieszkanie, lub tylko na czasowy pobyt Cesarza i Najwyższego Dworu.

Stosunki obszarów dworskich określone są ustawą z dnia 12. Sierpnia 1866.

o Obszarach dworskich.

Dział II.**O członkach Gminy.**

Członkowie Gminy, i obcy.

§. 6.

Członkami Gminy są:

- a) Osoby, mające w Gminie prawo przynależności (przynależni do Gminy);
- b) Uczestnicy, t. j. osoby, nie mające w Gminie prawa przynależności, jeżeli w granicach Gminy majątek nieruchomy posiadają, lub jeżeli od przedsiębiorstwa zarobkowego samoistnie wykonywa-

nego, albo od dochodu, bezpośredni podatek w Gminie opłacają.

Pod temi warunkami należą do uczestników Gminy także korporacje, stowarzyszenia, zakłady i fundacje. Wszystkie inne osoby w Gminie są obcemi.

Przynależność do Gminy.

§. 7.

Stosunki przynależności do Gminy, określone są ustawą z dnia 3. Grudnia 1863. Dz. pr. P. l. 105.*)

Za nadanie prawa przynależności do Gminy (przyjęcie do związku Gminy) może Gmina pobierać opłatę, nie przewyższającą sumy 10 złr. w. a.

Obywatele miejscy i honorowi.

§. 8.

Obywatelami miejskimi są ci, którym Gmina miasta prawo obywatelstwa nadała.

Obywatelstwo miejskie tylko przynależnym do Gminy nadawane być może.

Za nadanie obywatelstwa może Gmina pobierać opłatę.

Gminy miast mogą w uznaniu zasług publicznych nadawać obywatelstwo honorowe osobom, będącym obywatelami Państwa Austriackiego.

Prawa i obowiązki członków Gminy.

§. 9.

Członkom Gminy służy prawo swobodnego pobytu w gminie. Mają oni udział, podług postanowień niniejszej ustawy, tak w prawach i korzyściach, jakoteż w obowiązkach i ciężarach Gminy.

Przynależni do Gminy mają nadto w razie zubożenia i nieudolności do pracy prawo do wsparcia,

*) Dosłowny tekst Ustawy o przynależności do Gminy (O swojszczyźnie) patrz niżej pod G.

stosownie do ustawy z dnia 3. Grudnia 1863. (Dz. p. P. l. 105). (Patrz następnie pod G.)

Obywatelom miejskim zastrzega się prawo do udziału w fundacjach i zakładach, osobno dla nich utworzonych.

Obywatelstwo honorowe nadaje prawa uczestników Gminy, ale nie nakłada udziału w ich obowiązkach.

Prawo pobytu w Gminie.

§. 10.

Obcym, którzy się z swej przynależności do pewnej Gminy wykażą, lub przynajmniej dowiodą, iż poczynili potrzebne kroki ku wykazaniu swej przynależności, nie może Gmina wzbronić pobytu w swym obrębie, dopóki tak oni, jak i mieszkający z nimi członkowie ich rodzin nieskazitelny żywot prowadzą, i nie stają się ciężarem dobroczynności publicznej.

Jeżeli obcy rozporządzeniem Gminy w tej mierze czuje się pokrzywdzonym, służy mu prawo odwołania się do politycznej Władzy powiatowej.

Utrzymanie prywatnych stosunków prawnych.

§. 11.

Niniejsza ustawa nie narusza prywatnych stosunków prawnych w ogóle, a w szczególności praw własności i użytkowania, służących bądź pojedynczym członkom Gminy, bądź też pojedynczym miejscowościom, częściom Gminy, lub całym klasom mieszkańców.

Dział III.

O reprezentacji gminnej.

§. 12.

Gminę reprezentuje w jej sprawach Rada gminna i Zwierzchność gminna.

Skład Rady gminnej.

§. 13.

Rada gminna składa się z członków wybranych i z członków, bez wyboru do niej należących (Radnych).

W miastach jednak Rada składa się tylko z członków wybranych.

Liczba Radnych wybranych.

§. 14.

W Gminach, w których liczba członków do wyboru uprawnionych nie przenosi 50, wybieranych będzie 8 Radnych; w Gminach zaś liczących

51 do	200	do	wyboru	uprawnionych	członków	12
201	"	400	"	"	"	18
401	"	600	"	"	"	24
601	"	1000	"	"	"	30
a nad	1000	"	"	"	"	36

Radnych.

Do zastępywania Radnych ubytych, lub nie mogących brać udziału w czynnościach Rady, wybrani będą zastępcy, których liczba wynosić ma połowę liczby Radnych.

Wybór Radnych.

§. 15.

Radnych i ich zastępców (§. 14.) obierają członkowie Gminy, uprawnieni do wyboru.

Bliższe postanowienia o uprawnieniu do wyboru, o obieralności i postępowaniu przy wyborach, zawiera Ordynacja wyborcza dla Gmin.

Radni bez wyboru.

§. 16.

Każdy członek Gminy, opłacający przynajmniej szóstą część całej sumy podatków bezpośrednich, w Gminie do opłaty przypisanych, niemniej każdy posia-

dacz wcielonej do Gminy majątności ziemskiej jako osobne ciało w tabuli krajowej zapisanej, chociażby wspomnianej ilości podatków w Gminie nie opłacał, ma prawo nawet bez wyboru być członkiem Rady gminnej, jeżeli jest obywatelem Państwa Austrjackiego, i nie zachodzi względem niego żadna okoliczność wykluczająca lub wyłączająca, wskazana w §§. 3, 10, 11, Ordynacji wyborczej dla Gmin.

Za osobę nie używającą własnowolności, wykonywa to prawo jej prawny zastępca, lub tegoż pełnomocnik.

Wojskowi w czynnej służbie, i kobiety, jeżeli chcą z tego prawa korzystać, muszą — wszystkie zaś inne osoby, mające to prawo, mogą — je wykonywać przez pełnomocników.

Współposiadacze realności umocowują do wejścia w skład Rady gminnej jednego z pośród siebie, lub inną osobę.

Radnego bez wyboru nie może zastępywać, kto nie jest obywatelem Państwa Austrjackiego, nie używa własnowolności, lub względem kogo zachodzą okoliczności wykluczające lub wyłączające, w §§. 3, 10, 11, Ordynacji wyborczej dla Gmin wskazane.

Zastępca może tylko jedną osobę zastępywać. Jeżeli zastępca już co do swojej osoby należy do Rady gminnej, głos jego przy głosowaniu podwójnie ma być liczony.

§. 17.

Radni bez wyboru nie będą wliczani do liczby Radnych, w § 14. ustanowionej.

Radny bez wyboru, który także przez wybór został do Rady powołany, ma albo przyjąć wybór, albo korzystać z prawa przysługującego mu podług §. 16.

Skład Zwierzchności gminnej.

§. 18.

Zwierzchność gminna składa się z Naczelnika Gminy (Burmistrza, Wójta), i przynajmniej z dwóch Radnych, jemu przydanych (assessorów, przysiężnych).

Gdzie tego rozmiar czynności i stosunki wymagają, może Rada gminna liczbę assessorów lub przysiężnych odpowiednio powiększyć, wszakże o tyle tylko, ażeby ich liczba trzeciej części liczby Radnych nie przewyższała.

Członkowie Zwierzchności gminnej należą także do Rady gminnej, i są objęci w liczbie jej członków.

Wybór Zwierzchności gminnej.

§. 19.

Naczelnika Gminy, tudzież assessorów lub przysiężnych wybiera Rada gminna z grona swojego.

Zastępcę naczelnika Gminy wybiera Rada gminna z grona assessorów lub przysiężnych.

Bliższe postanowienia w tej mierze zawiera Ordynacja wyborcza dla Gmin.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

§. 20.

Każdy podług przepisów wybrany członek gminy winien przyjąć wybór, bądź na członka Rady gminnej, lub tegoż zastępcę, bądź na członka Zwierzchności gminnej.

Prawo wymówienia się od przyjęcia wyboru służy tylko:

- a) duchownym wszelkiego wyznania i nauczycielom publicznym;
- b) urzędnikom i sługom c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów i funduszków publicznych, dopóki w czynnej służbie zostają;

- c) wojskowym, chociażby w czynnej służbie nie zostającym;
- d) osobom liczącym przeszło 60 lat życia;
- e) tym, którzy przez cały jeden porjod wyborczy piastowali posadę w Zwierzchności gminnej, jednak tylko na perjod bezpośrednio następujący;
- f) tym, którym ułomności fizyczne, lub znacznie i trwale nadwątlone zdrowie, nie pozwalają obowiązków urzędowych wykonywać;
- g) tym, którzy z powodu zwykłego zatrudnienia, corocznie często, lub przez dłuższy czas nie bywają w Gminie obecni;
- h) zostającym w służbie prywatnej, jeżeliby przez przyjęcie wyboru w stosunku swoim służbowym uszczerbku doznać mogli;
- i) tym, którzy podług §. 16. mają prawo należeć bez wyboru do Rady gminnej.

Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się przyjąć wybór, lub przyjęty urząd dalej sprawować, podpada karze pieniężnej, którą Rada gminna aż do wysokości 50 złr. w. a. wymierzyć może.

Przeciw takiemu orzeczeniu Rady służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

Kara pieniężna wpływa do kasy gminnej.

Peryod wyborczy.

§. 21.

Członkowie Rady i ich zastępcy, tudzież członkowie Zwierzchności gminne, obierani będą na lat trzy. Wszakże po upływie tego czasu pozostają oni w urzędzie aż do ukonstytuowania się nowej Reprezentacji gminnej.

Ustępujący mogą być nanowo wybrani, jeżeli przeszkoda prawna nie zachodzi.

Wybory uzupełniające.

§. 22.

W razie opróżnienia w ciągu trzechletniego peryodu posady Naczelnika Gminy, jego zastępcy, assessora lub przysiężnego, winna Rada najpóźniej do dni 14 wybrać w jego miejsce innego na czas jeszcze pozostały.

W miejsce Radnego ubywającego przed końcem peryodu, lub nie mogącego czasowo brać udziału w czynnościach Rady, powoła Naczelnik Gminy do Rady tego zastępcę, który największą ilość głosów otrzymał w tem samym kole wyborczem, w którym Radny, mający być zastąpionym wybrany został. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Gdyby jednak tyle Radnych brakowało, iżby liczba przez jedno koło wyborcze wybranych nawet przez powołanie z tegoż koła zastępców uzupełnioną być nie mogła, natenczas winno toż koło wyborcze przedsięwziąć niezwłocznie na podstawie ostatniej listy wyborczej wybór uzupełniający, na dalszy ciąg peryodu wyborczego.

Przyrzeczenie.

§. 23.

Naczelnik Gminy, tudzież assesorowie lub przysiężni, winni w miejsce przysięgi złożyć przy objęciu urzędu w ręce Naczelnika Władzy powiatowej lub jego delegata, w obecności delegata Wydziału powiatowego i delegatów Rady gminnej przyrzeczenie, iż zachowają Cesarzowi wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będą ustaw, i wypełniać sumiennie obowiązki swoje.

P ł a c a.

§. 24.

Urząd Radnego i jego zastępcy jest bezpłatny.

Rada gminna uchwali, czy i jakie wynagrodzenia od Gminy pobierać mają Naczelnik, jego zastępca i assessorowie lub przysiężni.

Wszystkim członkom Rady i Zwierzchności gminnej należy się od Gminy wynagrodzenie za wszelkie wydatki, połączone z ich urzędowaniem.

Ustąpienie z posady.

§. 25.

Za przyzwoleniem Rady gminnej może każdy członek Reprezentacji gminnej urząd swój złożyć.

Członek Reprezentacji gminnej lub jego zastępca traci swój urząd, jeżeli zajdzie, lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności lub uprawnieniu na członka Rady bez wyboru stała na przeszkodzie.

Jeżeli członek Reprezentacji gminnej lub jego zastępca popadnie w śledztwo z powodu jednego z czynów karygodnych w §§. 3. i 11. Ord. wyb. dla Gmin wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony, albo postępowanie ugodne zarządzone zostanie, wtedy nie będzie mógł sprawować swego urzędu, dopóki trwa to postępowanie karne, krydalne lub ugodne.

Dział IV.

O zakresie działania Gminy.

Rozdział pierwszy.

O zakresie działania Gminy w ogólności.

§. 26.

Zakres działania gminy jest:

- a) własny, i
- b) poruczony.

Własny zakres działania.

§. 27.

Własny zakres działania, t. j. zakres, w którym Gmina, z zachowaniem ustaw, samodzielnie zarządzać i rozporządzać może, obejmuje w ogóle wszystko, co bezpośrednio dotyczy interesu Gminy, i w jej granicach własnymi jej siłami załatwionem i przeprowadzonym być może.

W myśl tego należą do własnego zakresu działania Gminy w szczególności:

- a) wolny zarząd majątkiem gminnym, i załatwienie spraw, odnoszących się do związku gminy;
- b) czuwanie nad bezpieczeństwem osób i ich mienia;
- c) staranie o zakładanie i utrzymanie gminnych dróg, mostów, ulic i placów, niemniej o bezpieczeństwo i łatwość komunikacji po drogach i wodach;
- d) policja polowa;
- e) dozór policyjny nad przedmiotami żywności, nad targami, nad miarą i wagą;
- f) policja zdrowia;
- g) policja nad czeladzią i wyrobnikami, niemniej wykonywanie przepisów o czeladzi służebnej;
- h) policyjny dozór nad obyczajnością publiczną;
- i) sprawy ubogich, opieka nad zakładami dobroczynnymi Gminy, zapobieganie żebractwu;
- k) policja ogniowa, policja budownictwa, wykonywanie przepisów porządku budowniczego, i udzielenie policyjnego pozwolenia na budowy;
- l) ustawą oznaczyć się mający wpływ na szkoły średnie, przez Gminę utrzymywane, i na szkoły ludowe; staranie o zakładanie, uposażanie i utrzymywanie szkół ludowych z uwzględnieniem istnie-

jących jeszcze patronatów szkolnych i przepisów konkurencji do szkół; *)

- m) jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania z Gminy wybranych;
- n) przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji.

Z wyższych względów Państwa mogą pewne czynności policji miejscowej w pojedynczych Gminach w drodze ustawy przekazane być osobnym organom rządowym.

Poruczony zakres działania.

§. 28.

Ustawy określają poruczony zakres działania Gminy, t. j. jej obowiązek do współdziałania w sprawach publicznej administracji.

Rozdział drugi.

O zakresie działania Rady gminnej.

§. 29.

Rada gminna jest w sprawach Gminy organem uchwalającym i nadzorującym.

Władza wykonawcza jej nie przysłuży.

Sprawy gospodarstwa Gminy.

§. 30.

W sprawach gospodarstwa Gminy należą do obrad i uchwał Rady:

- a) wszelkie rozporządzenia względem zakładowego majątku i dobra Gminy;
- b) postanowienia o sposobie użytkowania i zarządu tego majątku i dobra; wydzierżawianie, wynajmowanie, lokowanie kapitałów;

*) Ustawa o konkurencji do szkół patrz poniżej pod I.

- c) uchwalanie budżetu rocznego; staranie o pokrycie niedoboru;
- d) sprawdzanie i załatwianie rachunków rocznych;
- e) przyzwalanie na rozpoczęcie sporów prawnych, i na odstąpienie od nich; zatwierdzanie ugód spór umarzających; ustanawianie zastępców prawnych;
- f) w ogóle wszelkie sprawy, nie należące do zwyčajnego zarządu majątkiem, i te, które sobie Rada względem tego zarządu zastrzeże.

Ustanawianie służby.

§. 31.

Rada winna przydać Zwierzchności gminnej służbę potrzebną do załatwiania czynności wypływających z własnego i poruczonego zakresu działania.

Jeżeli Rada uzna potrzebę ustanowienia posad urzędowych lub służbowych, wtedy uchwali liczbę i płacę urzędników i sług, orzecze o warunkach i sposobie ich mianowania, i o ich zaopatrzeniu.

Sprawy policji miejscowej.

§. 32.

O ile sprawowanie policji miejscowej nie jest mocą ustawy przekazane organom rządowym, może Rada w granicach istniejących ustaw, wydawać obowiązujące w obrębie Gminy przepisy, tyczące się policji miejscowej, i za przekroczenie tychże zagrażać karą pieniężną aż do wysokości 15 złr., lub w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, karą aresztu do 5 dni. (Patrz także §. 59 i 60.)

§. 33.

Rada winna uchwalać środki pieniężne na utrzymanie zakładów i urządzeń policji miejscowej, i jest

odpowiedzialną za wszelkie zaniedbanie w tej mierze pochodzące z jej winy.

Odpowiedzialność Gminy.

§. 34.

Gdyby kto poniósł szkodę z powodu zaniedbania przez Gminę obowiązków, względem policji miejscowej na niej ciążących, winna Gmina poniesioną szkodę wynagrodzić. W szczególności obowiązana jest Gmina wynagrodzić szkodę, wyrządzoną w jej obrębie przez gwałt publiczny przy zbiegowisku dokonany, jeżeliby ani jeden ze sprawców nie był schwytanym, a na Gminie ciążyła wina niedbałości w zapobieżeniu temu gwałtowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody, wyda polityczna Władza powiatowa, za poprzedniem wysłuchaniem Wydziału powiatowego. Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia porozumienie się między Gminą i poszkodowanym nie nastąpi, wynagrodzenie to ma być poszukiwanem zwykłą drogą prawa.

Zaopatrywanie ubogich.

§. 35.

Rada winna czuwać nad tem, aby ubodzy w miarę ustaw zaopatrzeni byli.

Gdyby zakłady i fundusze na ten cel przeznaczone nie wystarczały, Rada postara się o potrzebne środki, i może oznaczyć sposób ich użycia.

Udzielanie zdania.

§. 36.

Rada gminna ma na żądanie politycznej Władzy powiatowej, albo na żądanie Rady powiatowej, lub Wydziału powiatowego, udzielać swojego zdania.

Rozstrzygnięcie zażaleń.

§. 37.

Rada rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej w sprawach własnego zakresu działania.

W jakich przypadkach takie zażalenia, polityczna Władza powiatowa rozstrzyga, stanowi §. 106.

Nadzorowanie Zwierzchności gminnej.

§. 38.

Rada nadzoruje urzędowanie Zwierzchności gminnej.

Rada ma prawo ustanawiać osobne komisje tak w tym celu, jakoteż do nadzorowania przedsiębiorstw gminnych, niemniej do udzielania zdań i przedstawienia wniosków w sprawach gminnych.

Do takich komisyj powoływać może Rada także mężów zaufania z poza grona swego.

Rada winna zarządzać w ciągu roku kilkakrotnie rewizją kasy.

Zakłady gminne.

§. 39.

Postanowienia §. 30, 31 i 38 dotyczą także zakładów Gminy, o ile akt fundacji lub umowa nie zawierają innych postanowień.

Dalsze uchwały Radzie zastrzeżone.

§. 40.

Do zakresu działania Rady należy dalej:

- a) wybór członków Zwierzchności gminnej;
- b) nadawanie prawa przynależności do Gminy; nadawanie obywatelstwa miejskiego i honorowego; ustanawianie opłaty za nadanie prawa przynależności i obywatelstwa miejskiego (§§. 7 i 8);
- c) wykonywanie przysługującego Gminie prawa patronatu lub prezentowania, nadawanie miejsc

- fundacyjnych, nie uwłaczając jednak prawom, na różnicy wyznań opartym;
- d) uchwalanie w sprawach, odnoszących się do umów Gminy z innymi Gminami lub z posiadaczami obszarów dworskich co do stosunków wskazanych w §§. 2, 3, 4, 95, 96, 97 tej ustawy i w §§. 2, 3 ustawy z dnia 12. Sierpnia 1866 o Obszarach dworskich;
- e) wybór mężów zaufania do jednania stron (§. 27 lit. m.)

Zwoływanie Rady.

§. 41.

Rada zbiera się na posiedzenie, ile razy zajdzie tego potrzeba, najmniej jednak raz na kwartał.

Naczelnik Gminy, lub w razie przeszkody jego zastępca zwołuje Radę na posiedzenie; każde posiedzenie, które nie jest tym sposobem zwołane, jest nieprawne, a powzięte na niem uchwały są nieważne.

Naczelnik Gminy musi zwołać Radę, jeżeli tego zażąda przynajmniej trzecia część Radnych, lub polityczna Władza powiatowa, albo też Rada powiatowa, lub Wydział powiatowy.

O nastąpić mającem posiedzeniu Naczelnik w każdym razie winien zawiadomić wszystkich w Gminie obecnych Radnych.

Komplet do uchwał.

§. 42.

Rada nie może powziąć uchwały, jeżeli więcej niż połowa Radnych nie jest na posiedzeniu obecną. Do uchwały stanowiącej budżet, jako też do uchwały podlegającej wyższemu zatwierdzeniu, potrzebną jest obecność dwóch trzecich części Radnych.

Jeżeli na posiedzenie nie zbierze się ilość Radnych potrzebna do powzięcia uchwał, winien Naczelnik Gminy zwołać Radę powtórnie i zarazem zażądać zastępców.

Na każdego Radnego i zastępcę, który nie stawi się na to drugie posiedzenie, i nie usprawiedliwi swojej nieobecności, może Naczelnik orzec karę pieniężną aż do wysokości 10 złr. w. a., i takową na rzecz Gminy ścisnąć.

Przeciw takiemu orzeczeniu Naczelnika służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

O komplecie Rady, potrzebnym do wyboru Zwierzchności gminnej, stanowi Ordynacja wyborcza dla Gmin.

Przeszkody uczestniczenia w obradach.

§. 43.

Jeżeli przedmiot obrady i uchwały jest urzędowanie członka Zwierzchności gminnej, lub Rady gminnej, winien członek ten wstrzymać się od głosowania, a na żądanie Rady oddalić się przed głosowaniem, musi jednak na wezwanie Rady stawić się dla udzielenia żądanych objaśnień.

§. 44.

Członek Zwierzchności lub Rady gminnej, nie może być obecnym na posiedzeniu, jeżeli przedmiot obrady lub uchwały dotyczy jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób, z nim w pierwszym lub w drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych.

Przewodniczenie na posiedzeniach.

§. 45.

Na posiedzeniach przewodniczy Naczelnik Gminy, a w razie przeszkody, jego zastępca. Posiedzenie, bez zachowania tego przepisu odbyte, jest nieważne.

Przewodniczący zagaja i zamyka posiedzenie, kieruje rozprawami, i przestrzega porządku w zgromadzeniu.

Warunki ważności uchwał.

§. 46.

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych Radnych. Przewodniczący głosuje przy wyborach. Prócz tego głosuje on tylko w razie równości głosów, a wtedy to zdanie staje się uchwałą, które z doliczeniem jego głosu większość bezwzględną otrzymało.

Głosowanie odbywa się jawnie, wolno jest jednak Radzie uchwalić głosowanie tajne.

Jawność posiedzeń.

§. 47.

Posiedzenia Rady odbywają się publicznie; wyjątkowo jednak może Rada uchwalić posiedzenie tajne. Posiedzenia, na których przedmiotem obrad są budżet lub rachunki, są w każdym razie publiczne.

Gdyby publiczność mieszała się do obrad, lub w inny sposób przeszkadzała obradom, Przewodniczący ma prawo i obowiązek, po uprzednim bezskutecznym napomnieniu, nakazać wydalenie publiczności z miejsca posiedzeń.

W domach szynkowych posiedzeń Rady odbywać nie wolno.

Księga uchwał.

§. 48.

Uchwały Rady z każdego posiedzenia będą zapisywane w księgi uchwał. Zapis ten ma być stwierdzony podpisem Przewodniczącego, dwóch Radnych i pisarza. Każdemu członkowi Gminy wolno jest przeglądać tę księgę.

R e g u l a m i n.

§. 49.

Rada ma prawo w granicach ustaw uchwalić porządek czynności i postępowania dla siebie i dla urzędów gminnych.

Rozdział trzeci.

O zakresie działania Zwierzchności gminnej.

§. 50.

Zwierzchność gminna jest w sprawach Gminy organem zarządzającym i wykonawczym.

Władza Naczelnika Gminy w ogólności.

§. 51.

Naczelnik Gminy kieruje czynnościami Zwierzchności gminnej, i nadzoruje takowe.

Assesorowie lub przysiężni winni są Naczelnikowi pomoc w urzędowaniu, i mają według jego zarządzenia i pod jego odpowiedzialnością wykonywać czynności, które im poruczy.

Jeżeli dla jakiegokolwiek przeszkody Naczelnik nie urzęduje, wszystkie jego prawa i obowiązki przechodzą na jego zastępcę.

Władza dyscyplinarna.

§. 52.

Naczelnikowi podlegają urzędnicy i słudzy Gminy: on wykonywa nad nimi władzę dyscyplinarną.

Naczelnik może suspendować w urzędowaniu nawet takich urzędników i takie sługi, których mianowanie Rada sobie zastrzegła; prawo jednak oddalenia ich ze służby ma tylko Rada.

Mianowanie delegatów.**§. 53.**

Do łatwiejszego sprawowania czynności policji lub innych spraw miejscowych, może Rada dla pojedynczych części Gminy mianować delegatów z pomiędzy członków Gminy tamże zamieszkałych, do Rady obieralnych, którzyby Naczelnika w załatwieniu tych czynności wspierali.

Delegatów mianuje Rada na wniosek Naczelnika Gminy lub trzech Radnych.

Co do przyjęcia lub nieprzyjęcia tego mianowania, obowiązują przepisy §. 20.

Delegaci mają zastosować się przy sprawowaniu czynności do zarządzeń Naczelnika.

Reprezentacja na zewnątrz. Wydawanie dokumentów.**§. 54.**

Naczelnik reprezentuje Gminę na zewnątrz.

Dokumenta, mocą których Gmina przyjmuje zobowiązania względem trzecich osób, muszą być podpisane przez Naczelnika i jednego asesora lub przysiężnego.

Dokument dotyczący interesu, do którego zawarcia potrzebne jest przyzwolenie Rady lub wyższe zatwierdzenie, musi nadto być podpisany przez dwóch Radnych, i powołać się do tegoż przyzwolenia lub zatwierdzenia.

W każdym razie dokument, wydany imieniem Gminy, musi być zaopatrzony pieczęcią Gminy.

Wykonywanie i zawieszanie uchwał.**§. 55.**

Naczelnik przygotowuje przedmioty przeznaczone pod rozpoznanie Rady.

Uchwały Rady, powzięte w sposób zgodny z ustawami, winien Naczelnik wykonać, a jeżeli wyższych zatwierdzenie jest potrzebnem, postarać się przedtem o to zatwierdzenie.

Jeżeli jednak Naczelnik mniema, że powzięta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub że się sprzeciwia ustawom, natenczas obowiązany jest wstrzymać jej wykonanie, i udać się do politycznej Władzy powiatowej o rozstrzygnięcie pytania, czy powzięta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub sprzeciwia się ustawom (§. 105).

Polityczna Władza powiatowa winna wydać to rozstrzygnięcie w ośmiu dniach, i jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania Gminy, zawiadomić równocześnie o rozstrzygnięciu Wydział powiatowy.

Zarząd majątku.

§. 56.

Naczelnik prowadzi zarząd majątku Gminy, nadzoruje użytkowanie i zarząd dobra gminnego, kieruje przedsiębiorstwami gminnymi, i czuwa nad ich wykonaniem, załatwia sprawy ubogich według ustaw i urzędzeń, i rozporządza w sprawach gminnych, nie należących do zakresu działania Rady.

Naczelnik zawiaduje zakładami gminnymi, i nadzoruje zakłady, własny zarząd mające, o ile akt fundacji lub umowa nie zawierają innych postanowień.

Naczelnik zezwala na przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji, i czuwa nad zachowaniem i ściśłem wypełnieniem istniejących w tej mierze przepisów.

Sprawowanie policji miejscowej.

§. 57.

Do Naczelnika Gminy należy odpowiednie ustawom i przepisom sprawowanie policji miejscowej (§. 27),

o ile pojedyncze czynności teje nie są przekazane w drodze ustawy organom rządowym.

Jest on obowiązany zarządzić wszystko, czego wymaga wykonanie policji miejscowej, i postarać się o potrzebne do tego środki pieniężne.

W nagłych wypadkach nieszczęścia, n. p. przy pożarach lub powodziach it.p., ma Naczelnik prawo zarządzić wykonanie robót wszelkiego rodzaju, o ile są niezbędne do usunięcia niebezpieczeństwa chwilowego, i zmusić do tych robót każdego zdolnego do nich członka Gminy, a nawet i obcych.

Gdyby środki policji miejscowej w Gminie nie były dostateczne do zabezpieczenia dobra publicznego (jak n. p. w razie epidemji), lub gdyby własne siły Gminy nie wystarczały do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa, Naczelnik winien zawiadomić o tem natychmiast polityczną Władzę powiatową.

Poruczony zakres działania.

§. 58.

Naczelnik załatwia wszystkie sprawy, należące do poruczonego zakresu działania Gminy, w sposób ustawami przepisany, lub przez Władzę wskazany. Jeżeli oznaczenie sposobu wykonania pozostawione jest w całości lub częściowo Gminie, Naczelnik winien zastosować się w tym względzie do uchwały Rady.

Wszakże w razach nadzwyczaj nagłych, gdzieby uchwała Rady bez szkody lub niebezpieczeństwa poprzednio nie mogła być zasiągniętą, może Naczelnik działać według własnego zdania, winien jednak następnie w jak najkrótszym czasie wyjednać sobie zatwierdzenie Rady.

Rząd może polecić załatwianie spraw, należących do poruczonego zakresu działania, w całości lub w części, na swój koszt organom własnym.

Zagrażanie karami.

§. 59.

Naczelnik ma wyjątkowo (§. 32) prawo zagrożenia karą pieniężną do 3 złr., lub w razie niemożności uiszczenia tej kary, karą aresztu do 24 godzin, jeżeli tego wymaga wykonanie przepisu tymczasowego policji miejscowej, nie dopuszczającego zwłoki.

Wykonywanie władzy karnej.

§. 60.

O ile w ustawach i przepisach, które dotyczą policji miejscowej, należącej do zakresu działania Gminy (§. 27), wyrzeczoną jest sankcja karna, i o ile przekroczenia tych ustaw i przepisów nie podlegają Ustawie karnej, służy Naczelnikowi Gminy wspólnie z dwoma assesorami lub przysiężnymi prawo orzekania kar za takie przekroczenia.

W ten sam sposób mają być także orzekane kary, zagrożone przez Radę gminną (§. 32), lub przez Naczelnika Gminy (§. 59).

Tylko kary pieniężne, lub w razie niemożności ich uiszczenia, kary aresztu, mogą być orzekane.

Orzeczenie kary zapada większością głosów. W nagłych przypadkach może Naczelnik sam orzec karę, jednak tylko karę pieniężną.

Wszelkie orzeczenia kar mają być w osobną księgę wpisywane.

Tok instancyj.

§. 61.

Od orzeczeń wydanych podług §. 60, odwołać się można do politycznej Władzy powiatowej.

Jeżeli orzeczenia tyczą się duchownych uznanych wyznań religijnych, nauczycieli publicznych, urzędników rządowych lub krajowych, zostających w czynnej służbie, członków Sejmu krajowego albo osób wchodzących bez wyboru do Rady gminnej (§. 16), natenczas winien Naczelnik przedłożyć to orzeczenie politycznej Władzy powiatowej do poprzedniego zbadania i zatwierdzenia.

Przeznaczenie kar pieniężnych.

§. 62.

Kary pieniężne orzeczone podług §§. 60 i 61, wpływają na rzecz ubogich miejscowych lub funduszu zapomogi w Gminie.

Przeszkody do urzędowania.

§. 63.

Członek Zwierzchności gminnej nie może brać udziału w załatwianiu sprawy, dotyczącej jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych.

Odpowiedzialność.

§. 64.

Naczelnik jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialnym Gminie. Co do poruczonego zakresu działania, jest on odpowiedzialnym także Rządowi.

Obok tej odpowiedzialności Naczelnika, pozostaje nienaruszoną odpowiedzialność względem Gminy innych członków Zwierzchności gminnej i delegatów (§. 53), za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności przez Naczelnika im przekazanych.

Pretensje Gminy do wynagrodzenia szkód, pochodzące z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie, mają być poszukiwane zwykłą drogą prawa.

Dział V.

O gospodarstwie gminnem, i o nakładaniu ciężarów na Gminę.

Inwentarz majątku.

§. 65.

Wszelka ruchoma i nieruchoma własność, niemniej wszelkie prawa i przywileje Gminy i jej zakładów, winne być utrzymywane w ciągłej widoczności za pomocą dokładnego inwentarza.

Inwentarz ten ma być spisany w ciągu pierwszego roku, po zaprowadzeniu niniejszej Ustawy, każda następna zmiana ma być w nim uwidoczniiona.

Każdemu członkowi Gminy wolno jest przejrzeć ten inwentarz.

Utrzymywanie majątku zakładowego.

§. 66.

Zakładowy majątek i dobro Gminy i jej zakładów mają być utrzymywane w całości i dobrym stanie.

Do podziału zakładowego majątku lub dobra między członków Gminy, potrzebna jest uchwała Sejmu krajowego.

Użytkowanie z majątku gminnego.

§ 67.

Majątek Gminy i jej zakładów, dochód przynosić mogący, ma być w ten sposób administrowany, aby przyniósł o ile można największy trwały dochód.

Nadwyżki roczne mają być użyte do pokrycia potrzeb w roku następnym, o ileby zaś na ten cel nie były potrzebne, należy je ulokować pożytecznie, i do majątku zakładowego przyłączyć.

Użytkowanie z dobra gminnego.

§. 68.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy udział w pożytkach dobra gminnego, trzymać się należy dotychczasowego niezaprzeczonego zwyczaju.

Jeżeli, i o ile nie istnieje taki niezaprzeczony zwyczaj, Rada gminna z uwzględnieniem istniejących specjalnych tytułów prawnych, uchwali postanowienie regulujące to uczestnictwo; przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Nadwyżka dochodu z dobra gminnego, pozostająca po zaspokojeniu osób uprawnionych, wpływa do kasy gminnej.

Rok administracyjny.

§. 69.

Rok administracyjny Gminy zaczyna i kończy się równocześnie z rokiem administracyjnym Państwa.

Budżet i rachunki roczne.

§. 70.

Naczelnik Gminy winien corocznie ułożyć budżet Gminy i zakładów gminnych, na następny rok administracyjny.

Rada ma ten budżet uchwalić najpóźniej na miesiąc przed rozpoczęciem roku.

Rachunki z przychodów i wydatków Gminy i zakładów gminnych, winien Naczelnik najpóźniej we dwa miesiące po upływie roku administracyjnego przedłożyć Radzie do rozpoznania i załatwienia.

Tak budżet jako i rachunki roczne, zanim Radzie do rozpoznania przedstawione zostaną, winne być poprzednio najmniej przez dwa tygodnie złożone do przejrzenia przez członków Gminy, tych zaś spostrzeżenia będą przy rozpoznaniu wzięte pod rozwagę.

§. 71.

Przy zawiadywaniu majątkiem należy trzymać się ściśle uchwalonego budżetu. Na wydatki, które odłożyć się nie dadzą, a w dotyczącej rubryce budżetu nie znajdują całkowicie lub w części pokrycia, potrzebne jest przyzwolenie Rady.

W razach bardzo nagłych, w których poprzednie przyzwolenie bez wielkiej szkody i bez niebezpieczeństwa nie może być uzyskane, może Naczelnik Gminy opędzić potrzebny wydatek, winien jednak pod własną odpowiedzialnością wyjednać sobie w przeciągu ośmiu dni zatwierdzenie Rady.

Pokrycie wydatków :

1) Z dochodów.

§. 72.

Wydatki na cele gminne mają być przedewszystkiem pokrywane z dochodów Gminy.

Z majątku osobnego.

§. 73.

Jeżeli na pokrycie pewnych wydatków przeznaczony jest osobny majątek, należy przedewszystkiem dochody z tego majątku na ten cel obracać.

Przeznaczenie tych dochodów nie może być zmianionem.

W Gminach złożonych z kilku osad.

§. 74.

W Gminach, złożonych z dwóch lub więcej osad albo miejscowości, wydatki przypadające na taką osadę lub miejscowość, która posiada własność swoją odrębną, opędzane będą dochodami z odrębnej własności do niej należącej; nadwyżka zaś z tych dochodów pozostaje jej wyłączną własnością.

Przepisy te nie mogą jednak naruszać praw, opartych na specjalnych tytułach.

Wydatki połączone z posiadaniem dobra gminnego.

§. 75.

Podatki i inne opłaty, tudzież koszta dozoru i uprawy, z posiadaniem i użytkowaniem dobra gminnego połączone, o ile do ich pokrycia dochody z dobra gminnego do kasy gminnej wpływające (§. 68) nie wystarczają, mają być ponoszone przez uczestniczących w pożytkach z dobra gminnego, a to w miarę tego uczestnictwa.

Wydatki odrębne.

§. 76.

Wydatki dotyczące tylko interesu pojedynczych miejscowości, części Gminy, klas mieszkańców lub pojedynczych posiadaczy gruntu, domu, mają być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

2) Prestacje.

§. 77.

O ile dochody, w §. 72 oznaczone, nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne, może Rada nakładać:

- a) dodatki do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego;
- b) inne opłaty, nie należące do kategorii dodatków do podatków;
- c) posługi i roboty na potrzeby Gminy.

a) Dodatki do podatków.

§. 78.

Dodatki do podatków bezpośrednich mają być zazwyczaj na wszystkie w Gminie przypisane podatki

bezpośrednie, i to na wszystkie równo (podług tej samej stopy procentowej) rozkładane.

Dodatki te mają być rozkładane równo w całym obrębie Gminy.

Wyjątki od tych przepisów objęte są w §§. 83, 84 i 85.

§. 79.

Dodatkiem do podatku konsumcyjnego można obciążać tylko konsumpcję w obrębie Gminy; nie można nim obciążać produkcji i obrotu handlowego.

§. 80.

Do nałożenia dodatków, przenoszących 10% podatków bezpośrednich, lub 20% podatku konsumcyjnego, potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej.

Przyzwolenie to potrzebnem jest nawet do nałożenia dodatków przenoszących 5% podatków bezpośrednich, jeżeli tego żąda jeden z członków należących do Rady gminnej podług §. 16. (Radny bez wyboru.) Żądanie to musi jednak być wniesione do Rady Gminnej na tem posiedzeniu, na którym dodatek uchwalonym został, lub też do Naczelnika Gminy, najpóźniej w 8 dni po tem posiedzeniu.

Dołatki, przenoszące 25% podatków bezpośrednich, lub 50% podatku konsumcyjnego, mogą być tylko na mocy Ustawy krajowej nakładane.

b) Inne opłaty.

§. 81.

Do zaprowadzenia opłat nie należących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego, jakoteż do podwyższenia istniejących już tego rodzaju opłat, potrzeba Ustawy krajowej.

c) Posługi i roboty.

§. 82.

Za uchwałą Rady mogą być wymagane posługi i roboty tak ciągłe jak ręczne.

Rada winna corocznie, na rok administracyjny następujący, ustanowić cenę dziennych posług i robót.

Posługi i roboty będą wymagane kolejno. Wyjąwszy nagle wypadki wskazane w §. 57., wolno jest każdemu, wymagane od niego posługi, lub roboty, albo osobiście, albo przez zdolnego zastępcę wykonać, albo też wykupić się od nich, składając do kasy gminnej ich wartość obliczoną podług cen przez Radę ustanowionych.

W y j ą t k i.

§. 83.

Do opłacenia dodatków do podatków bezpośrednich, niemniej do posług i robót, nie mogą być pociągani:

- a) urzędnicy i słudzy c. k. Dworu, Państwa, kraju, Gminy, zakładów krajowych i gminnych, nauczyciele publiczni, wojskowi, jako też wdowy i sieroty tych osób, co do ich płac służbowych i pochodzących ze stosunku służbowego pensij, prowizij, zapomóg i innych poborów;
- b) pasterze dusz co do ich kongrui.

§. 84.

W Gminie złożonej z dwóch lub więcej osad albo miejscowości, prestatje na odrębne potrzeby jednej z tych osad, mają być rozkładane tylko na obowiązanych w tej osadzie.

Na pokrycie wspólnych wydatków takiej Gminy, dodatki do podatków bezpośrednich, o tyle tylko rozkładane być mogą na osadę lub miejscowość, mającą

swą odrębną własność, o ile dochód z tejże nie pokryje przypadającej na taką osadę lub miejscowość części wspomnianych wydatków.

Przepisy te nie mogą jednak naruszać praw, opartych na specjalnych tytułach.

§. 85.

Do rozkładu dodatków na podatki bezpośrednio podług rozmaitej stopy procentowej, potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej, jeżeli nie zachodzi przypadek w §. 84 wskazany.

Ogłaszanie uchwał, dotyczących prestatij.

§. 86.

Uchwała Rady, dotycząca prestatij musi być w Gminie ogłoszona.

Jeżeli taka uchwała potrzebuje wyższego zatwierdzenia, wolno natenczas każdemu członkowi Gminy wnieść względem niej w ciągu ośmiu dni uwagi, które przy zasięgnięciu wyższego zatwierdzenia przedłożone być mają.

Pobór dodatków.

§. 87.

Dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa, i ściągane za pomocą tych samych środków co podatki.

Inne należitości pieniężne, mające się uiszczać na cele gminne na podstawie Ustawy lub prawomocnej uchwały Rady gminnej, niemniej kary pieniężne, orzeczone podług niniejszej Ustawy, pobiera Naczelnik Gminy przez swoje organa, a w razie nieuiszczenia ściąga je w drodze egzekucji na ruchomości w taki sam sposób, jak zaległości podatkowe.

Jeżeli obowiązany, nie wykupiwszy się od posługi lub roboty, wzbrania się ją wykonać, Naczelnik

nik poleci wykonanie rzeczonyj posługi lub roboty trzeciej osobie na koszt obowiązanego, i sciągnie ten koszt w sposób, przepisany dla ściągania innych należności pieniężnych.

W nagłych wypadkach wskazanych w §. 57, mogą obowiązani wprost być zmuszeni do wypełnienia posług albo robót.

Konkurencje.

§. 88.

Konkurencja do budowy kościelnych, parafialnych i szkolnych, tudzież do budowy dróg, jest przedmiotem osobnych ustaw. *)

Konkurencje do pewnych potrzeb, oparte na specjalnych tytułach prawnych, pozostają w swej mocy.

Dział VI.

O zawiadywaniu specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej i izraelickiej.

Prawa ludności chrześcijańskiej i izraelickiej.

§. 89.

W Gminach składających się z ludności chrześcijańskiej i izraelickiej, pozostaje tak chrześcijańska, jak i iraelicka ludność przy własności, posiadaniu i używaniu zakładów i funduszków, przeznaczonych wyłącznie na swoje własne cele religijne, naukowe i dobroczynne, i opędza z własnych zasobów wydatki na takie zakłady i inne cele religijne, naukowe i do-

*) Ustawy te wyjdą w takiej samej formie nakładem Karola Wilda we Lwowie zaraz po ukazaniu się urzędowego ogłoszenia sankcji takowych.

broczne, w których wyłączny udział tylko jej samej przysługuje.

O ile jednak te wydatki dotychczas opędzane były z ogólnych dochodów Gminy, powinny one i nadal z tychże dochodów być opędzane.

**Zawiadywanie specjalnymi sprawami ludności
chrześcijańskiej.**

§. 90.

Specjalne sprawy ludności chrześcijańskiej (§. 91), o ile zawiadywanie niemi podług ustaw należy do Reprezentacji gminnej, zawiadywane będą przez tę Reprezentację podług przepisów niniejszej ustawy, z tem jednak ograniczeniem, że izraeliccy członkowie Reprezentacji (Rady i Zwierzchności) gminnej, w głosowaniu nad temi sprawami i w załatwianiu tych spraw w ogólności udziału mieć nie będą.

Do ważności uchwał Rady gminnej w sprawach tego rodzaju potrzebną jest obecność więcej niż połowy chrześcijańskich członków Rady, i bezwzględna większość głosów tychże członków.

§. 91.

Do specjalnych spraw ludności chrześcijańskiej należą:

- a) sprawy kościołów i innych miejsc religijnych; sprawy obrzędowe; wykonywanie prawa patronatu; prezentowanie lub mianowanie pasterzy dusz, nauczycieli religji i sług kościelnych;
- b) sprawy zakładów, fundacji, stypendjów i innych funduszy, przeznaczonych dla chrześcijańskich lub na cele, w których tylko chrześcijańskie udziały mają;
- c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności chrześcijańskiej, lub przeznaczo-

nego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w jej wyłącznem używaniu.

Zawiadywanie specjalnemi sprawami ludności izraelskiej.

§. 92.

Zawiadywanie specjalnemi sprawami ludności izraelskiej pozostaje przy dotychczasowej zwierzchności religijnej tej ludności.

Do tych spraw należą:

- a) sprawy bożnic, smętarzy; sprawy obrzędowe, mianowanie rabinów, kaznodziei, nauczycieli religii i sług obrzędowych;
- b) sprawy zakładów, fundacji, stypendjów i innych funduszków, przeznaczonych dla izraelitów, lub na cele, w których tylko izraelici udział mają;
- c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności izraelskiej, lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w jej wyłącznem używaniu.

Prawa Reprezentacji Gminy.

§. 93.

Prawo Reprezentacji Gminy do nadzoru, o ile takowe służy jej w ogóle na mocy ustaw, pozostaje nienaruszonym także względem przedmiotów w §§. 91 i 92 wymienionych.

§. 94.

Nakładanie dodatków do podatków, jakoteż innych prestać (§ 77.) na członków Gminy, na cele w §§. 91 i 92 wskazane, nastąpić może tylko za przyzwoleniem Rady gminnej, o ile ustawy specjalne nie stanowią inaczej.

Przeciw uchwałom Rady w tej mierze służą te same środki prawne, co i przeciw innym jej uchwałom.

Dział VII.

O łączeniu Gmin dla wspólnego zawiadywania sprawami.

Dobrowolne łączenie.

§. 95.

Gminom należącym do tego samego powiatu politycznego, wolno jest łączyć się z innymi Gminami lub też i z obszarami dworskimi dla wspólnego zawiadywania wszystkimi, albo tylko niektórymi sprawami tak własnego (§. 27), jako też poruczonego (§. 28) zakresu działania.

Umowa co do sposobu wspólnego zawiadywania sprawami potrzebuje zatwierdzenia politycznej Władzy krajowej, która to zatwierdzenie udziela w porozumieniu z Radą powiatową.

Konieczne połączenie.

§. 96.

Gminy nie posiadające środków do wypełniania obowiązków, wypływających z poruczonego zakresu działania (§. 28), mają być w tym celu na tak długo, jak długo ten stan trwa, drogą Ustawy krajowej połączone z innymi Gminami tego samego politycznego powiatu.

Sposób wspólnego zawiadywania sprawami będzie Ustawą krajową oznaczony.

Jeżeli co do rozkładu dotyczących kosztów nie przyjdzie między połączonymi stronami do porozumienia, rozstrzyga Rada powiatowa.

§. 97.

Jeżeli Gminy łączą się z innymi Gminami lub z Obszarami dworskimi dla wspólnych zakładów w specjalnych celach ich zakresu działania, wolno jest in-

teresowanym stropom ustanowić organa, potrzebne do zawiadywania temi zakładami, i oznaczyć zakres działania tych organów.

Gdyby strony interesowane nie mogły pogodzić się w tej mierze, Wydział powiatowy wyda stosowne rozporządzenia.

Przepisy tej ustawy, odnoszące się do zakładów gminnych, tyczą się także takich wspólnych zakładów.

Dział VIII.

O nadzorze nad Gminami.

§. 98.

Rada powiatowa, a w jej zastępstwie Wydział powiatowy, czuwa nad tem, aby zakładowy majątek i zakładowe dobro Gmin i zakładów gminnych nie zostały uszczuplone.

Zatwierdzenie przez Radę powiatową.

§. 99.

Do spraw, w których uchwały Rady gminnej muszą być przedkładane Radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §§. 2, 4, 80, 85 i 95 także następujące:

- a) pozbywanie, zamiana, przeistaczanie, zastawianie, lub stałe obciążanie rzeczy, należącej do zakładowego majątku, lub dobra Gminy albo zakładów;
- b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowanie zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki lub wartość ciężaru, wynikającego z zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi przewyższa roczne dochody Gminy, a względnie zakładów gminnych;

- c) nabytki i przedsiębiorstwa, nie należące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego ztąd wydatku, potrzeba zaciągnąć pożyczkę lub obciążyć gminę rozkładami;
- d) wydzierżawienie na dłuższy czas, niż na lat 12, lub w inny sposób, niż przez publiczną licytację.

§. 100.

Uchwały Rady gminnej, do których ważności potrzeba przyzwolenia Sejmu, mają być podawane do Rady powiatowej, która je wraz z swoim zdaniem przez Wydział krajowy Sejmowi przedłoży.

Rekurs do Wydziału powiatowego.

§. 101.

Wydział powiatowy rozstrzyga rekursa przeciw uchwałom Rady gminnej, we wszystkich sprawach Gminie od Państwa nie poruczonych.

Przeciw dodatkom do podatków, recurs o tyle zanoszonym być może, o ile dodatki te przechodzą wysokość ustawami dozwoloną, lub o ile w granicach tej wysokości nastąpił niestosowny rozkład.

Rekurs ma być wnoszony na ręce Naczelnika Gminy w nieprzekraczalnym terminie 14 dni, od dnia obwieszczenia uchwały, lub zawiadomienia o niej.

Władza dyscyplinarna nad Zwierzchnością Gminy.

§. 102.

Wydział powiatowy może na członka Zwierzchności gminnej, przekraczającego lub zaniedbującego swe obowiązki w sprawach własnego zakresu działania Gminy, nakładać kary aż do 20 zlr. Kary te wpływają do kasy gminnej.

W razie cięższego przekraczania lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, może członek Zwierzchności gminnej być złożony z urzędu przez polityczną

Władzę krajową, w porozumieniu z Wydziałem powiatowym.

Mianowanie zastępcy dla Gminy.

§. 103

Jeżeli w sprawie prywatnej, spornej między Gminą a pewną klasą członków Gminy, lub pojedynczymi jej członkami, Rada gminna ze względu na prywatny interes Radnych, nie byłaby bezstronna, Wydział powiatowy starać się będzie sprowadzić dobrowolną ugodę, gdyby zaś ta do skutku nie przyszła, przeznaczy dla Gminy zastępcę, do przeprowadzenia sprawy drogą prawa.

Prawo Rządu do nadzoru i do wstrzymywania uchwał.

§. 104.

Rządowi służy prawo nadzoru nad Gminami w tym kierunku, aby takowe swego zakresu działania nie przekraczały, i nie działały wbrew ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna Władza powiatowa

W tym celu może ona żądać udzielenia sobie uchwał Rady gminnej i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony Władzy politycznej lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach Rady gminnej, może jednak zabierać głos tylko wtenczas, gdyby Rada zamierzała naruszyć ustawy lub przekroczyć swój zakres działania.

§. 105.

Polityczna Władza powiatowa ma prawo i obowiązek zakazać wykonania uchwały, powziętej przez Radę gminną, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub sprzeciwia się ustawom. Przeciw takiemu zakazowi służy rekurs do politycznej Władzy krajowej.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania Gminy, winna polityczna Władza powiatowa o wydanym zakazie zawiadomić równocześnie Wydział powiatowy.

§. 106.

Polityczna Władza powiatowa ma także rozstrzygać zażalenia, przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej, naruszającym lub mylnie zastosowującym ustawy, o ile te rozporządzenia nie są oparte na takich uchwałach Rady gminnej, względem których rozstrzyganie rekursów należy do Wydziału powiatowego (§. 101).

W sprawach poruczonego zakresu działania rekurs w każdym razie ma być wnoszony do politycznej Władzy powiatowej.

Środki zaradcze na koszt Gminy.

§. 107.

Jeżeli Rada gminna zaniedbuje albo wzbrania się dopełnić obowiązków, w moc ustaw na Gminie ciążących, polityczna Władza powiatowa ma na koszt i stratę Gminy zarządzić środki zaradcze.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania Gminy, a nie zachodzi przypadek nagłego niebezpieczeństwa, polityczna Władza powiatowa winna przed zarządzeniem środków zaradczych, porozumieć się z Wydziałem powiatowym.

§. 108.

Polityczna Władza powiatowa ma prawo nałożyć na Naczelnika Gminy, przekraczającego lub zaniedbującego swoje obowiązki w sprawach poruczonego zakresu działania, karę aż do 20 złr. Kara ta wpływa do kasy gminnej.

Jeżeli uchybienie obowiązków jest tego rodzaju, że sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania nie może być dłużej zostawione Naczelnikowi Gminy bez narażenia dobra publicznego, i jeżeli Rada gminna na wezwanie temu nie zaradzi, może natenczas polityczna Władza powiatowa na czas trwania tego stanu, ustanowić na koszt Gminy inny organ do sprawowania rzeczonych czynności. Tak w tym razie, jak i w razach wskazanych w §. 107, należy postępywać z wszelką możliwą oszczędnością tak, aby Gmina więcej nad konieczną potrzebę obciążoną nie była.

Rozwiązanie Reprezentacji gminnej.

§. 109.

Namiestnik może rozwiązać Reprezentację gminną. Gminie służy rekurs do właściwego Ministerstwa. Rekurs ten niema mocy wstrzymującej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu winien być rozpisany nowy wybór.

Namiestnictwo w porozumieniu się z Wydziałem powiatowym, zarządzi co potrzeba dla tymczasowego załatwiania spraw aż do wprowadzenia nowej Reprezentacji gminnej.

B.

Ordynacja wyborcza dla Gmin

w Królestwie Galicji i Lodomerji z Wiel-
kiem Księstwem Krakowskiem.

Dział I.

O wyborach członków Rady gminnej.

Rozdział pierwszy.

O prawie wybierania i obieralności.

Prawo wybierania.

§ 1.

Prawo wybierania mają:

1) Członkowie Gminy, opłacający w niej przynajmniej od roku podatek bezpośredni ze swej realności, od przedsiębiorstwa zarobkowego, albo od dochodu, jeżeli są obywatelami Państwa Austriackiego;

2) z pomiędzy przynależnych do Gminy bez względu na opłatę podatków;

a) obywatele miejscy;

b) pasterze dusz i inni duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich i przełożeni klasztorów;

c) rabini, kaznodzieje starozakonni;

- d) urzędnicy c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów i funduszków publicznych;
- e) oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, jeżeli są przeniesieni na stan stałego spoczynku, lub wzięli dymisję z zastrzeżeniem charakteru wojskowego;
- f) strony wojskowe bez tytułu oficerskiego, czy to w służbie zostające, czy pensjonowane, niemniej urzędnicy wojskowi, czy to w służbie zostający czy pensjonowani, o ile tak pierwsi jak drudzy nie należą do pewnego oddziału wojska;
- g) adwokaci, notariusze, doktorowie fakultetów, którzy otrzymali stopień akademiczny na jednym z uniwersytetów austriackich, magistrowie chirurgii i farmacji;
- h) przełożeni, profesorowie i nauczyciele znajdujących się w Gminie szkół i innych publicznych zakładów naukowych.

3) W miastach obywatele honorowi.

4) Państwo, kraj, korporacje, stowarzyszenia, spółki, zakłady i fundusze, jeżeli opłacają w Gminie przynajmniej od roku jeden z podatków w punkcie 1 wymienionych.

Wyjątek co do wojskowych.

§. 2.

Wyłączeni od prawa wybierania są zostający w służbie:

- a) oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, o ile nie należą do członków Gminy, wspomnianych w §. 16. Ustawy gminnej; *)
- b) wojskowi należący do szeregowców i strony wojskowe niższych stopni, z wyjątkiem jednak rezerwistów nie powołanych.

*) t. j. do Radnych bez wyboru.

Wykluczenie w skutek czynów karygodnych.

§. 3.

Dopóki Ustawą karną postanowionem nie będzie, czyli i na jak długo wyrokiem karnym orzeczoną ma być utrata prawa wybierania i obieralności, zostaje wykluczonym od prawa wybierania:

- a) kto został uznany winnym zbrodni;
- b) kto z powodu zbrodni został pociągnięty do śledztwa, dopóki śledztwo trwa;
- c) kto został uznany winnym przestępstwa kradzieży, oszustwa, przenievierzenia lub udziału w jednym z tych przestępstw (§§. 460, 461, 464 Ustawy karnej).

Wyż powołane paragrafy Ustawy karnej brzmią:

§. 460. Wszystkie kradzieże, które ze względu na wymogi §§. 172 aż do 176 nie mogą być jako zbrodnie karane, jako przestępstwa ulegną karze prostego lub áciślego arestru, od jednego tygodnia do sześciu miesięcy, który wedle stanu rzeczy także zaostrzonym będzie.

§. 461. Podobna kara ma miejsce na przenievierzenia i oszustwa, jeżeli pierwsze podług §§ 181 i 183, drugie podług okoliczności, w §§. 199, 200 i 201 wymienionych, nie stają się zbrodniami.

§. 464. Uczestnictwo kradzieży i przeniewierzeń stanowi przestępstwo, jeżeli takowe nie staje się zbrodnią wedle §§. 185 i 186.

Wykonanie prawa wybierania.

§. 4.

Uprawnieni do wybierania głosują osobiście.

Wyjątki od tego prawidła są następujące:

- 1) za osoby nie mające własnowolności, głosują ich prawni zastępcy;

2) za żonę żyjącą z mężem głosuje mąż, za inne niewiasty głosują ich pełnomocnicy;

3) oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, jeżeli należą do członków Gminy w §. 16. Ust. gminnej wspomnianych *), mogą, dopóki w służbie zostają, głosować tylko przez pełnomocników;

4) osoby nieobecne w Gminie z powodu poruczonych im gminnych lub innych publicznych spraw, mogą głosować przez pełnomocników;

5) posiadacze realności lub przedsiębiorstwa zarobkowego, mogą, jeżeli są w innej Gminie osiedleni, upoważnić do głosowania w ich imieniu ustanowionego przez nich rządcę lub zawiadowcę.

§. 5.

Państwo, kraj, zakłady i fundusze publiczne, głosują przez osoby, które dotycząca Władza administracyjna do tego upoważni.

§. 6.

Za korporacje, stowarzyszenia i spółki, głosują ich prawem lub statutami oznaczeni zastępcy, albo mianowani przez nie pełnomocnicy.

§. 7.

Współposiadacze opodatkowanej realności mają wszyscy razem tylko jeden głos i umocowują do głosowania jednego z pośród siebie lub inną osobę.

Jeżeli współposiadaczami są małżonkowie z sobą żyjący, prawo wybierania wykonuje mąż.

Warunki zastępstwa.

§. 8.

Zastępcą ani pełnomocnikiem być nie może, kto nie jest obywatelem Państwa Austriackiego lub

*) t. j. do Radnych bez wyboru.

nie używa własnowolności, albo też jest wyjętym lub wykluczonym od prawa wybierania (§§. 2 i 3).

Pełnomocnik może jednego tylko zastępować uprawnionego, i winien wykazać się pełnomocnictwem.

Obieralność.

§. 9.

Każdy członek Gminy, z wyjątkiem niewiast, może być obrany członkiem Rady gminnej lub zastępcą członka, jeżeli ma prawo wybierania, 24 lat życia ukończył i używa własnowolności.

Wyjątki.

§. 10.

Nie mogą być obranymi:

1) urzędnicy przełożonych władz politycznych i urzędujących w Gminie rządowych władz policyjnych;

2) urzędnicy i słudzy Gminy i zakładów gminnych, dopóki w służbie zostają, a po wystąpieniu ze służby, dopóki nie zostaną załatwione rachunki przez nich w skutek stosunku służbowego zdawane;

3) ubodzy, pobierający wsparcie z funduszków publicznych, czeladź służebna, osoby, które jako żyjące z dziennego zarobku lub jako pomocnicy przy rzemiosłach nie mają samoistnego utrzymania.

Wykluczenie w skutek czynów karygodnych.

§. 11.

Oprócz osób oznaczonych w §. 3, wykluczone są także od obieralności osoby:

a) uznane winnymi przekroczenia popełnionego z chciwości lub przeciw obyczajności publicznej;

b) uznane winnymi przestępstwa popełnionego z chciwości lub wskazanego w §§. 501, 504, 511, 512, 515 i 516 Ustawy kar. przestępstwa przeciw obyczajności publicznej;

- c) do których majątku ogłoszono konkurs, lub względem których majątku zarządzono postępowanie ugodne. dopóki trwa postępowanie konkursowe lub ugodne, a po ukończeniu takiego postępowania, jeżeli dłużnik został uznany winnym przekroczenia podług §. 486 Ust. kar.;
- d) złożone z urzędu lub oddalone ze służby publicznej za przekroczenie dyscyplinarne popełnione z chciwości.

Wyż powołane paragrafy Ustawy karnej brzmią:

§. 501. Nierząd (*Unzucht*) między bracią i siostrami rodzonymi lub przyrodnymi, z małżonkiem jednego z rodziców, dzieci lub rodzeństwa, karany być ma jako przestępstwo aresztem od jednego aż do miesiący trzech, który wedle okoliczności także zaostrzonym będzie.

Ci, którzy z dochodzenia wykażą się jako uwodziciele (*als die Verführer erkannt werden*), skazani być winni na ścisły areszt od jednego do miesiący trzech. Po odbytej karze z urzędu zaradzić należy, aby związek między winnymi przez ich odłączenie zniesiony był.

§. 504. Domownik, który zniestawi małoletnią córkę lub inną krewną pana albo pani domu w wspólnym związku gospodarstwa zostającą, ukarany być winien za takie przestępstwo, wedle różnicy stosunku, w jakim do familji stoi, ścisłym aresztem od jednego do miesiący trzech.

§. 511. Jeżeli okaże się z dochodzenia, iż mąż na nierządny zarobek żony zezwalał, i w zarobku udział miał, lub też jakbądź z niego widocznie korzystał, staje się winnym przestępstwa i ukarany być winien ścisłym aresztem od trzech do sześciu miesiący, wedle okoliczności nadto jeszcze zaostrzonym.

§. 512. Przestępstwa stręczenia do nierządu (*Kupppelei*), stają się winnymi ci:

a) którzy nierządnicom, dla wykonywania zabronionego zatrudnienia, u siebie zwyczajnie mieszkanie lub zresztą inny jaki przytułek dają;

b) którzy doprowadzaniem takich osób zwykle się trudnią;

c) którzy wreszcie są pośrednikami w zabronionych tego rodzaju porozumieniach.

§. 515. Jeżeli oberzyści lub szynkarze, oprócz oznaczonych w §. 512 przypadków przestępstwa stręczenia, do nierządu sposobność podają, stają się winnymi przestępstwa i skazani być mają za pierwszym razem karą pieniężną od 25 do 200 złr. Gdyby ułatwiania takiego nie poprzestali, będą z oberzy lub szynkowni wydalonymi i do utrzymywania nadal profesji tej za niezdolnych uznany. Jeżeli służący, bez wiedzy oberzysty lub szynkarza, dopuszczają się przestępstwa tego, karani być winni aresztem od dni ośmiu do miesięcy trzech.

§. 516. Kto przez obrazowe przedstawienia (*bildliche Darstellungen*), lub przez nierządne czyny (*unzüchtige Handlungen*) obyczajność lub wstydlivość w sposób gruby i publiczne zgorszenie sprawiający narusza, staje się winnym przestępstwa i ukarany być ma ścisłym aresztem od dni ośmiu aż do miesięcy sześciu. Jeżeli zaś naruszenie (*Verletzung*) takowe popełnionem zostało przez pisma drukowe, wówczas karaniem być winno jako wykroczenie ścisłym aresztem od sześciu miesięcy do jednego roku.

§. 486. Jeżeli dłużnik konkursowi podpadnie, i nie jest w stanie wywieść się (*ausweisen*), iż jedynie przez nie-szczęśliwe wypadki i bezwinnie wpadł w niemożność zupełnego zaspokojenia wierzycieli swoich; albo jeżeli na nim ciąży wina czynienia nadzwyczajnych wydatków; albo gdy pomimo iż stan bierny większym był od stanu czynnego, nie zgłosił zaraz przed sądem sam konkursu, lecz nowe długi zaciągał, wypłaty uiszczzał, zastaw lub fundusze na

pokrycie przekazywał; natenczas dłużnik taki, jeżeli czyn jego nie stanowi zbrodni oszustwa (§. 199 lit. f), staje się winnym wykroczenia i ukaranym być ma ścisłym aresztem od trzech miesięcy do jednego roku, który wedle okoliczności także zaostrozonym być ma.

Tej samej karze ulegają kupcy bankructwu podpadli, w szczególności także w następujących przypadkach:

a) gdy pospolity dłużnik, będąc już zadłużonym, lub bez posiadania funduszu do otwarcia handlu ustawami wymaganego, i z podejściem Władzy względem prawdziwego położenia stanu swego majątkowego, handel rozpoczął;

b) gdy już raz podpadłszy bankructwu, pozyskał pozwolenie do rozpoczęcia na nowo handlu, przez fałszywe podanie warunków, do których pozwolenie to przywiązaniem jest według przepisów, wykonywania praw handlowych dotyczących;

c) gdy przepisanych ksiąg handlowych albo zupełnie nie utrzymywał, lub też one tak niedokładnie prowadził, iż ani tok interesów, ani stan majątku jego, nie może być według nich ocenionym;

d) gdy w prowadzeniu ksiąg, chociażby tylko co do niektórych pozycji, umyślnych dopuścił się nierzetelności, gdy książki zupełnie lub częściowo zniszczył, ukrył, lub treść onychże w jakibądź sposób przekreślił;

e) gdy względem przyczyny długów, lub względem użycia odebranych w znaczniejszych ilościach sum, towarów, albo względem innych przedmiotów, żadnego nie jest w stanie dać objaśnienia dostatecznego;

f) gdy wchodził w udane, według prawdziwej natury swej, li tylko zakład (*blosse Wetten*) na celu mające umowy o dostawę papierów kredytowych lub towarów, lub też w inne śmiałe, majątkowemu jego stanowi wcale nie odpowiadające interesa;

g) gdy poznawszy już, że stan bierny jego majątku wyższym jest od stanu czynnego, ogłoszenie bankructwa przez pozbywanie towarów po cenie niżej rzeczywistej ich wartości lub przez inne, wierzycielom jego szkodliwe, lubo niepodstępne sposoby odwlec się starał.

Jeżeli spółka handlowa bankructwu podpadła, kara na wszystkich członków, którzy się wykrytego zawinienia dopuścili, a jeżeli podpadły bankructwu kupiec, nie prowadził sam interesów, także i na zawiadowcę handlu winę ponoszącego, ma być orzeczoną.

Jeżeli się z dochodzenia przeciwko kupcowi, bankructwu podpadłemu, pokaże, iż tenże dla wykazania posiadania przepisanego funduszu handlowego, potrzebnego do rozpoczęcia handlu, lub do otrzymania na nowo upoważnienia, gdyby już raz był bankructwu podpadł, winnym się stał podejścia Władzy pod względem prawdziwości stanu majątku swego, wówczas wszyscy, którzy przez fałszywe poświadczenie podawanego przez zadłużonego kupca stanu majątkowego, przez danie pieniędzy lub efektów dla pozornego wykazania się przez niego z posiadania tychże, przez przyznanie onemuż należności wymyślonych, a utajenie uroszczeń (*Verheimlichung von Gegenansprüchen*), onymże nawzajem od niego przypadających, lub innym jakim sposobem do tego podejścia się przyczynili, jako spółwinni wykroczenia tego ukarani będą.

Rozdział drugi.

O przygotowaniu do wyborów.

Spis wyborców.

§. 12.

Przed wyborami do Rady gminnej ma Naczelnik

Gminy ułożyć spis członków Gminy uprawnionych do głosowania.

Na czele tego spisu umieszczeni być mają obywatele honorowi;

dalej ci do Gminy przynależni, którzy według §. 14. należą do pierwszego koła wyborczego;

następnie członkowie Gminy (§. 1. pod 1, 2 i 4), którzy opłacają w Gminie podatek bezpośrednio, a to w takim porządku, w jakim następują po sobie opłacane przez nich kwoty podatkowe, podług ich wysokości, poczynając od najwyższej;

nakoniec owi do Gminy przynależni, a według §. 1. pod 2) do głosowania uprawnieni, którzy żadnego w Gminie podatku nie opłacają i do pierwszego koła wyborczego nie należą.

Obok nazwiska każdego uprawnionego, ma być wyrażona przypisana jemu w Gminie roczna należność podatkowa.

Jeżeli kilku uprawnionych równe kwoty podatkowe opłaca, starszy wiekiem ma poprzedzać młodszego.

Na końcu spisu mają być zebrane w jedną sumę kwoty podatkowe przez wszystkich do wyboru uprawnionych opłacane.

Koła wyborcze.

§. 13.

Na podstawie spisu wyborców będą tworzone koła wyborcze.

W Gminach, w których liczba wyborców nie przenosi 50, będą utworzone dwa, we wszystkich innych Gminach trzy koła wyborcze.

W tym celu suma kwot podatkowych, wykazana w spisie, będzie w pierwszym razie na dwie, w drugim razie na trzy równe części podzielona.

Jeżeli są tylko dwa koła wyborcze, ci do głosowania uprawnieni członkowie Gminy, którzy według porządku w jakim są spisani, opłacają pierwszą połowę sumy kwot podatkowych, należą do pierwszego, wszyscy inni do drugiego koła wyborczego.

Jeżeli są trzy koła wyborcze, natenczas ci wyborcy, którzy według porządku w jakim są w spisie umieszczeni, opłacają pierwszą część sumy kwot podatkowych, należą do pierwszego, ci, którzy drugą część opłacają, należą do drugiego, nakoniec ci, którzy opłacają część trzecią, należą do trzeciego koła wyborczego.

Jeżeli przy tworzeniu kół wyborczych suma kwot podatkowych nie da się należycie podzielić, tak, iż kwota przez jednego z uprawnionych opłacana nie może być całkowicie do jednej z części wliczona, należy takiego uprawnionego zaliczyć do tego koła wyborczego, na które przypada większa część opłacanej przez niego kwoty.

Zaliczenie uprawnionych bez względu na podatek.

§. 14.

Obywatele honorowi i z pomiędzy przynależnych w §. 1. pod 2) wymienionych: duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich, przełożeni klasztorów, rabini starozakonni, przełożeni zakładów naukowych i profesorowie, adwokaci, notaryusze, osoby posiadające stopień akademiczny, niemniej należący do IX lub wyższej klasy dyet urzędnicy c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów i funduszków publicznych, oficerowie

i strony wojskowe z tytułem oficerskim, należą do pierwszego koła wyborczego. Inne osoby w §. 1. pod 2) wymienione, będą zaliczone do ostatniego koła wyborczego, jeżeli z powodu opłacanej kwoty podatkowej nie należą do jednego z kół wyższych.

Iość Radnych i zastępców
przez każde koło wybrać się mających.

§. 15.

Każde koło wyborcze, bez względu na liczbę wyborców w niem głosujących wybiera, jeżeli są dwa koła połowę, jeżeli są trzy koła, trzecią część oznaczonej w §. 14. Ustawy gminnej liczby Radnych i zastępców.

Przynajmniej dwie trzecie części Radnych i zastępców przez każde koło wybranych, powinno być wyznania chrześcijańskiego.

Lista wyborcza. Reklamacje.

§. 16.

Naczelnik Gminy ułoży dla każdego koła wyborczego osobny wykaz wyborców do tego koła należących, t. j. listę wyborczą.

Te listy wraz z spisem wyborców (§. 12) mają być najpóźniej na cztery tygodnie przed wyborami złożone w miejscu urzędowania Zwierzchności gminnej; każdemu członkowi Gminy służy prawo przeglądania takowych. Wyłożenie list do przeglądania ma być jednocześnie w Gminie obwieszczony z oznaczeniem ośmiodniowego nieprzekraczalnego terminu do wnoszenia reklamacji.

Komisja złożona z Naczelnika Gminy jako przewodniczącego i z czterech członków przez Radę z wła-

snego grona obranych, winna w przeciągu trzech dni rozstrzygać reklamacye, przed upływem przepisanego terminu wniesione, i czynić niezwłocznie w listach wyborczych poprawki, przez nią za stosowne uznane.

Przeciw odmownej uchwale komisji przysłuża reklamującemu prawo odwołania się do politycznej Władzy powiatowej. Odwołanie takie winno być w przeciągu trzech dni od uwiadomienia reklamującego o uchwale odmownej, wniesione do komisji, która ma przedłożyć je niezwłocznie politycznej władzy powiatowej.

Co do wyborów właśnie w toku będących, rozstrzygnięcie politycznej Władzy powiatowej jest stanowcze.

W ostatnim tygodniu przed wyborami żadnej poprawki w listach wyborczych przedsiębrać nie wolno.

Przy pierwszych wyborach po wejściu w życie niniejszej Ordynacyi, w Gminach nie mających Rady gminnej, komisja składać się będzie z Naczelnika Gminy i czterech obieralnych członków Gminy, których Naczelnik powoła.

Obwieszczenie terminu wyborów.

§. 17.

Najpóźniej na ośm dni przed wyborami, Naczelnik Gminy obwieści termin ich rozpoczęcia, z oznaczeniem miejsc, dni i godzin, w których każde koło wyborcze zebrać się winno, niemniej z oznaczeniem liczby Radnych i zastępców, przez każde koło wybrać się mających. Równocześnie zawiadomi o tem Naczelnik polityczną Władzę powiatową.

Czuwanie Władzy politycznej.

§. 18.

Polityczna Władza powiatowa winna czuwać nad

tem, ażeby przygotowania do wyborów poczynione były wcześniej tak, aby z upływem perjodu wyborczego nowa Reprezentacja gminna mogła działalność swoją rozpocząć.

Rozdział trzeci.

O przedsięwzięciu wyborów.

Komisja wyborcza.

§. 19.

Przy wyborach przewodniczy komisja wyborcza złożona z Naczelnika Gminy, albo jednego z assesorów lub przysiężnych, jako Prezydującego i z czterech do tego przez Naczelnika Gminy powołanych wyborców, posiadających warunki obieralności.

Polityczna Władza powiatowa może do aktu wyboru zesłać delegowanego dla czuwania nad zachowaniem Ustawy i utrzymania spokoju i porządku.

Kolej wyborów w kołach.

§. 20.

Każde koło wyborcze zgromadza się osobno. Najpierw wybiera trzecie, potem drugie, nakoniec pierwsze koło.

Każdy wyborca może wybierać z całego grona obieralnych członków Gminy, bez względu na to, do którego koła należą.

Jawność. Zagajanie wyborów.

§. 21.

Wybory odbywają się publicznie.

Przed rozpoczęciem głosowania Przewodniczący komisji wyborczej, wyłuszczy zgromadzonym wyborcom postanowienia o warunkach obieralności, objęte

§§. 9, 10 i 11 niniejszej Ordynacyi, objaśni przepisy względem głosowania i obliczania głosów, i wezwie wyborców, aby według własnego przekonania, niezawisłe od wszelkich pobocznych względów, i tak głosowali, jak tego według ich sumiennego zdania dobro Gminy wymaga.

Głosowanie.

§. 22.

W każdym kole wyborczem głosują najpierw ci członkowie komisji wyborczej, którzy są uprawnieni do głosowania w tem kole. Potem jeden z członków powołuje do głosowania wyborców według porządku, w jakim są zapisani na liście wyborczej.

Wyborca nieobecny podczas wywołania swego nazwiska, może dopiero po odczytaniu całej listy wyborczej głosować, i ma w tym celu zgłosić się do komisji wyborczej.

Głosowanie ustne lub pisemne.

§. 23.

Każdemu wyborcy wolno głosować ustnie lub pisemnie.

Wyborca ustnie głosujący, ma wymienić nazwiska osób, które na Radnych, i te które na zastępców wybiera, w liczbie jednak nie przenoszącej liczby Radnych, i zastępców, których ma wybrać dotyczące koło.

Wyborca głosujący pisemnie, poda na kartce spisane osobno nazwiska osób, mających według jego życzenia zostać Radnymi, a osobno nazwiska osób mających zostać zastępcami, w liczbie odpowiedniej.

Nazwiska przenoszące liczbę Radnych i zastępców, przypadającą na dotyczące koło, nie będą liczone przy obliczaniu głosów.

Zapisywanie głosów.**§. 24.**

Przy ustnem głosowaniu, trzymający pióro, wpisze do listy głosujących natychmiast w obecności wyborcy, obok jego nazwiska, nazwiska przez niego wymienione. Równocześnie będą wymienione przez głosujących nazwiska, wpisywane do innej listy w ten sposób, iż nazwisko pierwszy raz wymienione, będzie do niej wpisane, a za każdym następnem tego nazwiska wymienieniem, będzie dodana do niego porządkowa liczba 2, 3 i t. d.

Przy głosowaniu kartkami, trzymający pióro oznaczy w liście głosujących obok nazwiska wyborcy, iż tenże kartkę oddał.

Kartki mają być aż do obliczenia głosów zachowane w naczyniu, do którego je wyborcy składają.

Zamknięcie głosowania. Obliczenie głosów.**§. 25.**

Po odebraniu głosów od wszystkich obecnych wyborców, którzy do głosującego właśnie koła wyborczego należą, Prezydujący w komisji wyborczej ogłosi, iż głosowanie jest ukończone, poczem komisja porówna co do ustnego głosowania obie prowadzone listy; co do głosowania kartkami, liczbę oddanych kartek z listą głosujących.

Komisja rozstrzygnie natychmiast wątpliwości, powstałe z dostrzeżonych może pomyłek, i przystąpi do obliczenia głosów.

W celu obliczenia głosów pisemnie podanych, jeden z członków komisji odczytywać będzie nazwiska na kartkach spisane, drugi zaś każde, pierwszy raz wymienione nazwisko zapisze, a za każdym powtórznem tego samego nazwiska wymienieniem, doda liczbę porządkową 2, 3 i t. d.

Wynikłość obliczenia ma być zapisana na liście głosujących, a Prezydujący i członkowie komisji listę podpiszą.

§. 26.

W każdym kole wyborczem ci, którzy otrzymali największą ilość głosów na Radnych, mają być uznani Radnymi; ci zaś którzy otrzymali największą ilość głosów na zastępców, mają być uznani zastępcami.

Jeżeli, przy równej ilości otrzymanych głosów, powstaje wątpliwość kto ma być uznany Radnym lub zastępcą, rozstrzyga los.

Wstąpienie na opróżnioną posadę.

§. 27.

Jeżeli wybrany Radny lub zastępca nie posiada warunków obieralności, albo nie przyjmuje wyboru, wstępuje natomiast ten, który w dotyczącem kole wyborczem po wybranych Radnych, lub względnie po wybranych zastępcach, największą ilość głosów otrzymał. Takie zastąpienie nie uwalnia jednak nieprzyjmującego wyboru od kary pieniężnej, jeżeli się do niego postanowienie §. 20. ustawy gm. stosuje.

§. 28.

Jeżeli liczba wybranych w którem kole wyborczem Radnych lub ich zastępców, nie będących wyznania chrześcijańskiego, przenosi jedną trzecią część liczby wszystkich, na to kolo przypadających Radnych lub ich zastępców, natenczas ustąpią z pomiędzy wybranych nie będących wyznania chrześcijańskiego ci, którzy najmniej głosów otrzymali, a natomiast wstąpią ci z pomiędzy chrześcijan, którzy po wybranych chrześcijanach największą ilość głosów otrzymali.

Głosy stracone. Obranie zastępcy Radnym.

§. 29.

Nazwiska wybranych w kole, które już głosowało, mają być w kole głosować mającem, przed rozpoczęciem głosowania do wiadomości podane.

Głosy padające na wybranego już w innem kole Radnego, również głosy, przy głosowaniu na zastępców, padające na obranego już w innem kole zastępcę, nie będą liczone.

Jeżeli wybrany już zastępca zostanie przez następnie głosujące koło obrany Radnym, natenczas wstąpi na jego miejsce jako zastępca ten, kto w dotyczącem kole otrzymał największą po nim ilość głosów, danych na zastępców.

Zamknięcie czynności wyborczej. Unieważnienie wyborów.

§. 30.

Skoro wybory we wszystkich kołach wyborczych dokonane zostały, komisja odda do przechowania Zwierzchności gminnej listy głosujących wraz z kartkami, jeżeli takowe dawano.

Naczelnik ogłosi w Gminie nazwiska wybranych i przedłoży spis tych nazwisk politycznej Władzy powiatowej.

Polityczna Władza powiatowa powinna wybory, które padły na osoby nieposiadające warunków obieralności (§§. 9, 10 i 11) w przeciągu 14 dni unieważnić, jako niezgodne z Ustawą, zostawiając wolność rekursu do Namiestnictwa.

Zarzuty przeciw postępowaniu przy wyborach.

§. 31.

Zarzuty przeciw postępowaniu przy wyborach, mają być w przeciągu dni ośmiu po ukończeniu wyborów wniesione do Naczelnika Gminy, który w prze-

ciągu dni trzech winien je przedłożyć Namiestnictwu do ostatecznego rozstrzygnięcia.

Jeżeli w przeciągu dni ośmiu nie wniesiono żadnych zarzutów, lub jeżeli wniesione zostały odrzucone jako nieuzasadnione, nowo wybrana Rada gminna przystąpi do wyboru Zwierzchności gminnej.

Dział II.

O wyborze Zwierzchności gminnej.

Wezwanie do wyboru.

§. 32.

Na wezwanie najstarszego wiekiem członka nowo wybranej Rady, zbiorą się jej członkowie w oznaczonym dniu i w oznaczonej godzinie, w celu wybrania Zwierzchności gminnej.

Członkowie Rady, którzy się albo wcale nie stawiają, albo przed ukończeniem wyboru oddalają, nie usprawiedliwiwszy dostatecznie swej nieobecności, podlegają karze pieniężnej, którą Rada może aż do wysokości 20 złr. wymierzyć.

Przeciw orzeczeniu tej kary służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

Zasądzone kary wpływają na rzecz ubogich miejscowych lub funduszu zapomogi w gminie.

Zawiadomienie politycznej Władzy powiatowej.

§. 33.

Naczelnik politycznej Władzy powiatowej ma prawo, dla czuwania nad prawnością postępowania, albo sam być przy wyborach obecnym, albo zesać swego delegowanego.

Naczelnik Gminy winien przeto wcześniej zawiadomić Naczelnika tej Władzy o dniu i godzinie wyboru.

Przewodniczenie podczas wyboru.

§. 34.

Najstarszy wiekiem członek nowo wybranej Rady przewodniczy jej podczas wyboru, przy pomocy dwóch członków, których sobie przybierze.

Obieralność i wyjątki.

§. 35.

Tylko członek Rady gminnej może być obrany członkiem Zwierzchności gminnej.

Nie może być jednak obranym :

1) kto nie jest w Gminie stale zamieszkałym ;
2) kto zostaje w czynnej służbie jako urzędnik i sługa c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów lub funduszków publicznych ;

3) kto z obranym już członkiem Zwierzchności gminnej jest w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionym lub spowinowaconym ;

4) duchowny jakiegokolwiek wyznania, i nauczyciel szkoły miejscowej.

Naczelnikiem Gminy lub jego zastępcą nie może być obrany, kto nie jest wyznania chrześcijańskiego.

Warunki ważności wyboru. Sposób głosowania.

§. 36.

Do ważności wyboru potrzebna jest obecność przynajmniej trzech czwartych części całej ilości członków Rady i bezwzględna większość głosów obecnych.

Rada postanowi, czy głosowanie ma się odbywać ustnie czy kartkami.

W każdym razie wolno członkowi Rady, nieświadomemu pisma, głosować ustnie.

Przy zapisywaniu i obliczaniu głosów należy zastosować przepisy objęte §§. 24 i 25.

Wybór Naczelnika Gminy.

§. 37.

Najpierw ma być przedsięwzięty wybór Naczelnika. Jeżeli przy pierwszym głosowaniu nikt bezwzględnej większości głosów nie otrzyma, nastąpi powtórne głosowanie, a jeżeli przy powtórnem głosowaniu bezwzględna większość nie zostanie osiągnięta, nastąpi wybór między dwoma.

Przy wyborze między dwoma, wolno tylko na tych dwóch członków Rady głosować, którzy przy powtórnem głosowaniu otrzymali największą ilość głosów. Przy równości otrzymanych głosów rozstrzyga los, który z nich ma być do wyboru między dwoma przedstawionym. Głos przy trzeciem głosowaniu, dany za członkiem do wyboru nie przedstawionym, jest nieważnym.

W razie równości głosów przy wyborze między dwoma rozstrzyga los.

Wybór assesorów lub przysiężnych.

§. 38.

Skoro Naczelnik wybranym został, Rada przystąpi do wyboru reszty członków Zwierzchności.

Głosowanie na każdego członka Zwierzchności odbywa się osobno w sposób przepisany §. 37.

Wybór nieważny.

§. 39.

Jeżeli członkiem Zwierzchności obrany został taki członek Rady, który według §. 35 obranym być nie może, wybór jego jest nieważny i nowy wybór ma być natychmiast przedsięwzięty.

Wybór zastępcy Naczelnika.**§. 40.**

Po dokonanym wyborze członków Zwierzchności, Rada niezwłocznie przystąpi do wyboru zastępcy Naczelnika Gminy z grona assesorów lub przysiężnych, w sposób przepisany §. 37.

Wpisanie do księgi uchwał. Zawiadomienie Władz.**§. 41.**

Rezultat wyboru Zwierzchności gminnej ma być zapisany w księdze uchwał i tamże podpisami przewodniczącego podczas wyboru, równie jak wszystkich głosujących Radnych stwierdzony, a następnie tak politycznej Władzy powiatowej, jako też Wydziałowi powiatowemu do wiadomości podany.

Wybory uzupełniające.**§. 42.**

Przepisy objęte §§. 32 — 39 mają być zastosowane do wyborów przedsięwziętych w ciągu perjodu wyborczego, w skutek opróżnienia posady Naczelnika lub innego członka Zwierzchności.

W pierwszym wypadku zastępca Naczelnika, w drugim Naczelnik więzien zwołać Radę i przewodniczyć jej podczas wyboru.

C.

Ustawa o Obszarach Dworskich

obowiązująca w Królestwie Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Obszary Dworskie.

§. 1.

Posiadłość ziemska, niegdyś dominikalna, obecnie do związku gminnego nie należąca, pozostanie i nadal wyłączoną ze związku gminnego.

Każda taka, ze związku gminnego wyłączona posiadłość, stanowi Obszar Dworski. Posiadłości jednak dominikalne, położone w obrębie miasta, winny być wcielone do związku Gminy tego miasta.

Wcielenie do Gminy.

§. 2.

Obszar Dworski może, na żądanie posiadacza i za zgodą Gminy, zostać do Gminy wcielonym, jeżeli

posiadacz Obszaru Dworskiego wniesie takie żądanie do politycznej Władzy powiatowej w przeciągu dni sześćdziesięciu od ogłoszenia niniejszej Ustawy, lub jeżeli przeciw takiemu żądaniu, wniesionemu po upływie wyznaczonych terminu, ani polityczna Władza krajowa ze względów publicznych, ani Wydział krajowy nic nie zarzuci.

Umowa z Gminą.

§. 3.

Żądający wcielenia posiadacz Obszaru Dworskiego, może z Gminą zawrzeć umowę względem wymiaru ciężarów i sposobu uiszczania powinności, mających ze związku gminnego przypaść na Obszar Dworski.

Do ważności takiej umowy potrzebnem jest zatwierdzenie politycznej Władzy krajowej, w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Zarządzenie wcielenia.

§. 4.

Skoro dopełnione zostaną warunki w §. 2 wskazane, polityczna Władza krajowa zarządzi, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, wcielenie Obszaru Dworskiego do Gminy.

Wyłączenie wcielonej posiadłości.

§. 5.

Wyłączenie ze związku gminnego wcielonej do Gminy posiadłości niegdyś dominikalnej, może tylko w drodze Ustawy krajowej nastąpić.

§. 6.

Wierzyciele na posiadłości ziemskiej hipotekę mający, lub te osoby, na które ta posiadłość przejść ma, nie mają żadnego wpływu na rozstrzygnięcie pytania, czy ta posiadłość ma pozostać wyłączoną

ze związku gminnego, lub być do niego wcieloną; ani też czy wcielona do Gminy posiadłość ma być z niej wyłączoną.

Zakres działania Obszaru.

§. 7.

Obszar Dworski winien jest wypełniać w swoim obrębie wszelkie obowiązki i powinności Gminy.

Wszakże w karczmach i szynkowniach znajdujących się na parcelach, nie graniczących z resztą Obszaru Dworskiego, sprawowanie policji miejscowej należy do Gminy.

Przełożony.

§. 8.

Każdy Obszar Dworski ma Przełożonego dla załatwiania spraw, ustawami Obszarom Dworskim przydzielonych. Posiadacz Obszaru Dworskiego może albo sam objąć urząd Przełożonego, albo też zdać ten urząd pod swoją odpowiedzialnością innej osobie.

Współposiadacze mianują Przełożonym jednego z pośród siebie, albo inną osobę.

Za osoby nie używające własnowolności, wykonywa prawa powyższe ich zastępca prawny.

§. 9.

Można być Przełożonym w kilku Obszarach Dworskich, jeżeli takowe leżą w jednym i tym samym powiecie.

Warunki osobiste.

§. 10.

Przełożonym może być tylko obywatel Państwa Austriackiego używający własnowolności, względem którego nie zachodzi żadna z okoliczności wykluczających, w §§. 3 i 11 Ordynacji wyborczej dla Gmin wskazanych.

Przełożony winien mieć stałe zamieszkanie w miejscu wymaganiom urzędowania odpowiedniem.

Mianowanie przez Rząd.

§. 11.

Nazwisko i stałe zamieszkanie Przełożonego ma być podane do wiadomości politycznej Władzy powiatowej i Wydziału powiatowego.

Jeżeli Przełożony nie posiada warunków według §. 10. wymaganych, polityczna Władza powiatowa wezwie posiadacza Obszaru Dworskiego, aby innego Przełożonego zamianował, a jeżeli posiadacz mimo powtórnego napomnienia takiemu wezwaniu zadość nie uczyni, lub w ogóle nie poda nazwiska Przełożonego w naznaczonym przez Władzę terminie, polityczna Władza powiatowa na koszt i stratę posiadacza zamianuje Przełożonego.

Przyrzeczenie w miejsce przysięgi.

§. 12.

Przełożony winien złożyć w ręce Naczelnika politycznej Władzy powiatowej przepisane dla Naczelnika Gminy (§. 23 Ustawy gminnej) przyrzeczenie w miejsce przysięgi.

Zakres działania Przełożonego.

§. 13.

W celu załatwiania spraw przydzielonych Obszarowi Dworskiemu, wstępuje Przełożony w zakres działania Naczelnika Gminy, a co do policji miejscowej, także w prawa przysługujące Radzie gminnej według §. 32 Ustawy gminnej.

Prawo karania, przyznane Ustawą gminną Naczelnikowi Gminy, nie przysłuża jednak Przełożonemu Obszaru Dworskiego. Prawo to wykonywa polityczna Władza powiatowa.

§. 14.

Przełożony zastępuje Obszar Dworski na zewnątrz, we wszystkich sprawach ustawami Obszarom Dwor-

skim przydzielonych. Wszelako jeżeli sam posiadacz Obszaru Dworskiego nie jest oraz jego Przełożonym, nie może Przełożony, bez przyzwolenia posiadacza, przyjmować stałych na ten Obszar zobowiązań.

Utrata Urzędu.

§. 15.

Posiadacz Obszaru Dworskiego może w każdym czasie oddalić osobę, która za niego urząd Przełożonego sprawuje; winien jednak zawiadomić o tem polityczną Władzę i Wydział powiatowy.

Przełożony traci urząd jeżeli zaszła, lub wiadomą się stała okoliczność, dla której nie mógłby być dopuszczonym być do objęcia urzędu, może jednak objąć urząd na nowo po usunięciu przeszkody.

Za ciężkie przekroczenie, lub ciągłe zaniedbywanie obowiązków, może Przełożony być usuniętym od urzędowania, czasowo przez polityczną Władzę powiatową w porozumieniu z Wydziałem powiatowym, na zawsze, przez polityczną Władzę krajową w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Ponoszenie wydatków.

§. 16.

Obszar Dworski winien ponosić wszelkie połączone z obowiązkami jego wydatki, o ile Ustawy nie nakładają tych wydatków na inne osoby.

Stali lub czasowi mieszkańcy Obszaru Dworskiego o tyle tylko mogą być z powodu tych wydatków pociągani do opłat i prestacji*), o ile są do tego obowiązani z prywatnych tytułów prawnych lub z mocy specjalnych ustaw.

*) prestacje — daniny, datki w naturze, posługi.

Odpowiedzialność.

§. 17.

Obszar Dworski jest odpowiedzialnym za wypełnianie obowiązków Ustawami na niego włożonych.

Względem pretensyj do Obszaru Dworskiego, z tytułu tej odpowiedzialności roszczonych, orzeka polityczna Władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym, a w drugiej i ostatniej instancji polityczna Władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Prawomocne orzeczenia wykonywane będą w drodze administracyjnej.

Użycie środków zaradczych przez Władzę Rządową.

§. 18.

Jeżeli Przełożony wzbrania się, lub pomimo napomnienia zaniedbuje, wypełniać obowiązki nałożone Ustawami na Obszar Dworski, ma polityczna Władza powiatowa na koszt i stratę Obszaru Dworskiego zarządzić odpowiednie środki zaradcze.

Podleganie Władzom

§ 19.

Co do podlegania Obszaru Dworskiego Władzom Rządowym i Reprezentacji czy to powiatowej, czy krajowej, niemniej co do rekursów przeciw jego rozporządzeniom lub orzeczeniom, mają być według analogji zastosowane postanowienia Ustawy gminnej.

§. 20.

Przeprowadzenie tej Ustawy polecam Mojemu Ministrowi Stanu.

Wiedeń dnia 12. Sierpnia 1866.

Franciszek Józef m. p.

Belcredi.

Z najwyższego polecenia: Bernard kawaler de Meyer.

D.**Ustawa z dnia 12go sierpnia 1866**

obowiązująca w Królestwie Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

o Reprezentacji powiatowej i o Ordynacji wyborczej powiatowej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wydaję na podstawie Ustawy z dnia 5. Marca 1862. l. 18. Dz. p. P. załączoną Ustawę o Reprezentacji powiatowej, i w związku z nią zostającą Ordynację wyborczą powiatową, i rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Niniejsza Ustawa o Reprezentacji powiatowej, i w związku z nią zostająca Ordynacja wyborcza powiatowa wejdą w wykonanie od czasu, gdy nowe Reprezentacje Gmin, na mocy Ustawy z dnia 12. Sierpnia 1866 r. wybrane zostaną.

Art. II.

Wykonanie tej Ustawy polecam mojemu Mini-
strowi Stanu.

Wiedeń dnia 12. Sierpnia 1866.

Franciszek Józef m. p.

Belcredi.

Z najwyższego polecenia:

Bernard kawaler de Meyer.

D.

Ustawa o Reprezentacji powiatowej dla Królestwa Galicji i Lodomerji z Wiel- kiem Księstwem Krakowskiem.

Dział I.

O ustanowieniu Reprezentacji powiatowej.

W ogólności.

§. 1.

W Królestwie Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ustanawiają się Reprezentacje powiatowe.

Reprezentacją powiatową jest Rada powiatowa i Wydział powiatowy.

Obszar, na który rozciąga się zakres działania
Reprezentacji powiatowej.

§. 2.

Zakres działania Reprezentacji powiatowej rozciąga się do wszystkich Gmin i Obszarów dworskich do powiatu należących.

Gminy mające własne statuta, podlegają wprawdzie w swoich sprawach gminnych Wydziałowi kra-

jowemu, względnie Sejmowi, a co do poruczonego zakresu działania, politycznej Władzy krajowej; w innych jednak sprawach, wchodzących w zakres działania Reprezentacji powiatowej, należą one do związku powiatowego.

Stolica kraju Lwów i miasto Kraków wyjęte są pod każdym względem od tego związku.

§ 3.

Po upływie lat trzech od zaprowadzenia Reprezentacji powiatowych, obszar, na który rozciąga się zakres działania tych Reprezentacji, może być zmieniony tylko w drodze Ustawy krajowej.

Siedziba Reprezentacji powiatowej.

§ 4.

Siedziba politycznego urzędu powiatowego jest także siedzibą Reprezentacji powiatowej.

Skład Rady powiatowej.

§ 5.

Rada powiatowa składa się z Reprezentantów następujących, podług interesów utworzonych grup:

- a) większych posiadłości ziemskich;
 - b) najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu;
 - c) Gmin miejskich;
 - d) Gmin wiejskich,
- o ile te grupy znajdują się w powiecie.

§ 6.

Do pierwszej grupy (§. 5 a) należą ziemskie posiadłości tabularne położone w powiecie.

Do drugiej grupy (§. 5 b) należą ci dzierżyciele przedsiębiorstwa przemysłowego, górniczego lub handlowego, wykonywanego w powiecie, którzy od takiego przedsiębiorstwa i od przeznaczonych do tego realno-

ści opłacają przynajmniej 100 złr. podatków bezpośrednich, bez dodatku nadzwyczajnego (wojennego).

Do trzeciej grupy (§. 5 *c*) należą wszystkie w powiecie leżące miasta i miasteczka teraz prawnie jako takie uznane.

Do czwartej grupy (§. 5 *d*) należą wszystkie inne Gminy w powiecie.

Liczba członków Rady.

§. 7.

Rada powiatowa składa się z 26 członków.

Rozdzielenie liczby członków Rady na grupy.

§. 8.

Ogólna liczba wybrać się mających członków Rady powiatowej, rozdzieloną będzie na istniejące w powiecie grupy w tym stosunku, w jakim się ma ogólna suma podatków bezpośrednich w powiecie, do sumy podatków bezpośrednich opłacanej przez każdą pojedynczą grupę.

Przytem mają być jednak zachowane następujące pravidła:

- a) Przy grupie większych posiadłości ziemskich, policzone będą nietylko ciążące na nich podatki bezpośrednie (od gruntów, domów, propinacji itp.), lecz także i podatki bezpośrednie od przemysłowych, górniczych i innych przedsiębiorstw w tych posiadłościach wykonywanych, z wyjątkiem jednak podatków opłacanych przez trzecie osoby i policzonych przy grupie najwyżej opodatkowanych w kategorii przemysłu i handlu.
- b) Jeżeli kwota podatkowa osób, należących do grupy najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu, nie dosięga połowy onej kwoty, jaka się okaże z podzielenia ogólnej sumy po-

datków bezpośrednich w powiecie przez wskazaną w §. 7. liczbę członków Rady powiatowej, wtedy grupa ta nie będzie obierać osobnego członka Rady, a podatki przez nią opłacane policzone będą, podług miejscowości w których wykonywują się przedsiębiorstwa, przy grupie miast i miasteczek, albo przy grupie Gmin wiejskich, albo też przy grupie posiadłości większych.

- c) Grupa miast i miasteczek obiera przynajmniej jednego członka Rady bez względu na kwotę podatkową, jaką ta grupa opłaca, chociażby w powiecie znajdowało się tylko jedno miasto lub miasteczko.
- d) Przy grupie miast i miasteczek, jakoteż przy grupie gmin wiejskich, policzone będą tylko te kwoty podatkowe, które nie są już policzone przy grupach większych posiadłości i najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu.
- e) Liczba członków Rady powiatowej na jedną grupę przypadająca, nie może nigdy przenosić dwunastu.

Jeżeli jednak w powiecie są tylko dwie grupy do wyboru uprawnione, wtedy każda z nich wybierze połowę członków Rady.

§. 9.

Jeżeli między gminami miejskimi w powiecie jest miasto, wybierające dla siebie osobnego posła na Sejm krajowy, wtedy liczba członków Rady na grupę gmin miejskich przypadająca rozdzieloną będzie między to miasto i inne Gminy miejskie, w stosunku do sumy podatków bezpośrednich przez wspomniane miasto z jednej strony, a przez inne Gminy miejskie z drugiej strony opłacanych.

§. 10.

Podług postanowień §§. 8 i 9 Namiestnik, w porozumieniu z Wydziałem krajowym, dokona rozdziału liczby członków Rady naprzód na każdy perjod wyborczy.

Wybór Rady powiatowej.

§. 11.

Bliższe postanowienia względem wyboru członków Rady powiatowej zawiera Ordynacja wyborcza powiatowa.

Pełnomocnicy.

§. 12.

Należący do Rady powiatowej posiadacze większych posiadłości, i najwyżej opodatkowani z kategorii przemysłu i handlu, jeżeli nie mają w powiecie stałego zamieszkania, mogą dać się zastąpić w tej Radzie przez pełnomocników.

Pełnomocnik może zastępywać tylko jedną osobę. Nie może być pełnomocnikiem, kto nie jest obieralnym lub już do Rady powiatowej należy.

Skład i wybór Wydziału powiatowego.

§. 13.

Wydział powiatowy składa się z Prezesa i sześciu innych członków, włącznie z zastępcą Prezesa. Członkowie Wydziału będą mieć zastępców.

Postanowienia względem wyboru Prezesa, członków Wydziału powiatowego i ich zastępców, zawiera Ordynacja wyborcza powiatowa.

Wybór Prezesa i jego zastępcy potrzebuje zatwierdzenia cesarskiego.

Perjod wyborczy.

§. 14.

Rada powiatowa wybiera się na lat trzy. Wyjąwszy przypadek przewidziany w §. 53, Rada spra-

wować winna swoje czynności aż do wstąpienia nowo obranej Rady.

Wydział powiatowy obierany będzie na cały perjod wyborczy Rady powiatowej, i urzęduje aż do wstąpienia nowego Wydziału.

Wybory uzupełniające do Rady.

§. 15.

W miejsce członka Rady ustępującego przed upływem perjodu wyborczego, obrany będzie niezwłocznie, z grupy do której należał, na dalszy czas tego perjodu członek nowy do Rady.

Powołanie zastępców i wybór uzupełniający do Wydziału.

§. 16.

W razie śmierci lub dłuższej niemożności pełnienia zobowiązań, zastąpi członka Wydziału właściwy jego zastępca. W miejsce jednak członka przez całą Radę wybranego, może Wydział w razie nieprzyjęcia zastępstwa przez właściwego zastępcę, powołać innego z zastępców przez całą Radę wybranych (§. 33 Ordynacji wyborczej powiatowej)

Stale ustępującego członka Wydziału zastąpi Rada przy pierwszym zgromadzeniu nowym wyborem, na dalszy czas perjodu wyborczego.

Prezesa lub jego zastępcę stale ustępującego, winna zastąpić Rada najdalej do dni 30 nowym wyborem, na dalszy czas perjodu wyborczego.

Przyrzeczenie zastępujące miejsce przysięgi.

§. 17.

Prezes i jego zastępca mają złożyć w ręce Namiestnika lub jego delegata w miejsce przysięgi przyrzeczenie, „iż zachowają Jego Cesarsko Królewskiej Apostolskiej Mości wierność i posłuszeństwo, prze-

strzegać będą ustaw i wypełniać sumiennie obowiązki swoje.“ — Takież przyrzeczenie złożą i inni członkowie Wydziału w ręce Prezesa.

Wynagrodzenie.

§. 18.

Posada członka Reprezentacji powiatowej jest bezpłatną.

Prezes i członkowie Wydziału powiatowego mogą jednak żądać wynagrodzenia z funduszków powiatu, za wydatki w gotowych pieniądzach z ich urzędowaniem połączone. O sposobie i wysokości tego wynagrodzenia orzeka Rada powiatowa.

Ustąpienie z posady.

§. 19.

Członek Reprezentacji powiatowej traci posadę, jeżeli zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności lub uprawnieniu do wstąpienia w grono Rady stała na przeszkodzie.

Jeżeli członek Reprezentacji powiatowej popadnie w śledztwo, z powodu jednego z czynów karygodnych w §§. 3 i 11 Ordynacji wyborczej dla Gmin wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony albo postępowanie ugodne zarządzone zostanie, wtedy nie będzie mógł sprawować swego urzędu, jak długo trwa to postępowanie karne, konkursowe lub ugodne.

Dział II.

O zakresie działania Reprezentacji powiatowej.

A) O zakresie działania Rady powiatowej.

W ogólności.

§. 20.

Do zakresu działania Rady powiatowej należą wszystkie sprawy wewnętrzne, odnoszące się do wspólnych interesów powiatu i jego przynależnych.

Rada powiatowa jest w tych sprawach organem obradującym i uchwalającym; Władza wykonawcza jej nie przysłuży.

Sprawy ekonomiczne.

§. 21.

Do Rady powiatowej należy w szczególności zarząd ekonomiczny powiatu. Zarząd ten obejmuje wspólny majątek i wspólne potrzeby powiatu i jego zakładów.

Zakładami powiatowymi są wszelkie wspólne instytucje i urzędnia, które na mocy Ustawy, lub w skutek uchwały Rady powiatowej w obrębie ustaw powziętej, utrzymywane są z funduszków powiatu. Tu należą szczególnie uposażone z funduszków powiatu zakłady dla kultury krajowej, zakłady zdrowia, zaopatrzenia ubogich i inne dobroczynne, niemniej w obrębie ustaw instytucje i urzędnia w celu podniesienia oświaty.

Dla łatwiejszego osiągnięcia celów tu wskazanych, mogą dwie lub więcej Rad powiatowych połączyć się dla utworzenia wspólnych instytucji, lub zaprowadzenia wspólnych urzędów.

§. 22.

Rada powiatowa obraduje i uchwała we wszystkich sprawach ekonomicznych powiatu, nie należących do zwykłego zarządu majątkiem.

Do niej należy rozpoznawanie i ustanowienie rocznego budżetu, jakoteż rozpoznawanie i załatwianie rocznych rachunków, odnośnie do dochodów i wydatków powiatu i zakładów powiatowych.

Rok administracyjny powiatu zaczyna się i kończy równocześnie z rokiem administracyjnym Państwa.

Dodatki do podatków.

§. 23.

Na wydatki, nie pokryte dochodami majątku zakładowego, może Rada powiatowa nakładać i pobierać dodatki do podatków bezpośrednich, aż do wysokości 10% tychże podatków.

Dodatki nad 10% aż do 20% od podatków bezpośrednich, mogą być nałożone za uchwałą Rady powiatowej z przyzwoleniem Wydziału krajowego.

Dodatki do podatków bezpośrednich, przenoszące 20% lub inne opłaty i repartycje, mogą być nałożone tylko na mocy Ustawy krajowej.

Powiatowe dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa i ściągane za pomocą tych samych środków co podatki.

Pożyczki.

§. 24.

Rada powiatowa może w interesie powiatu ściągać pożyczki, lub przyjmować zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki, lub wartość ciężaru wynikającego z zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi nie przewyższa pięć procentu podatków bezpośrednich w powiecie przepisanych.

Do zaciągania pożyczek lub przyjęcia zobowiązań przekraczających tę miarę, lecz nie przenoszących 50% wspomnianych podatków, potrzebne jest zezwolenie Wydziału krajowego.

Do pożyczek większych, jakoteż do innych operacji kredytowych, potrzebną jest Ustawa krajowa.

Utrzymanie majątku.

§. 25.

Rada powiatowa winna starać się o utrzymanie majątku powiatu i zakładów powiatowych, i wykonywać nadzór nad zarządem tego majątku.

Do ważności uchwały Rady powiatowej, dotyczącej pozbycia, zamiany, stałego obciążenia lub zastawienia majątku zakładowego, potrzebne jest zatwierdzenie Wydziału krajowego.

Ustanawianie służby.

§. 26.

Rada powiatowa uchwała liczbę, płacę i zaopatrzenie urzędników i sług potrzebnych dla Wydziału powiatowego, lub dla pojedynczych przedmiotów administracji; stanowi również o warunkach i o sposobie ich mianowania i dyscyplinarnem postępowaniu z nimi; niemniej uchwała zarisy instrukcji służbowej dla tych urzędników i sług.

W sprawach gminnych.

§. 27.

Ustawy postanawiają zakres działania Rada powiatowej w sprawach Gmin i Obszarów Dworskich.

Udzielanie zdań. Stawianie wniosków.

§. 28.

Rada powiatowa winna udzielić swojego zdania we wszystkich sprawach, w których Rząd lub Sejm

albo Wydział krajowy jej zdania zasięga. Ma ona prawo, w interesie powiatu przedstawiać wnioski Rządowi, Sejmowi i Wydziałowi krajowemu.

B) O zakresie działania Wydziału powiatowego.

W ogólności.

§. 29.

Wydział powiatowy jest w sprawach powiatu organem zarządzającym i wykonawczym.

W sprawach ekonomicznych.

§. 30.

Wydział załatwia sprawy zwykłego zarządu majątkiem powiatowym; on kieruje i zawiaduje zakładami powiatowymi, a nadzoruje zakłady powiatowe, mające własny zarząd

Wydział powiatowy układa corocznie budżety i rachunki.

Najmniej na czternaście dni przed rozpoznaniem w Radzie, muszą być tak budżety jak rachunki złożone w Wydziale do przejrzenia przez opodatkowanych w powiecie.

Termin tego publicznego złożenia ma być ogłoszony. Spostrzeżenia, poczynione przez opodatkowanych, mają być wzięte pod rozwagę przy rozpoznawaniu budżetów i rachunków rocznych.

Prace przygotowawcze. Wykonywanie uchwał.

§. 31.

Wydział powiatowy przygotowuje przedmioty do obrad Rady i wprowadza w wykonanie uchwały Rady.

Reprezentacja na zewnątrz. Wydawanie dokumentów.

§. 32.

Wydział powiatowy reprezentuje Radę powiatową na zewnątrz, i we wszystkich sprawach prawnych, i pośredniczy w jej korespondencjach.

Dokumenta, wydawane w imieniu Reprezentacji powiatowej, mają być podpisywane przez Prezesa lub jego zastępcę i przez dwóch członków Wydziału powiatowego.

Władza dyscyplinarna.

§. 33.

Wydziałowi powiatowemu podlegają urzędnicy i służy jemu przydzieleni, lub dla pojedynczych przedmiotów administracyjnych mianowani. Wydział wykonywa nad nimi władzę dyscyplinarną, w miarę przyznanego sobie upoważnienia (§. 26).

Odpowiedzialność.

§. 34.

Wydział powiatowy jest odpowiedzialny Radzie powiatowej za swoje urzędowe czynności i winien zdawać jej sprawę z tych czynności.

Instrukcje wydawane przez Radę.

§. 35.

Rada powiatowa ma prawo wydawania szczegółowych instrukcyj, co do spraw należących do Wydziału powiatowego, i co do sposobu ich załatwiania.

W sprawach gminnych.

§. 36.

Ustawy postanawiają zakres działania Wydziału powiatowego w sprawach Gmin i Obszarów dworskich.

Jeżeli sprawa, do której według ustaw potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej, tak jest naglącą, że jej załatwienie bez szkody dla Gminy, lub dla

Obszaru Dworskiego, nie może być odroczone aż do zebrania się Rady powiatowej, natenczas wchodzi Wydział powiatowy w atrybucje Rady powiatowej, której w swoim czasie winien zdać sprawę z powziętej uchwały.

Specjalne komisje.

§. 37.

Wydział może, pod własną odpowiedzialnością, poruczać poszczególne sprawy specjalnym komisjom lub pojedynczym osobom.

Dział III.

O traktowaniu spraw.

Zwołanie Rady powiatowej.

§. 38.

Rada powiatowa zbiera się na wezwanie Prezesa co kwartał na zwyczajne Zgromadzenie.

W ważnych i nagłych przypadkach, albo na żądanie politycznej Władzy krajowej, lub Wydziału krajowego, winien Prezes zwołać Zgromadzenie nadzwyczajne.

Zgromadzenie, które nie jest zwołane przez Prezesa lub w razie przeszkody przez jego zastępcę, jest nieprawne, a powzięte na niem uchwały są nieważne.

Załatwianie spraw i przewodniczenie na posiedzeniach.

§. 39.

Rada powiatowa, zebrana w skutek należytego zwołania, obraduje i załatwia sprawy należące do jej zakresu, na posiedzeniach. Prezes, a w razie przeszkody jego zastępca, przewodniczy na posiedzeniach Rady, zarządza, otwiera i zamyka posiedzenia.

Jawność posiedzeń.

§. 40.

Posiedzenia Rady powiatowej są jawne. Wyjątkowo jednak może Rada uchwalić posiedzenie tajne, na żądanie Przewodniczącego albo pięciu członków Rady. Posiedzenia, na których przedmiotem obrad są budżety lub rachunki powiatowe, muszą być jawne.

Gdyby publiczność przeszkadzała obradom, lub swobodę ich tamowała, Przewodniczący ma prawo i obowiązek, po uprzednim i bezskutecznym napomnieniu, nakazać ustąpienie publiczności.

Porządek przedmiotów.

§. 41.

Przewodniczący w Radzie oznacza porządek przedmiotów obrad, i winien wykluczyć od obrad sprawę, nie należącą do zakresu czynności Rady. Zażalenia przeciw takiemu wykluczeniu rozstrzyga polityczna Władza krajowa, za poprzednim porozumieniem się z Wydziałem krajowym.

Powzięcie uchwał w Radzie.

§. 42

Do powzięcia uchwały potrzebną jest obecność więcej niż połowy członków Rady.

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych.

Przewodniczący głosuje przy wyborach; prócz tego głosuje on tylko w razie równości głosów, a wtedy to zdanie staje się uchwałą, które, z doliczeniem jego głosu, większość bezwzględną otrzyma.

Głosowanie.

§. 43.

Głosowanie odbywa się jawnie. Przy wyborach i obsadzaniu posad odbywa się głosowanie kartkami.

Zawieszanie uchwał.

§. 44.

Jeżeli Przewodniczący sądzi, że uchwała Rady powiatowej przekracza jej zakres działania, lub że sprzeciwia się ustawom, obowiązany jest zawiesić uchwałę, i o rozstrzygnięcie, czy uchwała może być wykonaną lub nie, udać się przez polityczną Władzę powiatową do politycznej Władzy krajowej, która przed rozstrzygnięciem ma porozumieć się z Wydziałem krajowym.

Protokoły posiedzeń.

§. 45.

Uchwały Rady powiatowej zaciągane będą w protokoły. Protokół z każdego posiedzenia podpisuje Przewodniczący i sekretarz.

Przejrzenie protokołów każdemu jest dozwolone.

Załatwianie spraw i powzięcie uchwał w Wydziale.

§. 46.

Prezes Rady przewodniczy Wydziałowi powiatowemu, i kieruje jego czynnościami.

W razie przeszkody Prezesa, wchodzi w jego prawa i obowiązki jego zastępca.

Wydział powiatowy załatwia sprawy zazwyczaj kolegialnie.

Do powzięcia uchwały potrzebną jest obecność Prezesa, lub w razie przeszkody jego zastępcy, i przynajmniej trzech członków Wydziału.

Do ważności uchwały potrzebna jest bezwzględna większość głosów obecnych.

Przepisy §. 45 stosują się także do uchwał Wydziału.

Rada powiatowa może oznaczyć sprawy, które Prezes będzie mocen załatwiać potocznie.

Obwieszczenia Wydziału.

§. 47.

Wydziałowi powiatowemu wolno wydawać obwieszczenia tylko w sprawach administracyjnych do jego zakresu działania należących.

Dział IV.

O nadzorze nad Reprezentacją powiatową.

Prawa Reprezentacji krajowej.

§. 48.

Sejm za pośrednictwem Wydziału krajowego czuwa nad tem, ażeby majątek zakładowy powiatu i zakładów powiatowych nie został uszczuplony.

Wydział krajowy może w tym celu żądać objaśnień i usprawiedliwień od Reprezentacji powiatowej, i przez delegowanie komisji zarządzać dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru, upoważniony jest Wydział krajowy w razie potrzeby użyć stosownych środków zaradczych.

§. 49.

Rekursa przeciw uchwałom Reprezentacji powiatowej (Rady powiatowej i Wydziału powiatowego) rozstrzyga Wydział krajowy, wyjąwszy w razach, w §. 61 przewidzianych.

Rekurs ma być wniesiony w ciągu 14dniowego prekluzyjnego terminu od dnia ogłoszenia lub doręczenia uchwały, do Wydziału powiatowego, który go przedłoży Wydziałowi krajowemu.

Prawa Władz rządowych.

§. 50.

Rządowi służy prawo nadzoru nad Reprezentacją powiatową w tym kierunku, ażeby ta Reprezentacja nie przekraczała swojego zakresu działania, i nie działała przeciw istniejącym ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna Władza krajowa, przez polityczną Władzę powiatową, znajdującą się w siedzibie Reprezentacji powiatowej. Polityczna Władza powiatowa może w tym celu żądać udzielenia sobie uchwał i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony tej Władzy lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach Rady powiatowej, i każdego czasu, wszelako bez przerywania mowcy, zabierać głos; w głosowaniu jednak wtenczas tylko ma udział, jeżeli jest członkiem Rady powiatowej.

§. 51.

Polityczna Władza krajowa rozstrzyga rekursa przeciw takim uchwałom Reprezentacji powiatowej, przez które istniejące Ustawy są naruszone, lub błędnie zastosowane.

Jeżeli Reprezentacja powiatowa poweźmie uchwałę, która przekracza jej zakres działania, lub sprzeciwia się Ustawom, polityczna Władza powiatowa ma prawo i obowiązek wstrzymać jej wykonanie, niezwłocznie jednak przedłożyć powinna pytanie, czy uchwała może być wykonaną lub nie, politycznej Władzy krajowej, która przed rozstrzygnięciem ma się porozumieć z Wydziałem krajowym.

Przeciw orzeczeniu politycznej Władzy krajowej służy rekurs do właściwego Ministerstwa.

§. 52.

Jeżeli Rada powiatowa zaniedbuje, lub odmawia dopełnienia obowiązków przypadających na powiat na mocy specjalnych Ustaw, polityczna Władza krajowa ma zarządzić temu w sposób odpowiedni na koszt i stratę powiatu.

Rozwiązanie Rady powiatowej.**§. 53.**

Namiestnik może rozwiązać Radę powiatową.

Radzie służy rekurs do właściwego Ministerstwa. Rekurs ten nie ma mocy wstrzymującej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu Rady, musi być rozpisany nowy wybór.

Namiestnictwo, w porozumieniu się z Wydziałem krajowym, przedsięwzięmie środki potrzebne dla tymczasowego załatwiania spraw, aż do ustanowienia nowej Rady powiatowej.

E.

Ordynacja wyborcza powiatowa dla Królestwa Galicji i Lodomerji z Wiel- kiem Księstwem Krakowskiem.

Dział I.

O wyborach członków Rady powiatowej.

Prawo wybierania.

A) W grupie większych posiadłości.

§. 1.

Prawo wybierania członków Rady powiatowej w grupie większych posiadłości mają obywatele Państwa Austrjackiego, którzy posiadają w powiecie dobra ziemskie tabularne, i opłacają z nich rocznie przynajmniej 100 zlr. podatków bezpośrednich, bez dodatku nadzwyczajnego (wojennego).

Do tych podatków wliczone będą podatki, wspomniane w §. 8 lit. *a* Ustawy o Reprezentacji powiatowej.

Posiadanie dwóch lub więcej dóbr tabularnych w powiecie położonych, z których razem opłaca się wspomniona kwota podatkowa, uprawnia także do wyboru.

§. 2.

Uprawnieni do wyboru w grupie większych posiadłości ziemskich, mogą to prawo wykonywać przez pełnomocników.

Za gminy posiadające dobra, których posiadanie uprawnia do wyboru w grupie większych posiadłości, wykonywa prawo wybierania Naczelnik Gminy lub jego zastępca.

Za osoby nie mające własnowolności, wykonywają prawo wybierania ich prawni zastępcy, lub mianowani przez tychże pełnomocnicy.

Za żonę żyjącą z mężem, wykonywa to prawo mąż; za inne niewiasty ich pełnomocnicy.

Co do wykonywania prawa wybierania, niemniej co do zastępców i pełnomocników, mają także być zastosowane §§. 5 do 8 Ordynacji wyborczej dla Gmin.

§. 3.

Jeżeli w grupie większych posiadłości liczba osób do wyboru uprawnionych jest równie wielką lub mniejszą, niż liczba członków Rady powiatowej, na tę grupę przypadająca, wtedy każda z tych osób, jeżeli jest obieralną, ma prawo wstąpić bez wyboru do Rady powiatowej, lub dać się zastąpić przez pełnomocnika (§. 12 Ustawy o Reprezentacji powiatowej).

Gdyby tym sposobem liczba członków Rady, na tę grupę przypadająca, nie była uzupełnioną, uprawnieni w tej grupie mają uzupełnić ją wyborem innych osób.

B) W grupie najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu.

§. 4.

Prawo wybierania w grupie najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu, mają oby-

watele Państwa Austrjackiego, którzy są dzierzycielami przedsiębiorstwa przemysłowego, górniczego lub handlowego, wykonywanego w powiecie, i od takiego przedsiębiorstwa, jakoteż od przeznaczonych do tego realności, opłacają przynajmniej 100 złr. podatków bezpośrednich bez dodatku nadzwyczajnego.

Uprawnieni do wyboru w tej grupie mogą to prawo wykonywać przez pełnomocników, jeżeli nie są obecnymi w powiecie.

Co do prawa wybierania i wykonania tego prawa, stosują się tu postanowienia §. 3. niniejszej Ustawy, jakoteż §. 4 punkt 1 i 2, i §§. 5, 6 i 8 Ordynacji wyborczej dla Gmin.

C) W grupie Gmin miejskich.

§. 5.

Miasto, obierające dla siebie osobnego posła na Sejm krajowy, wybiera także osobno członków Rady powiatowej na nie przypadających (§. 9 Ustawy o Reprezentacji powiatowej). Wybór ten wykonywa Rada gminna:

Jeżeli w powiecie jest tylko jedna Gmina, do grupy Gmin miejskich należąca, członków Rady powiatowej na tę grupę przypadających wybiera Rada gminna.

§ 6.

Inne Gminy miejskie obierają wspólnie członków Rady powiatowej.

Uprawnionymi do wyboru w tych Gminach są: Naczelnicy Gminy, i z każdej Gminy przynajmniej dwóch delegatów, obranych przez Radę gminną ze swojego grona. W Gminie mającej więcej niż 500 ludności do Gminy przynależnej, wybiera Rada gminna z grona swojego jednego delegata na każde 250 ludności,

D) W grupie Gmin wiejskich.

§. 7.

Prawo wybierania w grupie Gmin wiejskich mają Naczelnicy Gmin i z każdej Gminy przynajmniej jeden delegat, którego Rada gminna obiera ze swojego grona.

W Gminie mającej więcej niż 500 ludności do Gminy przynależnej, wybiera Rada gminna z grona swojego jednego delegata na każde 500 ludności.

§. 8.

Prawo wybierania członków Rady powiatowej w grupie Gmin wiejskich, mają także obywatele Państwa Austrjackiego, którzy posiadają w powiecie dobra ziemskie tabularne, i opłacają rocznie mniej niż 100 złr. podatków bezpośrednich bez dodatku nadzwyczajnego.

Co do wykonywania tego prawa, mają być zastosowane postanowienia §. 2.

Ograniczenie prawa wybierania.

§. 9.

Kto ma prawo wybierania w dwóch lub więcej grupach, może to prawo wykonywać tylko w tej grupie, która w §. 5 Ustawy o Reprezentacji powiatowej, przed innymi jest wymieniona.

Kto w kilku Gminach miejskich jest członkiem Rady gminnej, może wykonywać prawo wybierania tylko za tę Gminę, w której ma zwykle zamieszkanie, a gdyby w żadnej nie miał zwykłego zamieszkania, tylko za tę, w której najwyżej jest opodatkowany. Postanowienie to stosuje się także do grupy Gmin wiejskich.

Obieralność.

§. 10.

Obieralnym na członka Rady powiatowej jest, z wyjątkiem niewiast, każdy obywatel Państwa Austriackiego, jeżeli:

- a) ukończył 24 lat wieku;
- b) używa własnowolności, i
- c) albo ma prawo wybierania w grupie większych posiadłości, lub w grupie najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu, lub ma prawo wybierania na mocy §. 8, albo obieralnym jest do Rady gminnej w jednej z Gmin powiatu, albo jest Przełożonym jednego z Obszarów Dworskich położonych w powiecie, albo też przynajmniej od roku opłaca w powiecie jakikolwiek podatek bezpośredni.

Wyłączenie od prawa wybierania i obieralności.

§. 11.

Te same powody, które wyłączają albo wykluczają od prawa wybierania lub od wybieralności do Rady gminnej, wyłączają albo wykluczają także od prawa wybierania, lub od wybieralności do Rady powiatowej (§§. 2, 3, 10 i 11 Ordynacji wyborczej dla Gmin).

Oficerowie w służbie będący, i inne osoby wojskowe z tytułem oficerskim w służbie zostające, jeżeli uależą do grupy większych posiadłości ziemskich, mają wprawdzie prawo do wybierania, nie są jednak obieralnemi, prawo zaś wybierania mogą wykonywać tylko przez pełnomocników.

Koła wyborcze i miejsce wyborów.

a) dla dwóch pierwszych grup.

§. 12.

Uprawnieni do wyboru w grupie większych posiadłości wybierają w jednym kole wyborczem.

Miejscem wyborów jest siedziba Reprezentacji powiatowej.

Te same postanowienia stosują się także do grupy najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu.

b) dla Gmin miejskich.

§. 13.

W Gminie miejskiej, mającej dla siebie wybierać osobnych członków Rady powiatowej, odbywa się wybór w tejże Gminie.

Wyborcy dwóch lub kilku Gmin miejskich, połączonych dla wspólnego wyboru, tworzą jedno koło wyborcze. Miejscem wyboru jest siedziba Rady powiatowej.

c) dla Gmin wiejskich.

§. 14.

Uprawnieni do wyboru z grupy Gmin wiejskich (§§. 7 i 8) tworzą jedno koło wyborcze.

Miejscem wyboru jest siedziba Rady powiatowej.

Rozpisanie wyborów.**§. 15.**

Namiestnik rozpisuje wybory do Rady powiatowej i zarazem oznacza dzień wyboru tak, ażeby przed tym dniem ukończone być mogły potrzebne przygotowania.

Ogólne wybory rozpisują się w ten sposób, ażeby najpierw obrani byli członkowie Rady z grupy Gmin wiejskich, a następnie z grupy Gmin miejskich, potem

z grupy najwyżej opodatkowanych w kategorii przemysłu i handlu, nakoniec z grupy większych posiadłości ziemskich.

Rozpisanie wyborów ma być we wszystkich Gminach powiatu plakatami ogłoszone i do wiadomości przełożonych Obszarów Dworskich podane.

Spisy wyborców i karty legitymacyjne.

a) dla dwóch pierwszych grup.

§. 16.

Dla koła wyborczego większych posiadłości, niemniej dla koła wyborczego najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu, sporządza polityczna Władza powiatowa listy wyborców, składa takowe do wolnego każdemu przejrzenia, i ogłasza to publicznym plakatem, z oznaczeniem prekluzyjnego terminu czternastodniowego do wnoszenia reklamacij.

§. 17.

Reklamacje w terminie wniesione rozstrzyga polityczna Władza powiatowa w przeciągu trzech dni, i czyni niezwłocznie sprostowania za słuszne uznane i z Ustawą zgodne.

W razie odmówionego sprostowania służy odwołanie się do politycznej Władzy krajowej. Odwołanie takie, najdalej w przeciągu trzech dni od zawiadomienia o rozstrzygnienui odmownem, wniesionem być ma do politycznej Władzy powiatowej, która winna przedłożyć je niezwłocznie politycznej Władzy krajowej do ostatecznego rozstrzygnienui.

§. 18.

Skoro listy wyborców, po rozstrzygnienui wniesionych w terminie reklamacij, zostaną stanowczo ułożone, wyda i doręczy polityczna Władza powiatowa

pojedynczym wyborcom karty legitymacyjne, zawierające numer bieżący listy wyborców, nazwisko uprawnionego do wyboru, miejsce, dzień i godzinę wyborów.

b) dla grupy Gmin miejskich.

§. 19.

Polityczna Władza powiatowa winna każdego Naczelnika Gminy miejskiej, do wspólnego wyboru z innymi Gminami połączonej, zawiadomić o liczbie delegatów obrać się mających, i polecić mu, ażeby zarządził wybór przez Radę gminną.

Co do warunków ważności tego wyboru, niemniej co do postępowania przy wyborze i głosowaniu, obowiązują §§. 36 i 37 Ordynacji wyborczej dla Gmin.

Protokół wyborczy ma być przedłożony politycznej Władzy powiatowej.

Władza ta winna skonstatować legalność aktu wyborczego w każdej Gminie, i zaciągnąć delegatów wybranych i Naczelników Gmin do listy uprawnionych do wyboru.

Jeżeli zaś okaże się potrzeba nowego wyboru delegatów, wybór ten ma być nakazany natychmiast z podaniem powodów.

§. 20.

Skoro lista uprawnionych do wyboru (§. 19) zostanie uzupełnioną przez wybór delegatów we wszystkich gminach tej grupy, wyda i doręczy polityczna Władza powiatowa wszystkim uprawnionym do wyboru karty legitymacyjne, w §. 18 wskazane.

c) dla grupy Gmin wiejskich.

§. 21.

Postanowienia §. 19 stosują się także do wyborów z Gmin wiejskich.

§. 22.

Polityczna Władza powiatowa układa spis osób, do wyboru w grupie Gmin wiejskich na mocy §. 8 uprawnionych, składa ten spis do wolnego każdemu przejrzenia, i ogłasza to publicznym plakatem, z oznaczeniem prekluzyjnego terminu czternastodniowego do wniesienia reklamacji.

Postanowienia §. 17 znajdują tu zastosowanie.

Po zapadłem rozstrzygnięciu reklamacji, ułoży polityczna Władza powiatowa spis tych wyborców, i wciągnie ich do głównej listy wyborców z grupy Gmin wiejskich.

§. 23.

Skoro lista wyborców zostanie uzupełnioną przez wybór delegatów we wszystkich Gminach wiejskich, i przez wciągnięcie do niej wyborców w §. 22 wskazanych, wyda i doręczy polityczna Władza powiatowa wszystkim wyborcom karty legitymacyjne w §. 18 wskazane.

Komisje wyborcze.

§. 24.

Wyborami kieruje Komisja wyborcza, złożona jak następuje :

1) Dla grupy większych posiadłości ziemskich, składa się Komisja z trzech mężów zaufania, których wyborcy ze swego grona wybierają. Ci mężowie zaufania wybierają z pomiędzy siebie Przewodniczącego.

2) W ten sam sposób składa się Komisja wyborcza dla grupy najwyżej opodatkowanych z kategorii przemysłu i handlu.

3) Dla Gminy miejskiej, wybierającej dla siebie osobno członków Rady powiatowej, składa się Komisja wyborcza z Naczelnika Gminy jako Przewo-

dniczącego, i z dwóch członków przez Radę gminną z jej grona wybranych.

4) Dla Gmin miejskich, połączonych do wspólnego wyboru, składa się ta Komisja z pięciu mężów zaufania, których wyborcy z swego grona wybierają. Ci mężowie zaufania obierają z pomiędzy siebie Przewodniczącego.

5) Dla grupy Gmin wiejskich składa się Komisja wyborcza w sposób pod 4) wskazany.

Przy akcie wyborczym ma być obecny Komisarz rządowy dla czuwania nad zachowaniem ustaw i nad utrzymaniem porządku.

Przedsiębranie wyborów.

§. 25.

Wybór z Gminy miejskiej, mającej wybierać dla siebie członków Rady powiatowej, odbywa się podług postanowień zawartych w §§. 36 i 37 Ordynacji wyborczej dla Gmin.

Wybory innych członków Rady powiatowej odbywają się w dniach, godzinach i miejscach do tego oznaczonych, bez względu na liczbę zgromadzonych wyborców. Przy tych wyborach zastosowane być mają analogiczne postanowienia §§. 35 i 37 aż włącznie do §. 48 sejmowej Ordynacji wyborczej; jednakże Komisja wyborcza może także zarządzić głosowanie kartkami.

Powołane powyżej paragrafy Ordynacji wyborczej sejmowej brzmią:

§. 35. Karty legitymacyjne, wydane wyborcom, a względnie wyborcom wybranym lub powołanym, upoważniają ich do wstępu do przeznaczonej lokalności wyborczej, i służyć im mają oraz za wezwanie, iż winni będą bez dalszego zawezwania stawić się do wyboru w dniu tamże wymienionym, i o godzinie oznaczonej.

§. 37. Prezydujący komisji wyborczej przywieść ma zgromadzonym wyborcom na pamięć treść §§. 16 i 17 ustawy wyborczej o kwalifikacjach do obieralności wymaganych, objaśnić im sposób postępowania przy głosowaniu i liczeniu głosów, i wezwać ich, ażeby głosy swoje wedle własnego przeświadczenia, bez wszelkich samolubnych względów ubocznych oddawali, jak to wedle najlepszej swej wiedzy i sumienia dla powszechnego dobra za najzbawienniejsze uważają.

§. 38. Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania przeciw uprawnieniu wyborczemu osoby jakiej, w liście wyborczej wymienionej, zarzuty robi i twierdzi, iż ta od czasu sporządzenia list wyborców postradała własność jaką, do wykonania prawa wyborczego wymaganą, komisja wyborcza rzecz tę natychmiast i bez przypuszczenia rekursu rozstrzygać ma.

§. 39. Głosowanie samo rozpoczyna się od tego, iż członkowie komisji wyborczej, o ile są do wyboru uprawnieni, głosy swe odają.

Następnie przez jednego z członków komisji wyborczej wywołanemi będą wyborcy do oddania głosów w tym porządku, w jakim imiona ich w liście wyborców są zapisane.

Do wyboru uprawnieni, którzy na zgromadzenie wyborcze przyjdą po wywołaniu imion ich, oddawać mają głosy swe dopiero po odczycaniu całej listy wyborców, i zgłosić się w tym celu do komisji wyborczej.

§. 40. Każdy do głosowania wywołany wyborca wymienić ma przy oddaniu swej karty legitymacyjnej z dokładnem oznaczeniem tę osobę, którą sobie życzy mieć posłem na Sejmie krajowym.

Jeżeli na jedno ciało wyborcze przypada dwóch lub więcej posłów, wówczas każdy wyborca wymienić winien tyle nazwisk, ile posłów ma być wybranych.

§. 41. Jeżeliby się przy głosowaniu okazały wątpliwości względem tożsamości wyborcy, komisja wyborcza

rzecz tę natychmiast rozstrzyga bez przypuszczenia rekursu.

§. 42. Każde głosowanie wciągnionem będzie w przygotowane rubryki podwójnego spisu głosów obok nazwiska wyborcy.

Zaciąganiem głosów do jednego spisu zajmuje się pisarz, który przydzielonym być ma komisji wyborczej przez komisarza wyborczego, a jednocześnie do drugiego spisu, stanowiącego jako lista wtóra kontrolę zaciągania, jeden z członków komisji wyborczej.

§. 43. Głosy pod warunkami lub z dołączeniem poleceń dawane komu, co ma być wybranym, nie są ważne.

O ważności lub nieważności głosów pojedynczych stanowić ma natychmiast komisja wyborcza, nie przypuszczając rekursu.

§. 44. Wybór musi w powszechności w ciągu przeznaczonego na to dnia być ukończonym. Gdyby zaś zachodziły okoliczności, będące na przeszkodzie rozpoczęciu, postępowi lub ukończeniu wyboru, natenczas czynność wyborcza na dzień następny odłożoną lub przedłużoną być może przez komisję wyborczą, z przyzwoleniem komisarza wyborczego. O tem zawiadomieni być mają wyborcy w sposób jaki w miejscu jest zwyczajny.

§. 45. Gdy wszyscy obecni wyborcy głosy swe podadzą, Prezydujący komisji wyborczej głosowanie ogłosić ma za skończone, poczem podwójny spis głosowania przez komisję wyborczą i komisarza wyborczego podpisanym, i natychmiast skrutynowaniem rozpoczęciem będzie.

Rezultat ukończonego obliczenia głosów Prezydujący natychmiast komisji wyborczej ogłosić powinien.

§. 46. Do ważności wyboru każdego posła na Sejm krajowy potrzebna jest bezwzględna większość głosów.

W wypadku równości głosów rozstrzyga w każdym razie los, który wyciągnąć ma Prezydujący komisji wyborczej.

§. 47. Jeżeli przy głosowaniu na jednego lub drugiego wybrać się mającego posła nie wypadła taka większość głosów, wówczas przedsięwziętem będzie drugie skrutynium, a gdyby i przy tem potrzebna większość głosów do skutku nie przyszła, przystąpi się do ściślejszego wyboru.

§. 48. Przy ściślejszym wyborze ograniczyć się mają wybory do tych tylko osób, które w drugim skrutynium po tych, które bezwzględną głosów większość osiągnęły, względnie najwięcej głosów za sobą miały.

Liczba osób, pod ściślejszy wybór poddać się mających, będzie zawsze dwa razy tak wielka, jak liczba posłów, wybrać się jeszcze mających.

Głos przypadający w trzecim skrutynium na osobę nie wprowadzoną do wyboru ściślejszego, za nieważny ma być uważany.

§. 26.

Pełnomocnik dopuszczony być może do głosowania w imieniu uprawnionego do wyboru tylko w przypadkach, niniejszą ustawą dozwolonych, i tylko wtedy gdy się wykaże należytem pełnomocnictwem.

Protokoł wyborczy.

§. 27.

Z każdego aktu wyborczego spisuje się protokoł. Po wybraniu potrzebnej liczby członków Rady powiatowej zamyka się protokoł wyborczy, i podpisany przez członków Komisji wyborczej i przez Komisarza rządowego, oddaje się z wszystkimi załącznikami Przełożonemu politycznej Władzy powiatowej.

Certyfikaty wyborcze.

§. 28.

Przełożony politycznej Władzy powiatowej wydaje, po przejrzeniu aktów wyborczych, certyfikat wyborczy każdemu wybranemu członkowi Rady, prze-

ciw któremu nie ma żadnego z powodów od wybieralności wykluczających, w §§. 3 i 11 Ordynacji wyborczej dla Gmin wskazanych.

Certyfikat ten upoważnia wybranego do wstępu do Rady powiatowej. i stanowi domniemanie ważności jego wyboru, dopóki Rada powiatowa nie orzeczy inaczej.

Udzielenie aktów wyborczych Radzie.

§. 29.

Wszystkie akta wyborcze, do których należą także akta wyboru delegatów z Gmin, winien Przełożony politycznej Władzy powiatowej udzielić zgromadzeniu wybranych członków Rady, certyfikatami wyborczymi zaopatrzonych. Zgromadzenie to, pod przewodnictwem członka z swego grona obranego, rozpoznaje akta wyborcze, i rozstrzyga o przypuszczeniu wybranych. Skoro wybory więcej niż połowy członków Rady zostaną sprawdzone, Rada uważa się za ukonstytuowaną. — Akta wyborcze z wyborów uzupełniających rozpoznaje Rada powiatowa, i rozstrzyga o przypuszczeniu wybranych.

Dział II.

O wyborach Wydziału powiatowego.

§. 30.

Rada powiatowa wybiera z grona swego, pod przewodnictwem członka przez siebie obranego, swego Prezesa, jego zastępcę i swój Wydział.

§. 31.

Wybór Prezesa następuje bezwzględną większością głosujących.

Jeżeli przy pierwszym i powtórnym głosowaniu nikt bezwzględnej większości głosów nie otrzymał, nastąpi wybór między tymi dwoma członkami, którzy przy powtórnym głosowaniu najwięcej głosów otrzymali.

Przy równości głosów rozstrzyga los, kto ma być do wyboru między dwoma przedstawionymi. Głos, dany przy trzecim głosowaniu na członka do wyboru nie przedstawionego, jest nieważny.

W razie równości głosów przy wyborze między dwoma, rozstrzyga los.

W ten sam sposób wybiera się i zastępcę Prezesa.

§. 32.

Dla każdej grupy interesów w Radzie reprezentowanej, wybierają członkowie z tej grupy obrani, z grona Rady jednego członka Wydziału. Resztę członków Wydziału obiera pojedynczo cała Rada.

Każdy z tych wyborów następuje bezwzględną większością głosujących.

Jeżeli taka większość nie da się osiągnąć, natenczas postąpić należy podług postanowień §. 31.

§. 33.

Dla każdego członka Wydziału wybiera się zastępcę w sposób w §. 32 przepisany.

F.

Ustawa z dnia 5. marca 1862

określająca

zasadnicze podstawy urzędzenia gmin,

obowiązująca w Królestwie Czeskiem, w Królestwach Dalmacji, Galicji i Lodomeryi z Księstwami Oświęcimskiem i Zatorskiem, i W. Ks. Krakowskiem, w Arcyksięstwach Austrii powyżej i poniżej Anizy, w Ks. górnym i dolnym Szlązku, Styrii, Karyntji i Krainie, w Salcburskiem i na Bukowinie, w Margrabstwie Morawji, w uksiążęconem Hrabstwie Tyrolu wraz z Forarlbergiem, w uksiążęconem Hrabstwie Gorycji i Gradysce, w Margrabstwie Istrii i w mieście Tryjeście wraz z okręgiem jego.

Artykuł I.

Wszelka nieruchomość należeć musi do związku gminy miejscowej.

Wyjęte są od tego rezydencje, zamki i inne budynki wraz z należącemi do nich ogrodami i parkami, przeznaczone bądź na stałe pomieszkanie, bądź na czasowy pobyt Najj. Pana i Dworu cesarskiego.

Ustawa krajowa stanowi, czyli i pod jakimi warunkami wielka posiadłość gruntów (Obszar dworski) może być wyłączonej ze związku gminy miejscowej.

Atoli na wszelki sposób wyłączenie takowe pod tym tylko warunkiem miejsce mieć może, że wyłąc-

czona wielka posiadłość przyjmie na się obowiązki i prestacje gminy miejscowej, nie mając sobie przekazanej żadnej innej atrybucji urzędowej, krom tej, która potrzebną jest do wypełnienia obowiązków i prestacji rzeczonych.

Artykuł II.

Każdy obywatel Państwa ma mieć prawo należenia do jednej gminy. Stosunki tej należności ustanowione będą osobną ustawą Państwa *).

Artykuł III.

Prośbę zamiejscowego o udzielenie prawa należności, gmina rozstrzygać będzie.

Gmina jednak nie może wzbraniać pobytu w swym okręgu obcym, którzy się wykażą, że posiadają prawo należności gminnej, lub przynajmniej udowodnią, że ku pozyskaniu takowego wykazu poczynili kroki wymagane, dopóki z swymi przynależącymi prowadzą życie nienaganne, i nie stają się ciężarem dobroczynności publicznej.

Artykuł IV.

Zakres działania gminy jest dwojaki:

- a) samoistny **), (własny) i
- b) przekazany.

Artykuł V.

Samoistny zakres działania, to jest ten, w którym gmina, z zachowaniem istniejących ustaw Państwa i krajowych, wedle wolnego stanowienia swego zarządzać i rozporządzać może, obejmuje w ogólności wszystko, co interesu gminy wprost dotyczy i w jej

*) Patrz pod G.: Ustawa o Swojszczyźnie z dnia 3go grudnia 1863. **) Patrz przypisek na str. 113.

obrębach własnymi (jej) siłami załatwionem i przeprowadzonem być może.

W myśl tego należą tu w szczególności:

1) Wolny zarząd majątku gminnego i spraw, odnoszących się do związku gminnego.

2) Piecza o bezpieczeństwo osób i własności.

3) Piecza o utrzymanie dróg gminnych, placów, mostów, również piecza o bezpieczeństwo i łatwość obrotu (ruchu) na drogach i wodach, oraz policja polowa.

4) Policja żywności, tudzież nadzór nad targami, mianowicie nadzór nad miarami i wagami.

5) Policja zdrowia.

6) Policja nad czeladzią i robotnikami, i wykonywanie regulaminu co do sług.

7) Policja obyczajności.

8) Rzecz ubóstwa (sprawy ubogich) i opieka nad gminnymi zakładami dobroczynności.

9) Policja budownicza i ogniowa, tudzież utrzymanie porządku budowniczego, tudzież udzielanie policyjnych licencji budowania.

10) Wpływ, mający prawem być oznaczony, na szkoły pośrednie przez gminę utrzymywane, tudzież na szkoły ludowe, oraz piecza o zaprowadzenie, utrzymanie i uposażenie tychże z uwzględnieniem obowiązujących jeszcze praw patronatu szkół.

11) Tentowanie ugody między stronami, w sporze będącymi, przez mężów zaufania z gminy wybranych.

12) Prowadzenie dobrowolnych licytacji rzeczy ruchomych.

Z wyższych politycznych względów mogą pewne czynności policji miejscowej w pojedynczych gminach w drodze prawa przekazane być osobnym organom rządowym.

Artykuł VI.

O zakresie działania przekazanym, to jest obowiązku gmin do współdziałania w celach publicznej administracji, stanowią Ustawy powszechne, jakoteż w obrębach tychże Ustawy krajowe.

Artykuł VII.

Pojedynczym gminom wolno jest, złączyć się gwoli wspólnego prowadzenia czynności tak pod względem zakresu działania samoistnego (Art. V) jako i przekazanego (Art. VI). Gminy, które nie posiadają środków do wypełniania obowiązków, z przekazanego zakresu działania wypływających, złączone będą w moc Ustawy krajowej, dopóki się znajdować będą w tem położeniu, z innymi gminami, gwoli wspólnego prowadzenia właściwych czynności. Również mogą w drodze Ustawy krajowej te gminy, które w skutek Ustawy z d. 17 marca 1849 *) z innymi gminami w jedną gminę połączone zostały, znowu być rozłączone, i jako osobne gminy miejscowe ukonstytuowane, jeżeli każda z gmin rozłączonemi być mających posiada środki do wypełnienia obowiązków z przekazanego zakresu działania wypływających.

Artykuł VIII.

Gmina reprezentowaną jest w sprawach swoich przez Wydział gminy i Przełożonego gminnego.

Gmina obiera perjodycznie swą reprezentację.

Ustawa krajowa stanowi, czyli i o ile także i bez wyboru członkowie gminy, bądź osobiście, bądź przez zastępców, do reprezentacji gminnej należeć mogą.

Artykuł IX.

By mieć prawo do wyboru reprezentacji gminnej lub do udziału w niej, trzeba koniecznie być członkiem gminy.

*) W Galicji nie weszła nigdy w życie.

Ustawa karna orzeczy, czyli i na jak długi przeciąg czasu wyrok karny pociągać ma za sobą utratę prawa wyboru czynnego i biernego. Na teraz wyłączeni zostają od prawa wyboru:

- a) osoby, które jako winne zbrodni popełnionej uznane zostały;
- b) osoby, z powodu zbrodni pod śledztwem zostające, dopóki śledztwo trwa;
- c) osoby, które jako winne uznane zostały przestępstwa kradzieży, oszustwa, przenievierzenia, lub udziału w jednym z tych przestępstw (§§. 460, 461, 464 księgi ustaw karnych (patrz str. 43).

Artykuł X.

Niezbędnymi warunkami obieralności są:

Ukończenie lat 24 wieku, i pełne używanie praw obywatelskich. Kto nie ma prawa wybierania, nie może być wybranym.

Oprócz tego wyłączone są od obieralności:

- a) osoby, które jako winne, uznane zostały (winnymi) wykroczenia z chciwości zysku, lub przeciwko obyczajności publicznej popełnionego;
- b) osoby, które jako winne uznane zostały przestępstwa, popełnionego z chciwości zysku, lub przeciwko obyczajności publicznej, określonego w §§. 501, 504, 511, 512, 515 i 516 kodexu karnego; (patrz stronicie 46 i 47.)
- c) osoby do których majątku konkurs lub postępowanie ugodne ogłoszonym zostało, jak długo trwa postępowanie krydalne lub ugodne, a po ukończeniu tegoż, jeżeli obwiniony uznany zostanie winnym wykroczenia wymienionego w §. 486 kodexu karnego; (patrz str. 47. 48 i 49.)

d) osoby, które oddalone zostały z urzędu publicznego lub służby za wykroczenie dyscyplinarne, popełnione z chciwości zysku.

Zawarte w artykule niniejszym warunki odnoszą się także i do członków gminy, którzyby bez wyboru do Wydziału gminnego powołanymi byli.

Artykuł XI.

Ustawa krajowa uregułuje w regulaminie wyborczym złożenie reprezentacji gminnej z należytem uwzględnieniem interesu osób, wyższe podatki opłacających.

Artykuł XII.

Wydział gminny jest w sprawach gminnych organem uchwalającym i kontrolującym, Przełożony zaś Gminy organem zarządzającym i wykonawczym.

Artykuł XIII.

Przełożony Gminy odpowiedzialnym jest Gminie za swoje czynności urzędowe, a co się tycze przekazanego zakresu działania, także i Rządowi.

Artykuł XIV.

We wszystkich sprawach gminnych stanowi bezwzględna większość głosów reprezentantów Gminy, zebranych w liczbie, jaka do stanowienia uchwały potrzebną jest.

Posiedzenia Wydziału są jawne; wszakże wyjątkowo może jawność być wykluczoną na wniosek Przełożonego Gminy, lub też pewnej liczby członków Wydziału, lecz nigdy co do tych posiedzeń. w których się rachunki gminne zdaje, lub budżet gminny ustanawia.

Te publicznie mają być do przejrzenia wyłożone.

Artykuł XV.

Dla opędzenia wydatków na cele gminne, nie pokrytych dochodami z własności Gminy, może Gmina uchwalić pobor dodatku do podatków stałych lub do podatku konsumcyjnego, lub pobor innych danin i podatków.

Ustawa krajowa oznaczy, o ile uchwały Gminy w tej mierze, ze względem na pewny wymiar tych dopłat, ulegać będą zatwierdzeniu Reprezentacji powiatowej, okręgowej czyli obwodowej, lub Sejmu krajowego, lub też o ile wymagają osobnego prawa krajowego.

Dodatkiem do podatku konsumcyjnego dotkniętą być może tylko konsumcja w otwodzie Gminy, nigdy zaś produkcja lub obrot handlowy.

Do zaprowadzenia nowych podatków i opłat, nie należących do kategorii powyższych dodatków, równie jak do podwyższenia istniejących już tego rodzaju podatków i opłat potrzeba prawa krajowego.

Jakim sposobem, i w jakiej ilości pojedynczy członkowie Gminy przyczyniać się mają do wydatków gminnych, o tem stanowi Gmina w obrębach prawem krajowem zakreślonych.

Artykuł XVI.

Rząd wykonywa nadzor nad Gminami ku temu, ażeby takowe zakresu swego działania nie przekraczały, i przeciwko prawom istniejącym nie występowały.

Również rozstrzyga Rząd rekursa przeciwko rozporządzeniom przełożonego Gminy, naruszającym Ustawy istniejące lub mylnie je tłumaczącym, o ile te nie dotyczą takich uchwał Wydziału gminnego, od których odwołanie się w myśl artykułu XVIII. c) do wyższej Reprezentacji gminnej założonem być winno.

Reprezentacja gminna może przez Rząd krajowy być rozwiązana. Gmina ma wolny rekurs do Ministerstwa Stanu, wszakże bez skutku zawieszającego.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu nowy wybór rozpisany być musi.

Artykuł XVII.

Między Gminą a Sejmem krajowym ustanowioną być może Ustawą krajową Reprezentacja powiatowa, okręgowa lub obwodowa. Taż zbiera się w czasie perjodycznie oznaczonym, lub też na zwołanie Przełożonego.

Stałe sprawy jej załatwia Wydział, jako też i Przełożony.

Artykuł XVIII.

Do zakresu działania Reprezentacji powiatowej, okręgowej lub obwodowej, jeżeli takowa ukonstytuowana zostanie, należą wszystkie sprawy wewnętrzne, dotyczące wspólnych interesów powiatu (okręgu, obwodu) lub należących jego.

Prócz tego Ustawą krajową przekazane być mogą Reprezentacji powiatowej, okręgowej lub obwodowej co się tycze Gmin:

- a) nadzór nad tem, ażeby pierwotny majątek i własność Gmin, równie jak zakładów ich bez nadwężenia utrzymane były;
- b) zatwierdzenie ważniejszych czynności gminnych, mianowicie gospodarstwa Gminy dotyczących;
- c) rozstrzygnięcie w odwołaniach się od uchwał Wydziałów gminnych we wszystkich sprawach, nie przekazanych Gminie ze strony Rządu.

Tam gdzie Reprezentacja powiatowa, okręgowa lub obwodowa nie jest zaprowadzoną, lub o ile sprawy

te nie są Reprezentacji powiatowej, okręgowej lub obwodowej przekazane, Sejm krajowy przez Wydział swój załatwiać je będzie.

W sprawach Guinom przez Rząd przekazanych odwołanie się do Władzy rządowej miejsce ma.

Artykuł XIX.

Reprezentacja powiatu, okręgu lub obwodu składać się będzie z reprezentantów grup następujących:

- a) z wielkiej posiadłości ziemskiej,
- b) z najwyżej opodatkowanych stanu przemysłowego i handlowego,
- c) z reszty należących do miast i miasteczek, tudzież
- d) z Gmin wiejskich.

Każda grupa wybiera perjodycznie tę liczbę reprezentantów, jaka wedle postanowień Ustawy krajowej na nią przypada.

W przypadku gdyby nie było której z grup, Sejm krajowy na drodze prawodawstwa krajowego urządzi wybór reprezentantów w taki sposób, ażeby interesa wszystkich grup zarówno były zabezpieczone.

Artykuł XX.

Reprezentacja powiatu, okręgu lub obwodu wybiera z pośród siebie perjodycznie Wydział i Przełożonego. Wybór Przełożonego ulega zatwierdzeniu przez Cesarza.

Artykuł XXI.

Dla opędzenia wydatków, nie pokrytych dochodami z majątku pierwotnego, może Reprezentacja powiatu, okręgu lub obwodu rozpisywać i pobierać dodatki do podatków stałych aż do pewnej wysokości.

Dodatki, przechodzące wysokość tę lub inne nakłady, nastąpić mogą tylko na (w) drodze Ustawy krajowej.

Artykuł XXII.

Stołeczne miasto krajowe, a na żądanie także i inne znaczniejsze miasta, równie jak znaczne miejsca z zdrojowiskami leczącemi, otrzymają na drodze Ustaw krajowych osobne statuta, jeżeli takowych jeszcze nie posiadają. Zmiany i uzupełnienia istniejących obecnie statutów miejskich należeć będą do prawodawstwa krajowego.

Wybór Przełożonych gminnych w miastach lub miejscach z zdrojowiskami uzdrawiającemi, które posiadają osobne statuta, wymaga zatwierdzenia cesarskiego.

Artykuł XXIII.

Miasta, tudzież miejsca z zdrojowiskami uzdrawiającemi, mające własne statuta, załatwiają sprawy swe przez własną Reprezentację; podporządkowane są wprost Wydziałowi krajowemu, względnie Sejmowi krajowemu, a co się tycze przekazanego im przez Rząd zakresu działania, stoją one pod Rządem krajowym.

Artykuł XXIV.

Sejm krajowy czuwa przez Wydział swój, ażeby majątek pierwotny powiatów, okręgów lub obwodów, tudzież miast i miejsc z zdrojowiskami leczącemi, które własne statuta mają, niemniej majątek ich zakładów w całości nienadwerężonej był utrzymanym.

Czynności ważniejsze, mianowicie odnoszące się do gospodarstwa wewnętrznego, potrzebują zatwierdzenia ze strony Sejmu krajowego.

Reprezentacja kraju rozstrzyga powołania od uchwał Reprezentacji powiatowej okręgowej lub obwodowej w sprawach wedle artykułu XVIII. do zakresu teje należących, tudzież rekursa przeciwko

uchwałom miast i miejsc z zdrojowiskami uzdrawiającymi, mających własne statuta.

Artykuł XXV.

Wymienione w artykułach IX., X., XIII., XIV. i XVI. zasady znajdują zastosowanie także i do Reprezentacji powiatowych, okręgowych lub obwodowych.

Artykuł XXVI.

Na podstawie powyższych postanowień zasadniczych, mają dla królestw i krajów, na wstępie niniejszej Ustawy wymienionych, wydane być Ordynacje guinne na (w) drodze Ustaw krajowych.

Mojemu Ministrowi Stanu poleconem jest przeprowadzenie niniejszej Ustawy.

Wiedeń dnia 5. Marca 1862.

Franciszek Józef m. p.

Arcyksiążę Rajner m. p., Schmerling m. p., Lasser m. p.

Z najwyższego rozkazu: Baron Ransonnet m. p.

G.

Ustawa z dnia 3go grudnia 1863

obowiązująca w Czechach, Dalmacji, Galicji z Krakowem, Austrii poniżej i powyżej Anizy, Salcburgu, Styrii Karyntji, Krainie i na Bukowinie, w Morawji, Szlązku, Tyrolu z Forarlbergiem, Gorycji i Gradysce, Istrii i mieście Tryjeście z okręgiem jego,

**dotycząca regulacji stosunków swojszczyzny *)
(czyli przynależności do Gminy).**

Rozdział pierwszy.

Postanowienia ogólne.

§. 1.

Prawo swojszczyzny (*Heimathrecht*) w pewnej gminie uprawnia do bezprzeszkodnego w onejże pobytu i do żądania zaopatrzenia w ubóstwie.

§. 2.

Tylko obywatele Państwa nabyć mogą prawo swojszczyzny w gminie.

Każdy obywatel Państwa używać ma w jednej z gmin prawo swojszczyzny. To zaś prawo może mu tylko w jednej gminie przysłużyć.

§. 3.

Prawo swojszczyzny rozciąga się na cały obręb okręgu gminnego.

*) Urzędowy przekład. Słowa w nawiasach () są dodane dla uczynienia zrozumialszym tego nie wszędzie szczęśliwego przekładu.

Jeżeli tedy jedna Gmina z drugą w jedną Gminę jest połączona, lub przez wcielenie jednej części drugiej Gminy rozprzestrzeniona, tedy prawo swojszczyzny, które dotąd tylko w jednej części powiększonej w ten sposób Gminy przysługiwało, samo przez się rozciągniętem zostaje na cały obręb onejże.

§. 4.

Jeżeli jedna Gmina rozdzieloną będzie na dwie lub więcej Gmin, lub z jedną częścią (jedna jej część) wcieloną zostanie do obrębu drugiej Gminy, tedy swojscy (przynależni) tej Gminy ze wszystkimi w prawie swojszczyzny za nimi idącymi osobami do onej (tej) Gminy będą przydzieleni, która znajduje się w posiadaniu tego obrębu, w którym w czasie oddzielenia, względnie wcielenia, mieszkali, lub też, jeżeli w onymże czasie w Gminie już nie przebywali, przed swem odejściem ztamtąd na ostatku mieszkali.

O ile przydzielenie takowe wedle niniejszych postanowień nie może (nie mogłoby) być przeprowadzonym; stanowić będzie w tej mierze dla nich ta siedziba mieszkania, którą ten, za którym przydzielić się mający w prawie swojszczyzny postępowali, na ostatku w Gminie miał. (Uwzględnić się ma ostatnie miejsce zamieszkania tego, za którym idą, co do prawa przynależności, osoby o których przydzielenie chodzi).

Swojscy, u których i na tej podstawie już zbywa, przydzieleni być winni, o ile się dotyczące Gminy w tej mierze zgodzić nie mogą, przez Władzę polityczną do jednej z tych Gmin.

Rozdział drugi.

O stanowieniu, zmianie i utracie prawa swojszczyzny.

§. 5.

Prawo swojszczyzny ustanowionem bywa:

- 1) przez urodzenie (§. 6),
- 2) przez poślubienie się (§. 7),
- 3) przez przyjęcie do wężła swojszczyzny (§ 8 i 9),
- 4) przez dostąpienie urzędu publicznego (§. 10).

§. 6.

Dzieci prawego łoża dostępują w tej Gminie prawa swojszczyzny, w której takowe ojcu w czasie ich urodzenia przysłuża, albo gdyby on pierwiej zmarł, w czasie zejścia jego ze świata przysłużało.

Dzieci niesłubne w tej gminie doznają prawa swojszczyzny, w której ich matce w czasie porodzenia ich przysłużało prawo swojszczyzny.

Dzieci legitymowane (uprawnione), o ile nie są samowolnemi (własnowolnemi), używają w tej Gminie prawa swojszczyzny, w której ich ojciec w czasie legitymacji posiadał prawo swojszczyzny.

Przez przysposobienie (adoptowanie) lub przyjęcie na wychowanie, prawo swojszczyzny się nie uzasadnia.

§. 7.

Białogłowy (niewiasty) dostępują przez zamęście prawa swojszczyzny w tej Gminie, w której ich małżonkowi służy prawo swojszczyzny.

§. 8.

Prawo swojszczyzny nabywa się przez wyraźne przyjęcie do wężła swojszczyzny (*Heimathverband*).

Na prośbę o to rozstrzyga z wyłączeniem wszelkiego powołania (odwołania się, rekursu) li tylko gmina.

Przyjęcie do wężła swojszczyzny nie może atoli ani na pewny czas być ograniczonem, ani też pod (takim) warunkiem być udzielonem, któryby ubliżał (ujmę czynił) prawnym skutkom prawa swojszczyzny.

Wszelkie ograniczenie takowe lub warunek jest nieważny i jako niedołączony ma być uważany.

§. 9.

Do zaprowadzenia należytości za wyraźne przyjęcie do wężła swojszczyzny, tudzież do podwyższenia istniejącej już takowej należytości, potrzeba Ustawy krajowej. Należytość wpływać ma do kasy gminnej.

§. 10.

Stale ustanowieni urzędnicy nadworni, rządowi, krajowi i publiczni funduszowi, (tudzież) duchowni i publiczni nauczyciele dostępują prawa swojszczyzny z objęciem urzędu swego w tej gminie, w której im stała siedziba ich urzędowania przekazaną została.

§. 11.

Przy zmianach w prawie swojszczyzny małżonka idzie za mężem, jeżeli nie jest sądownie rozwiedziona, i przysłuża jej także jako wdowie prawo swojszczyzny w tej Gminie, w której małżonek w czasie zejścia swego ze świata miał prawo swojszczyzny.

Sądownie rozwiedzione lub rozłączone małżonki zatrzymują to prawo swojszczyzny, które w czasie sądowego rozvodu lub rozłączenia miały.

Jeżeliby małżeństwo za nieważne uznanem zostało, wówczas niewiasta, która w tem małżeństwie zostawała, wstępuje znowu (powraca) w te stosunki swojszczyzny, w których się aż do zawarcia ślubów swych znajdowała.

§. 12.

Przy zmianach w prawie swojszczyzny rodziców, idą dzieci ślubne i legitymowane (uprawnione) za ojcem, a nieslubne za matką, jeżeli nie są własnowolne (własnowolne).

Własnowolne dzieci zaś pozostają w tej Gminie w (przy) prawie swojszczyzny, w której przy dostąpieniu własnowolności doznawały (miały) prawa swojszczyzny.

Dzieci nieślubne, które przy zaślubieniu swej matki nie były legitymowane, zatrzymują, chociaż w czasie zaślubienia tego nie są własnowolne, to prawo swojszczyzny, którego dotychczas doznawały.

§. 13.

Śmierć ojca ślubnego lub matki nieślubnej nie zmienia w niczem prawa swojszczyzny dzieci.

§. 14.

Osoby wojskowe, co się tyczy prawa swojszczyzny, jakieby im przy wstąpieniu do służby wojskowej i po wystąpieniu z niej przysłużyło, będą podług niniejszej ustawy oceniane.

§. 15.

Kto traci prawo obywatelstwa, ten też przeto i prawa swojszczyzny staje się pozbawionym.

§. 16.

Gdyby osoba jaka, która obywatelstwo utraciła, w skutek traktatów rządowych znowu nazad przyjętą być musiała, lub gdyby do Państwa Austrjackiego nazad powróciła, by tamże pozostać, a przytem nie może być osiągnięciem przyjęcie jej ze strony Państwa drugiego, tedy nabywa znowu tego prawa swojszczyzny, jakie przed utratą obywatelstwa miała.

§. 17.

Prawo swojszczyzny w jednej gminie gaśnie przez nabycie onegoż w innej gminie.

Zrzeczenie się prawa swojszczyzny jest bez skutku, jak długo zrzekający się nie nabył gdzie indziej prawa swojszczyzny.

Rozdział trzeci.

O postępowaniu z nieswojakami (przybłędami).

§. 18.

Nieswojacy, t. j. takie osoby, których prawo swojszczyzny póówczas (dotychczasowe) wykazać się nie daje, przydzielone będą Gminie, wedle postanowień następujących paragrafów, w której dopóty jako swojacy będą uważane, aż przysłużające im prawo swojszczyzny, wykazanem zostanie, lub aż gdzie indziej nabędą prawa swojszczyzny.

§. 19.

Nieswojacy mają być przydzieleni w porządku następującym :

1) tej Gminie, w której się w czasie odstawienia do wojska lub dobrowolnego wstąpienia do onegoż znajdowali ;

2) tej Gminie, w której przed chwilą, kiedy ich prawo swojszczyzny zakwestjonowanem było (zostało), najdłużej, a przynajmniej pół roku bez przerwy, zaś w razie równego pobytu w dwóch lub kilku Gminach, (w tej której) na ostatku dobrowolnie przebywali ;

3) tej Gminie, w której się urodzili, albo przy podrzutkach, w której znalezieni zostali, lub też zaś przy takowych osobach będących lub byłych w zaopatrzeniu publicznego zakładu podrzutków, których miejsce urodzenia lub znalezienia nie jest wiadomem, gdzie (tej Gminie w której) zakład ten się znajduje ;

4) tej Gminie, w której w czasie, gdy ich prawo swojszczyzny zakwestjonowanem zostało, przydybani zostali.

§. 20.

Żona nieswojaka tej Gminie ma być przydzieloną, której małżonek jej przydzielonym jest, a to,

jeżeli z nim w społeczeństwie (spólności) małżeńskim zostaje; przeciwnie zaś żony nieswojaków, u których ten warunek nie ma miejsca, tudzież wdowy po nich, traktowane będą wedle postanowień §. 19, o ile nie nabyły już prawa swojszczyzny.

§. 21.

Niewłasnowolne dzieci nieswojaków, tej Gminie mają być przydzielone, której przydzielony jest (zostaje) ich ojciec, a przy dzieciach nieślubnych, lub też i przy ślubnych, których ojciec zmarł, (tej Gminie) której matka ich jest przydzielona, a to jeżeli z ojcem a względnie z matką w społeczeństwie żyją.

Własnowolne dzieci, tudzież niewłasnowolne, które z ojcem swoim, a względnie z matką swoją nie żyją w społeczeństwie, niemniej dzieci nieswojaków obojga rodziców pozbawione, przydzielone być mają wedle postanowień §. 19, jeżeli nie nabyły już prawa swojszczyzny.

Rozdział czwarty.

O zaopatrzeniu ubogich, będącem obowiązkiem Gminy.

§. 22

W urządzeniach i obowiązkach istniejących zakładów ubogich i dobroczynności, tudzież fundacyj takowych, niniejsza Ustawa nic nie zmienia.

O ile zaopatrzenie ubogich w gminie przewyższa obowiązki i środki zakładów i fundacyj tych, jest tedy rzeczą Gminy, wspierać swych przynależnych w razie zubożenia.

Ustawodawstwu krajowemu pozostawionem jest, zaprowadzić takie zarządzenia, któremiby Gminom ułatwionym został prawnie włożony na nie (ciążący na nich) obowiązek zaopatrzenia ubogich.

§. 23.

Obowiązek ten gminy ma też o tyle tylko miejsce, o ile nie są trzecie osoby wedle prawa cywilnego lub wedle innych ustaw do zaopatrzenia uboższego obowiązane.

Jeżeli te osoby w stanie są dopełnić obowiązków swoich, tedy w razie odmówienia zniewolone być mają do tego na drodze prawnej; tymczasem zaś Gmina zaopatrzenie na siebie przyjmując winna z tem zastrzeżeniem, iż żądać będzie wynagrodzenia (zwrotu) zrobionego nakładu od osoby ku temu zobowiązanej.

§. 24.

Zaopatrzenie ubogich, do którego Gmina jest obowiązana, ogranicza się na dostarczanie potrzebnej subsystencji i na pielęgnowanie w razie zachorowania.

Zaopatrzenie ubogich obejmuje także i staranie o ich wychowanie.

§. 25.

O sposobie zaopatrzenia ubogich stanowi Gmina w obrębie ustaw istniejących.

Uboży nie może żądać pewnego sposobu wsparcia.

§. 26.

Zaopatrzenie ubogich ze strony Gminy o tyle też (tylko) miejsce ma, o ile uboży nie jest w stanie sprawić sobie potrzebną subsystencję własnymi siłami swojemi. Zdolni do robót, ubiegający się o zaopatrzenie ubogich, w razie potrzeby nawet przymusowo do świadczenia (wykonania) pewnej roboty zniewoleni być winni.

§. 27.

Zaopatrzenie przydzielonych wedle §. 19 pod 1 osób, w razie zubożenia, objąć winny na się wszelkie (wszystkie) Gminy okręgu odstawczego, na poczet którego one (osoby te) liczone zostały.

Gminom przysłuży wynagrodzenie ze środków krajowych nakładu na zaopatrzenie ubogich co do tych osób, które onymże z powodu ich (swego) urodzenia w publicznym zakładzie położniczym, znajdującym się w okręgu gminnym, wedle §. 19 pod 3) przydzielone są.

§. 28.

Gmina nie może i obcym ubogim, w razie chwilowej potrzeby, odmówić potrzebnego wsparcia, z zastrzeżeniem zwrotu, którego wedle dowolnego wyboru albo od Gminy, do której należą, albo od obowiązanych ku temu wedle prawa cywilnego lub innych ustaw żądać mogą

§. 29.

Z tem samym zastrzeżeniem obowiązana jest Gmina tak długo pielęgnować obcych ubogich, którzy w jej okręgu zachorują, dopóki nie będą mogli bez szkody dla swego lub innych zdrowia być wypuszczeni.

§. 30.

Gmina, w której się chory znajduje, zrobić ma bezzwłocznie doniesienie (o tem) Gminie przynależności jego, jeżeli takowa jest wiadomą, lub bez trudności o niej wywieść się można, i odpowiedzialną jest za wszelką szkodę ztąd (ze zwłoki w doniesieniu) urosłą.

§. 31.

Traktatów rządowych, istniejących co do zaopatrzenia ubogich i pochowania zmarłych cudzoziemców, niniejsza ustawa nie dotyka.

Rozdział piąty.

O świadectwach przynależności rodzimej (*Heimathschein*).

§. 32.

Certyfikat przynależności rodzimej, jest to dokument potwierdzający że osobie, której takowy

został udzielony, prawo swojszczyzny w Gminie przysłuża.

§. 33.

Certyfikaty przynależności rodzimej wystawiane będą ze strony Gminy przynależności (obowiązanej) wedle załączonego do niniejszej Ustawy formularza. Na nich pieczęć Gminy ma być wyciśniętą. Za ich wystawienie nie będzie się Gminie żadna należność opłacać.

§. 34.

Udzielenie certyfikatu przynależności rodzimej nie może nikomu być odmówionem, któremu prawo swojszczyzny przysłuża.

§. 35.

Certyfikat przynależności rodzimej nieważnym jest, jeżeli Gmina udowodnić jest w stanie, że właścicielowi onegoż w czasie wystawienia jego przysłużało prawo swojszczyzny w innej Gminie.

Rozdział szósty.

O kompetencji i postępowaniu w sprawach przynależności rodzimej.

§. 36.

Rozprawa i rozstrzygnięcie w sprawach dotyczących prawa swojszczyzny należą, wyjąwszy przypadki niniejszą ustawą oznaczone, do kompetencji Władz politycznych.

§. 37.

O ile przy takich sprawach wpływają (z takimi sprawami łączą się) sporne kwestje prawa cywilnego, np. kwestje względem łoża ślubnego lub nieślubnego, przysłuża rozstrzygnięcie w kwestjach takowych sądowi.

§. 38.

Do sądu należą też i (także) te pretensje, które wytaczają Gminy przeciw osobom, do zaopatrzenia wedle prawa cywilnego zobowiązanym, z powodu łożonych kosztów pielęgnowania lub zaopatrzenia.

§. 39.

Względem praworoszczeń (pretensij), jakie Gminy z powodu łożenia kosztów podnoszą przeciw osobom, nie z prawa cywilnego lecz z innych ustaw obowiązanych, lub przeciw Gminom, rozstrzygnięcie nastąpić ma na (w) drodze politycznej.

Nawet i w przypadku §. 38 polityczna Władza wprzód oznaczyć ma kwotę łożonych kosztów pielęgnowania, względem czego (której) na (w) drodze prawa już więcej traktować się nie będzie (nie wolno).

§. 40.

Polityczna Władza powiatowa rozstrzygnięciem kwestji co do przynależnego (przynależącego) prawa swojszczyzny, rozwiązać się mającej na żądanie strony lub Gminy, lub z urzędu, o tyle tylko zajmować się może, o ile przez to Gmina jej powiatu jako Gmina przynależności (Gmina obowiązana) uznana będzie.

Jeżeli zaś takowa uzna że ten, o którego prawo swojszczyzny chodzi, wedle przeprowadzonych dochodzeń posiada prawo swojszczyzny w Gminie obrębu administracyjnego innej politycznej Władzy powiatowej, wówczas do tej Władzy udać się ma (winna).

Jeżeli obie Władze w tem uznaniu się zgadzają, wówczas sprawę tę zgodnie załatwić mają.

Jeżeli zaś między niemi porozumienie nie zajdzie, wówczas rozprawa (sprawa) ta przedłożoną być ma przełożonej Władzy politycznej krajowej, która w tej mierze rozstrzyga, jeżeli obie Władze jej są

podporządkowane (podlegają); jeżeli zaś takowe (Gminy) do obrębu administracyjnego różnych Władz krajowych należą, porozumieć się ma z Władzą krajową drugiego obrębu administracyjnego.

Jeżeli między Władzami krajowymi zajdzie porozumienie i zgodne orzeczenie, wówczas to orzeczenie wydanem będzie, w razie przeciwnym zaś przedmiot ten podanym będzie Ministerstwu Stanu do rozstrzygnięcia.

§. 41.

Przeciw orzeczeniom politycznej Władzy powiatowej wydanym w sprawach tego rozdziału, dalszy tok instancji idzie do politycznej Władzy krajowej.

Od dwóch równobrzmiących orzeczeń, powołanie (rekurs) do Ministerstwa Stanu nie ma miejsca (§. 42).

§. 42.

Jeżeli Gmina odmawia udzielenia certyfikatu przynależności (§. 34), wówczas obciążona (pokrzywdzona) tem strona udać się winna do politycznej Władzy powiatowej, która, jeżeli prawo swojszczyzny zażalającego się w Gminie prawomocnym wyrokiem wszelką wątpliwość uchyla (przyznanem jest), Gminie polecić ma, ażeby wydała certyfikat przynależności.

§. 43.

Nie wolno żadnej Gminie szupasować do innej Gminy osób, których przynależność nie jest wiadoma, wątpliwa lub sporna, dopóki (ich) prawo swojszczyzny wedle postanowień niniejszej Ustawy nie jest stanowczo (nie zostało ostatecznie) ustanowionem, ani też gdyby to nastąpiło było, napowrót znowu szupasować, odpowiadając inaczej (a to pod odpowiedzialnością) za wszelką szkodę i wszelkie koszta.

Gdyby jednak przyjęcie ze strony Gminy, która później uznana była za obowiązana ku temu,

bez przyczyny odmówione zostało, (gdyby jednak Gmina jaka odmówiła komu przyjęcia bez przyczyny, a później się okazało, że była do przyjęcia tej osoby obowiązana), wówczas takowa (ta Gmina) wszelkie ztąd urosłe koszta powrócić (zwrócić) ma.

Tak co się tyczy obowiązku wynagrodzenia, jak co się tyczy kwoty onegoż, orzekać winny Władze polityczne.

§. 44.

Prawa do zaopatrzenia ubogi przeciw gminie drogą prawa poszukiwać nie może.

Takowe pretensje do gminy, w której ubogi niezaprzeczenie posiada prawo swojszczyzny, załatwione być winny w drodze ustanowionej Ustawą Gminną.

Rozdział siódmy.

Zastosowanie niniejszej Ustawy do wydzielonych z węzła gminnego Obszarów dóbr.

§. 45.

W wydzielonych Obszarach dóbr (dworskich) prawo swojszczyzny nabytem (*gegründet*) być nie może.

§. 46.

Jeżeli w wydzielonym od (z) węzła gminnego Obszarze dóbr znajdą oznaczone w §. 19 o przydzieleniu nieswojaka stanowiące okoliczności, wówczas nieswojak przydzielonym być ma, z uwzględnieniem wszelkich w tej mierze stanowiących stosunków, do jednej z Gmin pogranicznych, w tymże politycznym powiecie położonych.

§. 47.

Obowiązek zaopatrzenia ubogich, co do przydzielonych wedle powyższego paragrafu nieswojaków, ciąży atoli na wydzielonym Obszarze dóbr.

§. 48.

Zresztą postanowienia w niniejszej ustawie względem Gmin zawarte, zastosowanie mieć winny, stosownie do artykułu I. Ustawy z dnia 5 marca 1862, także i do wydzielonych Obszarów dóbr.

Rozdział ósmy.**Postanowienia końcowe.****§. 49.**

Z dniem działalności niniejszej Ustawy tracą moc swoją wszelkie Ustawy z nią w sprzeczności będące, pod względem przedmiotów, względem których takowa rozporządza.

Prawa swojszczyzny atoli, jakie w dniu wejścia w życie niniejszej Ustawy wedle dawniejszych przepisów już nabyte zostały, pozostają dopóty w mocy, aż (dopóki) wedle postanowień niniejszej Ustawy utracone (nie) zostaną.

§. 50.

Niniejsza Ustawa nie zmienia nic w tych postanowieniach prawnych, które dotyczą niezawisłego od węzła przynależności prawa do pobytu w Gminie (Ustawa z dnia 5 marca 1862), tudzież do prowadzenia w niej przemysłu (§§. 9, 45 — 48 Ustawy przemysłowej z dnia 20 grudnia 1859).

Powołane powyżej paragrafy Ustawy przemysłowej brzmiały jak następuje :

§. 9. Rozpoczęcie jakowego przemysłu nie jest zależne od przyjęcia przedsiębiorcy do Gminy, w której przemysł jest (ma być) prowadzony, i takowe nie pociąga bynajmniej za sobą zmiany pod względem należności do gminy.

§. 45. Ci, którzy prowadzą wolny przemysł, mogą w tej Gminie w której przebywają, utrzymywać kilka stałych

dla swojego zawodu rękodzielni lub sklepów sprzedaży, o których wszakże winni są uwiadomić Władzę.

§. 46. Rękodzielnicy mogą nietylko w tej Gminie gdzie przebywają, lecz również wszędzie indziej, przedmioty swojego wyrobu dawać w komis takim osobom, którym wolno jest prowadzić (trzymać) takowe wyroby, mają także prawo dostarczać onych na zamówienie, i zamówione roboty wszędzie wykonywać.

§. 47. Jeżeli rękodzielnicy chcą poza obrębem Gminy swojej urządzać filjalne zakłady lub składy, winni są o tem zawiadomić tak Władzę przemysłową, w której powiecie zakłady lub składy te urządzają, jak również i tę w której wykazach zapisane jest główne ich przedsiębiorstwo; jeżeli zaś idzie o przemysł konsensowy, wtedy należy im (powinni) postarać się u pierwszej z wymienionych Władz o osobny konsens.

§. 48. W tych rodzajach przemysłu, które nie potrzebują się wiązać do stałych siedlisk, przesiedlenie się przedsiębiorcy do innego powiatu uważanem być ma jako otwarcie nowego przemysłu; nie potrzeba jednak wtedy wymagać od niego wykazania się na nowo z technicznego uzdolnienia, jakie pod względem niektórych rodzajów przemysłu jest przepisaniem.

BIBLIOTEKA
UMCS
LUBLIN

FORMULARZ.

Kraj :

Powiat polityczny :

Certyfikat przynależności,

mocą którego gmina N. N. potwierdza, że

imię

charakter czyli zatrudnienie

wiek

stanu (wolnego lub małżeńskiego)

w tej gminie posiada prawo swojszczyzny

(przynależności).

. . . . dnia 18 . .

Własnoręczny podpis strony.

Za gminę :

(Następują podpisy).

Rejestr.

Objaśnienie. Cyfry następujące bezpośrednio po słowach Rejestru oznaczają liczbę porządkową paragrafów Ustawy gminnej, na pierwszych 40 stronnicach książki umieszczonej; cyfry zaś poprzedzone dużymi literami B, C, D, E, F, G, odnoszą się do paragrafów tych Ustaw, które temi literami w książce są oznaczone, a mianowicie:

- B.** znaczy: Ordynacja wyborcza dla Gmin;
- C.** " Ustawa o Obszarach dworskich;
- D.** " Ustawa o Reprezentacji powiatowej;
- E.** " Ordynacja wyborcza powiatowa;
- F.** " Ustawa z dnia 5 marca 1862, o zasadniczych podstawach urzędzenia Gmin;
- G.** " Ustawa z dnia 3 grudnia 1863, o przynależności do Gminy.

F. i **G.** są Ustawami państwowymi, wszystkie inne w tej książce zawarte Ustawy są krajowymi.

Paragrafy z innych Ustaw państwowych powoływane, znajdują się, drobniejszym drukiem odznaczone, bezpośrednio po tych paragrafach, w których są powołane.

Skrócenia użyte są następujące:

Czł.	zamiast:	Członek.
Gm.	"	Gmina.
Nacz.	"	Naczelnik.
Obsz. dw.	"	Obszar dworski.

OWS. zamiast Ordynacja wyborcza sejmowa, z której niektóre paragrafy umieszczone są tuż po §. 25. Ord. wyb. pow.

Pol.	"	Policja.
p. t.	"	patrz także.
Przyn.	"	Przynależność.
R. gm.	"	Rada gminna.
R. pow.	"	" powiatowa.
Repr. gm.	"	Reprezentacja gminna.
Repr. kr.	"	" krajowa.
Repr. pow.	"	" powiatowa.
str.	"	strona.
U.	"	Ustawa.
Wł. gm.	"	Władza gminna.
Wł. kr.	"	" krajowa.
Wł. pol. pow.	"	" polityczna powiatowa.
Wydz. kr.	"	Wydział krajowy.
Wydz. pow.	"	" powiatowy.
Zakr. dz.	"	Zakres działania.
Zast.	"	Zastępca.
Zw.	"	Zwierzchność.

— między dwiema cyframi zastępuje słówko: do.

- Administracja majątku 66. 67. patrz także: Dobro, Fundacje, Majątek, Zakłady.
 — publiczna 28. F. 6
 Administracyjną drogą wykonywać C. 17.
 Administrac. sprawy p. Sprawy Adoptowani G. 6.
 Adwokaci B. 1. 14.
 Akta wybor. B. 24. 30. E. 27—29.
 Analogja w zastosowaniu C. 19. E. 25
 Assesorowie 18. 19. 22—24. 51. 54. 60. B. 19. 38. 40.
 Atrybucje wielkich posiadłości 16. C. 8. 14. D. 5. 6. 8. E. 1. F. 1. 19. p. t. Posiadłość.
 Bankrut p. Konkurs.
 Bezpieczeństwo osoby, mienia, komunikacji 27. 34. F. 5.
 Bezpłatność urzędu 24. D. 18.
 Bezwarunkowość prawa przynależności 7. G. 8.
 Bez względu na podatek wybierają D. 8.
 Brak środków łączy Gm. 96. 97. F. 7. [bud.
 Budownictwa nadzór p. Policja
 Budżet 30. 42. 47. 70. 71. 82. D. 22. 30. 40. F. 14.
 Burmistrz p. Naczelnik.
 Bytu samoistnego nie mający B. 10.
 Całość majątku zakładowego 30. 56. 65. 66. 99. D. 21. 22. 25. F. 24.
 Cele religijne i inne specjalne 89. 91. 97. D. 21.
 Ceny robót i usług 82.
 Certyfikat przynależności G. 32. do 35. 42. i str. 128.
 Certyfikaty wyborcze E. 28. 29.
 Chorych ubogich pielegnowanie 27. 35. G. 24. 29—31.
 Chrześcian prawa i sprawy odrębne 89. 90. 91. B. 15. 28. 35.
 Ciężarów wymiar na Obszary C. 3. 16. G. 47. 48.
 Ciężary członków Gm. 9. 24. 74—78. 82—84. 86. 94. F. 15.
 Ciupasem odsyłać p. Odsyłanie.
 Czas rozpoczęcia, trwania i t. p. p. Perjod, Termin.
 — trwania mandatu 21. D. 14.
 — zmiany obrębu terytorialnego Reprezentacji D. 3.
 Czasowo przeszkodzeni 22. D. 16.
 Czeladź służebna 27. B. 10.
 Członkowie Gm. 6. 9. 86. 103. B. 1. 9. 12. 16. 22. F. 9.
 — Gm. wybierają 15. B. 22.
 — komisij 38. B. 19. 22. 25. E. 25.
 — R. gm. wybrani 13. 24. 44. B. 9. 32. 39.
 — R. gm. bez wyboru 13. 16. 17. 24. 44. B. 32. F. 8. 10.
 — R. pow. D. 8. 13. 15—19. 40. 42. E. 1. 5. 24. 27—30.
 — R. pow. wybierają E. 29.
 — Repr. ustępują 25.
 — Repr. w kilku Gm. E. 9.
 — Sejm 61. B. 25. (OWS. 40.)
 — Wydz. pow. D. 17. E. 32. 33.
 — — — podpisują D. 32.
 — Zw. 44. 64. 102. B. 35. 37—40. 42.
 — p. t. Radni.
 Czuwanie nad bezpieczeństwem 27. 34. F. 5.
 — Repr. kr. 100. D. 48. F. 18. 24.
 — Władz. 98. 104. B. 18. 19. 33. D. 50. E. 24.
 Czyny karygodne 25. 60. B. 3. 11. D. 19. F. 9. 10.
 Daniny w naturze p. Prestacje.
 Delegaci Nacz. Wł. pow. 23. 104. B. 19. 33. D. 50. p. t. Komisarz.
 — Namiestnika D. 17.

- Delegaci E. Gm 23. 53 64.
 — — do wyborców E. 5—7.
 19—21. 23.
 — Wydz. pow. 23.
 Długi w sumę pożyczki wliczane 99. D. 24.
 Dobro Gm 30 56. 66. 68. 75
 98. 99. F. 18. p. t. Majątek
 Dochodów uzyskanie i użycie 67
 72—75 77. 89. D. 22. 23.
 Dochodzenie na miejscu D. 48.
 Dodatki do podatków 77—80
 83—85. 87. 94. 101. D. 23 F.
 15. 21
 Doktorowie fakultetów B 11. 4.
 Dokument przynależności p.
 Certyfikat.
 Dokumentów wydawanie 54.
 D. 32.
 Dominikalna posiadłość p. Po-
 siadłość.
 Doręczanie kart legitymacyjnych
 E. 18. 20. 23. [czaj
 Dotychczasowy zwyczaj p. Zwy-
 Dowód przynależności p. Certyf
 Droga prawa nie przysłuży G
 8. 44.
 Droga administracyjną wykony-
 wać C. 17.
 — prawa poszukiwanie 34. 64
 103. G. 28. 29. 37. 38.
 — prawa przekazać organom
 rządu 27. F. 5.
 — prawa zniewalać G. 23.
 Duchowni 20. 61. 83. 91 B. 1
 14. 35. G. 10.
 Dyet klasa miarą uprawnienia
 R. 14.
 Dyscyplinarna władza i postę-
 powanie p. Władza i Postęp.
 Działanie Nacz. według własnego
 zdania 58.
 Dzieci przynależność G. 6 12. 21.
 Dzierżyciele przedsiębiorstw p.
 Przedsiębiorcy, Przemysł.
 Epidemie 57.
 Egzekucja 87.
 Fabrykanci, fabryki p. Prze-
 myśl.
 Formularz świadectwa przyna-
 leżności p. str. 128.
 Fundacje 6 9. 30. 31. 35 38.
 39. 56. 91 B. 1 5. G. 22.
 Fundacyjnych miejsc nadawanie
 40 89 91.
 Fundusze do Gm. należące 2.
 B. 1. 5. p. t. Zakłady.
 — powiatu D. 21.
 — zapomogi 61. B. 32.
 Głos podwójnie liczący 16.
 Głosowanie 22. 43. 46. 90 B 4.
 21—25. 29. D 43. E 19. 25.
 — na Czł. Zw. B 36. 38.
 — nieobecnych w powiecie E. 4.
 — powtórne B. 27. E 25. 31.
 p. t. Wybór między dwoma.
 — przez pełnomocników i Zast.
 B. 4—7. E 26.
 — tajne 46. D. 43.
 — ustne, pisemne B. 23—25 36.
 D. 43. E. 25.
 Głosujących kolej, porządek
 B 22. E. 15 25.
 Głosy stracone, nie liczone B.
 23. 29. 37. E 25. (OWS. 48.)
 — warunkowe nieważne E 25.
 (OWS. 43.) E 31.
 — zbiorowe B. 7.
 Gmina w ogóle 1. F. 4—6
 — rozstrzyga stanowczo F. 3 G.
 8. p. t. Rada gm.
 Gminy dla wspól. wyboru po-
 łączone E. 6. 7. 19 21. 24.
 — miejskie D. 2 5. 6. 8. 9. 27.
 E. 5. 6. 9. 13. 15. 19. 24 F. 19.
 — miejskie o własnych statu-
 tach D 2.
 — mieszane co do wyznań 40.
 89—94. [czenie.
 — połączone 2. G. 3 27. p. t. Łą-
 posiadające dobra E. 2.
 — przestające istnieć 2. G. 3.
 — wiejskie D 5. 6. 8. 27 E 7.
 9. 14. 15. 21. 23. 24. F. 19.

- Gminy wspólnie zaopatrują ubogich G. 27.
- Godzenie p. Jednanie stron.
- Górnictwo p. Przemysł.
- Gospodarstwo Gm. 30. 56. 66. 67. 68. F. 18. 24.
- Gospodarz p. Przestrzeganie
- Graduowani p. Doktorowie.
- Grupa nie obiera osobno D. 8.
- Grupy reprezentują interes: D. 5. 6. 8. E. 1—24. 32. F. 19.
- p. t. Gminy wiejskie, Miasta, Posiadłość, Przemysł.
- Gwałt publiczny 34.
- Handel p. Przemysł.**
- Ilość ludności na 1 reprezentanta E. 6. 7.
- Instrukcje służbowe 51. 57. 58. D. 26. 35
- Instytucje wspólne D. 21. p. t. Zakłady.
- wspólne powiat. D. 20. 24. 28. F. 18.
- Interesa prywat. 44. 63. 76. 103.
- żony 44. 63.
- Interesów uwzględnienie F. 11. 19. p. t. Grupy.
- Inwentarz majątku 65.
- Izraelici 40. 89. 90. 92. B. 15. 23. 35.
- Jawność głosowania** 46. D. 43.
- obrad, posiedzeń 47. D. 40. F. 14.
- wyborów B. 21.
- Jednanie stron 27. 40. 97. 103. F. 5
- Kara aresztu** 32. 59. 69. B. 3.
- pieniężna 20. 32. 42. 59. 60. 62. 87. 102. 108. B. 27. 32.
- Karczmy p. Szynkownie.
- Kartek głosowych przechowanie B. 24. 30. p. t. Akta i Głosowan.
- Karty legitymacyjne E. 18. 20. 23. 25. (OWS. 35.)
- Kasa 20. 38. 68. 75. 82. 102. 108.
- Kategoria przemysłu i handlu p. Przemysł.**
- Kierownictwo przedsiębior. 56.
- Klasa dyet miarą uprawn B. 14.
- Klasztorów przełożeni p. Duchowni.
- Kobiet przynależność G. 7. 11. 20.
- Kobiety 16. B. 4. 9. E. 2. 8.
- Kolej wyborów B. 12. 20. 22. E. 15. 25.
- robót i posług 82.
- Koła wyborcze 22. B. 12—14. 16. 17. 19. 22. 23. 25. 26. 28—30. E. 12—16.
- Komisarz rządowy E. 24. 25. 27. p. t. Delegaci.
- Komisje 38. D. 37. 48.
- wyborcze B. 16. 19. 22. 25. 30. E. 24. 25.
- wyborcze rozstrzygają B. 16. 25. E. 25. (OWS. 38. 41. 43.) E. 27. [czenie.
- Kompetencja R. gm. p. (Ograni-
- Komplet do uchwał 42. 90. B. 36. D. 42. 43.
- Konieczność naliczenia do Gm. G. 2. 4.
- usunięcia z urzędu 108.
- Konkurencje do szkół 27.
- inne 88.
- Konkurs do majątku 25. B. 11. D. 19. F. 10.
- Konsumcyjny podatek 79. 80. F. 15.
- Korespondencje powiatu D. 32.
- Korporacje 6. B. 16.
- Kościelne sprawy 88. 91.
- Koszta dozoru, uprawy, zarządu 75. 96.
- Kosztom obowiązanych zarządzenie 107. 108. C. 11. 18. D. 52. G. 22. 23. 27—30. 38. 39.
- Kosztów zwrot p. Zwrot
- Kraj jako posiadacz, jako podatujący B. 1. 5.
- Księga kar 60.
- uchwał 48. 60. B. 41. D. 45. 46. p. t. Protokół.

- Kupcy p. Przemysł
- Kwalifikacja na pełnomocnika p. Obieralność.
- Kwestje sporne G 37 p. t. Spory i Jednanie. [rząd.
- Kwestor p. Przestrzeganie po Kwota podatku B. 12—15.
- Legalność aktu E. 19. 21. p. t. Dokumenta. Prawomocność.
- Lekarze p. Doktorowie
- Licencje do budowania p. Policja budownictwa.
- Licytacje 27. 56. 99. F 5
- Liczba Assesorów 18
- Czł. R. pow. D. 7—10 E 3. 27. F 19.
- Czł. R. pow. na pewną ilość ludności E 6. 7.
- Czł. Wydz. pow. E 32.
- delegatów E 19 21.
- przysiężnych 18
- Radnych 14 17. 18. 41. B 15. 17 23. 28
- Radnych chrześc. 90. B 15 28
- Radnych do uchwał potrzebna 42 46 D. 46.
- Urzędników i sług 31. D. 26.
- Wyborców B. 13. 15. E 3 25.
- — równa liczbie Radnych E. 3
- Zastępców 14 B 15. 17 23 28
- Lista głosujących B 24. 25. 30 E. 25.
- uprawnionych do wyboru E 19—22.
- wyborcza 22 B 16. 22. E 16 18. 22. 23.
- Listy wyborców uzupełnienie E. 20—23. p t Sprostowanie.
- Lokowanie kapitałów 30. 67.
- Los rozstrzyga przy głosowaniu 22 B. 26 37 E 25 (OWS. 46) E 31. 32.
- Łączenie Gm. dobrowolne 1. 95 97 F. 7
- Gm. przymusowe 96 97. F. 7.
- Łączenie się Rad powiatowych D 21.
- Magistrowie chirurgji i farmacji B 1.
- Majątek Gm w ogóle 56. 65 67. 71 73. D. 22.
- Gm. na odrębne cele 89. 91 92
- Gm. zakładowy (żelazny) 30. 66. 95 99. F. 18 24.
- powiatu D 21—28. 30. 48. F. 24.
- Małżonka p. Żona.
- Mężowie zaufania 27. 38. 40 F. 5
- zaufania przy wyborach E 24.
- Mianowanie delegatów 53 B. 16.
- pełnomocników i Zastępców prawnych 103. E 2.
- przez Rząd Przełożonego 108 C. 11.
- urzędników i sług 31. D. 26.
- Miar i wag nadzorowanie p. Policja targowa.
- Miasta, miasteczka 1. C 1. D. 6. 8. 9. E. 5. 6. 9. 13. 24 F. 19.
- osobnego Czł. R. pow. wybierające D. 8. 9. E. 5. 13. 24. 25.
- osobne statuta mające D. 2. F. 22. 23.
- Miejsce posiedzeń R. gm. 47. D. 4.
- wyborów B 17. E. 12—14. 18. 25 (OWS. 35.)
- Miejscowości pojedyncze w Gm złożonych 11. 74 76. 84.
- Mieszkańcy Obszarów dw C 16.
- Ministerstwo rozstrzyga D. 51. 53 F. 16 G. 40
- Nabywanie prawa przynależn. 9. G 5. 6. 45. 46.
- Naczelnik Gm. jego czynność 18 52—59. 70. 80 87 101 108 B. 16. 17. 19. 30. 31 33. 35. 38. E 19. 21. F. 12. 16.
- działa samowład. 58—60 71.
- musi zwołać R. gm. 41.
- nadzoruje 51.
- orzeka karę 42 59. 60
- powoływa 22 B 16. 19

- Naczelnik Gm. przedkłada wy-
 żej 55. 57. 58. 61. 71. B. 17.
 30. 31. 33.
- przewodniczący 45. E. 24.
 - reprezentuje Gm. 54. F. 8.
 - składa przyrzeczenie 23.
 - stawia wnioski 53. F. 14.
 - suspenduje urzędników 52.
 - układa budżet, spis Czł Gm.
 70. B. 12. 16.
 - wybiera E. 2. 6. 7.
 - wykonywa lub wstrzymuje
 uchwały 55.
 - zaniedbujący obowiązki 108.
 - zwołuje R. 41. 42. B. 42
- Naczelnika Gm odpowiedzial-
 ność 51. 55. 64. F. 13.
- wybór 19. 22.
 - wynagrodzenie 24.
- Naczelnik Wł. polit. 104.
- powiat. 23. B. 33. C. 12
- Nadanie obywatelstwa p. Oby-
 watelstwo, Prawo.
- prawa p. Prawo.
- Nadwyżki dochodów 67. 68. 74.
- Nadzór p. Naczelnik, Prawo
 nadzoru.
- Nadzorowanie majątku, zakła-
 dów 56. D. 25. F. 18.
- przedsiębiorstw 38. 56.
 - Zwierzchności 38. 51.
- Nagle wypadki 57. 58. 60. 71.
 82. 87. 107. D. 36. 38.
- Najstarszy p. Starszych prawo.
- Najwyższej opodatkowani p. Po-
 siadłość, Przemysł.
- Nakazanie wyboru p. Rozpisanie.
- Nakładanie ciężarów na Gm.
 75—88. 94. p. t. Dodatki, Po-
 datki, Prestacje.
- Namiestnictwo 103. B. 30. 31
 D. 53.
- Namiestnik 109. D. 10. 17. 53. E. 15.
- Należność p. Prawo przynależn.
- Należytości p. Opłaty.
- Nanowo obrani 21.
- Nauczyciele i profesorowie 20.
 61. 83. 91. B. 1. 14. 35. G. 10.
- Niedoborów pokrycie 30. 75.
 77—82. 94. F. 15. 21.
- Niedostateczność sił własnych
 Gminy 57.
- Niemожność pozostawienia przy
 urzędzie.
- Nienaruszalność praw na spe-
 cjalnych tytułach opartych 11.
 68. 74. 84. 88. 93. C. 16. G. 49. 50.
- Nieobecni w Gm. 20. B. 4. 22. D. 12.
- Nieobecnych w powiecie głoso-
 wanie E. 4. [łączeni.
- Nieobieralni p. Wykluczeni, Wy-
 Niepodzielność sumy podatko-
 wej B. 13.
- Nieprawne posiedzenia 41. 45.
 D. 38.
- Nieprzyjęcie wyboru 20. D. 16.
- Nieruchomość każda należeć
 musi do Gm. F. 1.
- Nierząd przeszkoda obieralności
 B. 11.
- Nieświadomi pisma B. 36.
- Nieswojak, przybłąda G. 18.
 19. 29. 46.
- Nieważne uchwały 41. 45. D. 38.
- Niewiasty p. Kobiety, Żony.
- Notariusze B. 1. 14.
- Obciążanie majątku 99. D. 24. 25.
- Obcy w Gm. 6. 10. 57.
- ubodzy G. 28—31.
- Obieralność 15. B. 9. 19—21. 27. 30.
- na Czł. R. pow. E. 10.
 - na delegatów 53.
 - na pełnomocnika, Zastępcę 16.
 B. 8. D. 12.
 - do Zwierzchności B. 35.
 - się traci 25. D. 19. F. 10.
- Obieralności przeszkody B. 10.
 F. 10.
- Objaśnień żądanie D. 48.
- Objaśnienie przepisów wybor-
 czych B. 21. E. 25
- Obliczanie głosów p. Głosowa-
 nie, Głosy, Skrutinium.
- Obowiązek polit. Władzy pow.
 wstrzymania uchwał 105. D. 51.

- Obowiązek Prezesa co do Za-
kresu działania D. 41.
- przyjęcia wyboru 20.
- uzupełnienia liczby Czł. Rady
pow. E. 3.
- wychowywania ubogich G. 23.
- wyłożenia budżetów, rachun-
ków, listy wyborców do przejr-
zenia 70 B. 16. D. 30. E. 16.
22. F. 14.
- zaopatrzenia ubogich 35. G.
22—24. 26—31. 38. 44. 47. 48.
- zwołania Rady 41. D. 38.
- Obowiązki Czł. Gm. 9. 20. 23.
53. 57. 77. 78. 87. 90—92. 94. 102.
- Gmin 28. 34. 35. 107. F. 1. 7.
G. 1—4. 6—8. 11. 12. 14. 19—30.
33. 34. 40. 43.
- Naczelnika, Radnych, p. Na-
czelnik, Radni.
- Obszaru dworskiego C. 7. 16—18
F. 1. G. 47. 48.
- Rady pow. D. 52. p. t. R. pow.
- Obszary dworskie 5. 95. 97. C.
1. 3—5. 7. 8. 13. 14. 16. 17.
D. 5. 6. 8. 27. 36. D. 10. 15.
F. 1. G. 45—48.
- Obwieszczenia Wydziałowi pow.
dozwolone D. 47.
- Obwieszczenie p. Ogłaszanie,
Uwiedomienie.
- Obywatele honorowi 8. 9. 40.
B. 1. 12. 14.
- miejsca 8. 9. 40. B. 1.
- Obywatelstwo Państwa potrze-
bne 8. 10. 16. B. 1. 8. C. 10.
E. 1. 4. 8. 10. G. 2.
- Oddalenie ze służby, urzędu,
52 F. 10.
- Oddalenie się przed wyborami
B. 32.
- Oddawanie kart legitymacyjn.
E. 25. (OWS. 40.)
- Odłożenie czynności wyborczej
E. 25.
- Odmówienie certyfikatu przy
należności G. 42.
- sprostowania E. 17. 22.
- Odpowiedzialność Gminy 34.
G. 30. 43.
- Naczelnika 51. 64. 71. F. 13.
- posiadacza Obsz. dw. C. 8. 17.
- Rady 33.
- Wydz. pow. D. 34. 37.
- innych 64.
- Odrębne potrzeby własności p.
Własność, Wydatki.
- Odsyłanie pod strażą G. 43.
- Odszkodowanie 34.
- Oficerowie itp. B. 1. 2. 4. 14.
E. 11.
- Ogłaszanie Terminów D. 30. E. 15.
- Uchwał i inne 86. 101. B. 25.
D. 49.
- Wyborów E. 15. 25.
- Ogłoszenie nazwisk wybranych
B. 29. 30. E. 25.
- o liście wyborców B. 16. E.
16. 22.
- Ograniczenie Kompetencji Rady
gm. 70. 80. 89—92.
- prawa wybierania p. Prawa.
- Okoliczności wykluczające, wy-
łączające 16. B. 2. 3. 11. E. 9.
11. F. 9. 10.
- Operacje kredytowe 99. D. 24. 25.
- Opieka p. Obowiązek, Piecza.
- Opłaty 68. 75. 77. 81. 87. C. 16.
D. 23. F. 1. 11. 15.
- od przyjęcia do Gm. 7. 40.
G. 9. 30.
- od prawa obywatelstwa 8. 40.
- Opodatkowanych prawo D. 30.
- Opodatkowani najwyżej p. Po-
siadłość, Przemysł
- Opróżnienie posady R. lub Zast.
22. B. 27.
- Organów specjalnych starowie-
nie 97. 108.
- rządowych działalność 27. 28.
32. 57. 58. 60. 108. F. 5.
- Orzekanie kar p. Kary, Naczeln-
nik, Sankcja.
- Osada 1. 74. 76. 84. F. 1.
- Osobiście interesowani 43. 44.
- Osoby bezpieczeństwo 27. 34. F. 5.

- Oświadczenie Władz p. Przyzwolenie.
- Oświaty podniesienie D. 21. F. 5. p. t. Szkoły.
- Oszczędność nakazana 107. 108.
- Oszustwo B. 3. 11.
- Państwo wybiera B. 1. 5.
- Pasterze dusz p. Duchowni.
- Patronat kościelny, szkolny 27. 40. F. 5.
- Pełnoletność potrzebna B. 9. E. 10. F. 10. p. t. Obleralność.
- Pełnomocnik, pełnomocnictwo 16. B. 4—8. C. 8. D. 12. E. 2—4. 8. 11. 26.
- Perjod wyborczy 20—22. B. 18. 42. D. 10. 14—16.
- Pieczą o bezpieczeństwo i utrzymanie dróg itp. 27. F. 5.
- Pieczęć Gm. 54. G. 33.
- Pielęgnowanie chorych ubogich G. 24. 29—31.
- Pisarz, prowadzący pióro 48. B. 24. 25. D. 45. 46. E. 25.
- Płaca urzędników, sług Zwierzchności 24. 31. 83. D. 26.
- Pobór podatków i dodatków 87. D. 23.
- Pod śledztwem zostający B. 3. 11.
- Podanie powodów nowego wyboru E. 19. 21.
- Podatek warunkiem uprawnienia 6. 16. B. 12. 13. D. 6. 8. E. 1. 10.
- z przedsiębiorstw wliczony do ogólnej kwoty D. 8. E. 1.
- Podatków nakładanie, rozkład. 75. 77. D. 23.
- wysokość przy działach na kółka B. 13. D. 8. 9. E. 1. 4. 8. 9. 22.
- Podleganie Obszaru Władzom C. 19.
- Podpisy potrzebne 48. B. 25. 41. D. 45. E. 27.
- Podrusutki G. 19. 20. 27.
- Podwyższenie opłat, podatków 80. 81. D. 23. F. 15. G. 9.
- Podział majątku zakładowego 66.
- Podział liczby Radn. na kółka, grupy B. 13—15. D. 8—10. p. Liczba, Podatków wysokość.
- Pokrewienstwo, powinowactwo 44. 63. B. 35.
- Pokrycie wydatków 72—88.
- Policja w ogóle 53. 57.
- bezpieczeństwa 27.
- budownictwa 27. F. 5.
- miejscowa 31. 33. 34. 57. 59. 60. C. 7. 13. F. 5.
- nad czeladzią, obyczajnością, ogniową, polowa 27. F. 5.
- targowa, żywności, miar i wag 27. 79. F. 5.
- zdrowia 27. 57. F. 5. G. 29—31.
- Połączenie kilku Rad pow. D. 21. p. t. Łączenie.
- Ponoszenie wydatków C. 16.
- Poprawki w listach wyborczych p. Sprostowania.
- Porozumienie dwóch Władz potrzebne 95. 102. 107. 109. C. 3. 4. 15. 17. D. 10. 41. 44. 51. 53. G. 40.
- stron o koszta 96. G. 40.
- Porządek czynności, obrad, 49. 55. D. 39. 41. p. t. Przestrzeg.
- , kolej wyborców B. 12. 22. E. 25. (OWS. 39.)
- wyborów 15. B. 19—31. E. 15. 19.
- Posady urzędników i sług 31.
- Posiadacz majątności ziemskiej (Obszaru dw.) D. 12. E. 1.
- kilku majątków tabul. E. 1.
- mianuje, oddała przełożonego C. 8. 9. 11. 15.
- płacący niżej 100 zł podatku E. 8. 10.
- przedsiębiorstwa 6. D. 8. E. 1. 4.
- Radnym bez wyboru 16.
- uczestnikiem Gminy 6.
- Posiadacza umowy z Gm. 40. C. 3.
- Posiadłość ziemska, tabularna (dominikalna) wyłączoną C. 1. 5.
- ziem. musi być wcieloną C. 1.
- Posiadłości większej przełożony C. 8. 11. 14.

- Posiadłości takiej Repr. i jej wybór D. 5. 6. 8. E. 1—3. 10—12. 15. 16. 24. F. 1. 19.
- Posiadania nieprawne, nieważne 41. 45. D. 38.
- Rady gm. 41. 45.
- Rady pow. D. 38—47. 50.
- tajne 47. D. 40. F. 14.
- Posłowie 61. E. 25. (OWS. 40.)
- Posługi 77. 82. 83. 87 p.t. Prestacje.
- Postępowanie dyscyplinarne 52. D. 26. F. 10.
- karne, kridalne, ugodne, przeszkodą obieralności B. 3. 11. E. 11. F. 10.
- karne pozbawia mandatu 25. D. 19.
- przy wyborach 15. B. 19—31. E. 19. 21.
- w sprawach przynależności G. 36—44 [Droga.]
- Poszukiwanie drogi prawa p.
- Potrzeba zatwierdzenia p. Zatwierdzenie.
- nowego wyboru D. 16. E. 19. 21.
- Ustawy krajowej p. Ustawy.
- Powódzie, pożary p. Nagłe wypadki.
- Powtórne głosowanie p. Głosowanie, Wybór między dwoma.
- Pozbywanie części majątku gm. 99. D. 25.
- Pozostawanie w urzędzie po upływie mandatu 21. D. 14.
- Pozwolenie do budowania p. Policja budownictwa.
- Pożyczek zaciąganie 99. D. 24. 25.
- Prawa chrześcian p. Prawa wyznań.
- Prawa Czł. Gm. 9. 15. 16. 48. 53. 65. 68. 70. B. 16. 20. F. 9.
- Czł. Rady gm. 24. 80. B. 32. 34. 35. D. 45.
- Czł. Zw. 24.
- Repr. kraj. D. 48.
- Repr. pow. F. 18.
- nabyte p. Nienaruszalność.
- wybierania ogranicz. E. 9. 11.
- Prawa i przywileje Gm. 65. B. 21.
- oparte na specjalnych tytułach p. Nienaruszalność.
- wyznań rozmaitych 40. 89—94. B. 15. 28. 35.
- Prawo Czł. Gm. przeglądania aktów, budżetu, inwentarza, protokołów i rachunków 48. 65. 70. B. 16. D. 45. 46. E. 16. 22. F. 14.
- Czł. Gm. wnoszenia uwag 70. 86.
- Czł. Gm. wymówienia się od przyjęcia wyboru 20.
- Czł. Gm. żądania przyzwolenia R. pow. na podatek 80.
- do wsparcia, zaopatrzenia 9. 35. G. 1.
- głosowania, wybierania B. 1. 4. 12. 13. 20. 22. 23. E. 1—11. F. 9.
- głosowania Przełożonego Wł. polityczn. D. 50.
- głosowania przez pełnomocników p. Pełnomocnik.
- Gmin do wynagrodzeń 68. G. 22. 23. 27—29. 38. 39.
- karania nie służy Przełożonemu Obszarowi C. 23.
- nadzoru 38. 51. 93. 98. 104. D. 30. 48. 58. F. 16. 18.
- napomnienia 47. D. 40.
- należenia do Rady 16. E. 3. 28.
- obecności na posiedzeniach 104. B. 33. D. 50. E. 24. 28.
- obieralności B. 2. 9. 10.
- obywatelstwa 8. 40.
- obywatelstwa stracone G. 15. 16.
- odwołania się, rekursu 10. 20. 37. 42. 61. 94. 101. 105. 109. B. 16. 30. 32. C. 17. 19. D. 53. E. 17. 22. F. 16. 18. G. 40. 42.
- odwołania się nie służy B. 16. C. 17. E. 17. 22. G. 8.
- patronatu, prezentowania 27. 40. 91. F. 5.
- pierwszeństwa kół wyborczych 13. 20. E. 9. 15.
- pobytu w Gm. 10. F. 3. G. 1—3. 10. 18. 19. 28. 29. 50.
- przedstawiania wniosk. D. 28.

- Prawo przynależności 7. 8. 9. 40.
 F. 2. 3. G. 1—50.
 — przynależności nie przysłużyła
 G. 45. 46.
 — Radnych bez wyboru 80. B. 2.
 — uzupełnienia liczby Cał. Rady
 pow. E. 3.
 — własności nienaruszone 11. 74.
 — wstrzymania uchwał 105. D. 51.
 — Wydz. kr. żądania objaśnień
 D. 48.
 — zabierania głosu Przełoż. Wł.
 polit. 104. D. 50.
 — żądania tajnego posiedzenia
 F. 14.
 — p. t. Naczelnik, Prezes, Prze-
 wodniczący, Uprawnienie.
 Prawomocność p. Głosy, Kom-
 plet, Większość.
 Preliminarz p. Budżet.
 Prestacje 77. 82—84. 86. 94. C.
 16. F. 1. 15.
 Pretensje do wynagrodzenia 64.
 G. 23. 27—29. 39. 43.
 — o zaopatrzenie G. 44.
 Prezes R. pow. głosuje D. 42.
 — — — wyklucza sprawy
 Zakr. dział. przechodzące D. 41.
 — R. pow. załatwia potocznie
 D. 46. F. 17.
 — R. pow. zawiesza uchw. D. 44.
 — R. pow. zwołuje posiedzenia
 D. 38. F. 17.
 Prezesa R. pow. obowiązki D.
 17. 32. 44.
 — R. pow. prawa D. 18. 39—41.
 45. 46.
 — R. pow. ustępującego zastą-
 pienie D. 16.
 — R. pow. wybór E. 30. 31. F. 20.
 — — — potrzebuje po-
 twierdzenia D. 13.
 — p. t. Przewodniczący.
 Produkcji i handlu obciążać do-
 datkami nie wolno 79. F. 15.
 Profesorowie p. Nauczyciele.
 Prośby o udzielenie prawa przy-
 należności F. 3.
- Protokoły posiedzeń 48. 60. D.
 45. 46.
 — wyborcze B. 41. E. 19. 21. 27.
 Prowadzący pióro p. Pisarz.
 Prywatne stosunki uwalniają 20.
 — — — przeszkodą 44. 63.
 — — — p. Nienaruszal-
 ność, Interesa.
 Przedłożenie Władzy 61. B. 30.
 31. E. 19. 21.
 Przedłużenie czynności wybor-
 czej. E. 25 (OWS. 44.)
 Przedsiębiorców prawo wybie-
 rania B. 1. p. t. Przemysł.
 Przedsiębiorcy rządca głosuje
 B. 4.
 — uczestnikami Gm. 6. G. 50.
 Przedsiębiorstwa Gminy 56. 99.
 — przem. górn. i handlowe naj-
 mniej 100 zł. opłacające D. 6.
 E. 4.
 — większych posiadłości D. 8. a.
 E. i.
 Przedstawianie wniosków 38.
 Przeglądanie aktów, budżetu
 itp. p. Prawo Członków.
 Przekroczenia dyscyplinarne 52.
 102. B. 11.
 — Przełożonego Obsz. dw. C. 15.
 — ustaw 52. 59. 60. 102. 104.
 105. 106. 108. D. 44. F. 16.
 — i przestępstwa z chciwości itp.
 B. 11. F. 10.
 Przekroczenie Zakr. działania
 55. 56. 102. 104. 105.
 Przełożeni B. 1. h. 14.
 — Obszarów dw. C. 8. 10. 11. 14.
 15. 18. E. 10. 15.
 Przełożony Gm., R. p. Naczel-
 nik, Prezes.
 — w kilku Obszarach dw. C. 9.
 — Władzy polit. pow. 104. D.
 50. E. 27—29.
 — Władzy polit. pow. zabiera
 głos 104. D. 50.
 Przemysł i handel najwyżej opo-
 datkowany, w składzie R. pow.
 D. 5. 8. 12.

- Przemysł i handel poliezone do grupy miast D. 8. b.
 — handel i przy wyborach E. 4. 10. 12. 15. 16. 24. F. 19.
 Przepisy policji miejscowej obowiązujące 32—34. 59.
 Przestępcy B. 3. 11. F. 9.
 Przestrzeganie porządku w zgromadzeniach 45. E. 24.
 Przeszkody do urzędowania 63. C. 15.
 — pobytu swobodnego w Gminie 10. F. 3.
 — uczestniczenia w obradach 43.
 Przewodniczący głosuje 46 D. 42.
 — na posiedzeniach 45. 47. 48. D. 39. 45.
 — podczas wyboru Zwierzchności B. 34. 41. 42.
 — przy rozpoznaniu wyborów E. 29.
 — w komisjach B. 16. 19. 21. 25. E. 24. 25.
 — w R. pow. E. 30.
 Przesnaczenie kar 42. 62. 102.
 Przybłądy G. 18—20. 46.
 Przybranie Radnych p. Radni uzupełniający.
 Przygotowanie do wyborów B. 12. 18. E. 15.
 — przedmiotów pod obrady 55. D. 31.
 Przyjęcie do związku Gm. 7. G. 8.
 — wyboru 20. 53. B. 27.
 Przyjmowanie zobowiązań 99. D. 24.
 Przymus do robót i posług 57. 87. G. 27.
 — do rozpisania nowych wyborów F. 16.
 — do wydania certyfikatu przynależności G. 34. 42.
 — do zaopatrzenia ubogich 27. i. G. 22. 23.
 — zwołania Rady 41. D. 38.
 Przymusowe odsyłanie winowajców, włóczęgów p. Odsyłanie.
 Przynależni do Gminy 6. 8. 9. B. 1. 12. 14.
 Przynależność 7. 10. 40. F. 3. G. 1—50.
 — tymczasowa G. 18—20.
 Przyrzeczenie w miejsce przysięgi 23. C. 12. D. 17.
 Przysiężni 18. 19. 22—24. 51. 54. 60. B. 19. 38. 40.
 Przymwienie posiadacza Obszaru dworskiego C. 14.
 — R. gm. 25. 54. 58. 70. 71. 94.
 — R. pow. 2. 4. 80. 85. D. 36.
 — Sejmu 100.
 — Wł. polit. kraj. 2. 4.
 — Wydz. kraj. D. 33. 24. p. t. Zatwierdzenie.
 Publiczności wydalenie 47. D. 40.
 Rabini itd. B. 1. 14.
 Rachunki 39. 47. 70. B. 10. D. 22. 30. 40. F. 14.
 Rad posiedzenia 41. 45. D. 36—37.
 — powiat. łączenie się D. 21.
 — rozwiązanie 109. D. 53. F. 16.
 — zwoływanie 41. B. 32. D. 38.
 Rada gm. w ogóle 12. 38. 41. 43. 54. 58. 60. 70. 71. 90. 101. 108. B. 18. F. 8.
 — gm. deleguje do wyb. E. 6. 7.
 — gm. nadzoruje 29. 38. 93. F. 12.
 — gm. nakłada podatki itp. 77. 94. B. 32. F. 15.
 — gm. nie kompetentna 103.
 — — oddala ze służby 52.
 — — rozstrzyga 37.
 — — stanowi jak głosować B. 36.
 — — uchwała 24. 30. 31. 33. 40. d. 42. 49. 57. F. 12.
 — gm. udziela zdania 36. 38.
 — — wybiera 19. 40. a. B. 31. 32. 38. D. 16. E. 5—7. 19. 21. 24.
 — gm. wydaje przepisy 32. C. 13.
 — — zastrzega sobie 30. 52. 95. 96. 97. C. 2. 3.
 — pow. 95. 100. D. 1. 12. 14. 18. 36. 39. 44. 46. 52. E. 3. 28. 29.
 — pow. czuwa 96.

- Rada pow. nakłada podatki** D. 23.
 — — przedstawia wnioski D. 28.
 — — rozstrzyga 96.
 — — udziela zdania D. 28.
 — — ukonstytuowana E. 29.
 — — urzęduje aż do wstąpienia nowej D. 14.
 — — pow. wybiera E. 30. F. 20.
 — — wydaje instrukcje D. 35.
 — — zaciąga pożyczki D. 24.
 — — żąda zdania R. gm. 36.
 — — — zwołania R. gm. 41.
 — — zatwierdza 99.
- Radni w ogóle** 13. 21. 22. 48.
 B. 15. 23. 26. 27. 29.
 — bez wyboru 13. 16. 17. 20.
 25. 61. 80. B. 2. 4. E. 3. F. 8. 10.
 — chrześciance 40. 89—91. B. 15. 35.
 — opieszali B. 32.
 — podpisują 54. B. 41.
 — składają, tracą urząd 25.
 — uzupełniający skład Zw., komisij itp. 18. 38. 48. 53. 54.
 B. 16. 34. D. 13. E. 24.
 — w kilku Gminach E. 9.
- Rady Gm. kompetencja** 29—31.
 35. 40.
 — gm. skład 13. 18.
 — — uchwały co do prestatcij i inne 82. 86. 87. 106. F. 16.
 — pow. nadzór D. 50.
 — — przyzwolenie 2. 4. 36.
 — — zakres działania D. 20—26.
 28. 30. 46.
- Realności do przedsiębiorstw** użyte p. Przemysł najw. op.
- Regulamin p. Porządek czynn.**
 — sług p. Policja nad czeladzią.
- Reklamacje** B. 16. E. 16. 17.
- Rekurs, dokąd wnosić** 105. 106.
 109. B. 16. 30. C. 17. 19. D.
 41. 49. 51. 53. E. 17. 22. F. 16.
 24. G. 40—42.
 — niema miejsca G. 41.
 — bez mocy wstrzymującej 109.
 D. 53. F. 16.
 — p. t. Prawo odwołania się.
- Repartycje p. Rozkład.**
- Reprezentacja Gm.** 12. 21. 90.
 93. B. 18. C. 19.
 — interesów 16. 89—92. B. 13—15.
 20. 28. C. 1—4. D. 5. 6. 8.
 E. 1—24. 32. F. 19.
 — na zewnątrz 54. D. 32.
 — powiatowa D. 1. 3. 32. 48—51.
 F. 15. 17. 19—21. 25.
- Rewizja, (szkcontro) kasy** 38.
- Rezerwiści wybierają** B. 2.
- Roboty, posługi** 77. 82. 83. 87.
- Rok administracyjny** 69. D. 22.
- Równość głosów** 22. 46. B. 26.
 37. D. 42. E. 25. (OWS. 46..
 E. 31. 32. p. t. Los.
- Rozdział, rozłączenie Gmin.** 3.
 C. 5. F. 7. G. 4.
 — na grupy D. 5. 6. 8. 10. F.
 19. p. t. Liczba, Podział.
- Rozkład ciężarów, podatków** 75.
 78. 83—85. 96. 99. 101. D. 23.
 F. 15. 21.
- Rozpisanie wyborów** 15. 109.
 B. 17. D. 53. E. 15. 19. 21. F. 16.
- Rozporządzenia naruszające Ustawy p. Przekroczenia.**
 — w sprawach gm. 56. F. 5.
- Rozprawy (rozstrzyganie) w sprawach przynależności** G. 36.
 39. 40.
- Rozstrzyganie reklamacij** B. 16.
 E. 17. 22. 25. (OWS. 41. 43.)
 E. 29.
- Rekursów 105. 106. B. 16.
 D. 51. E. 17. F. 16. 18. 24.
- wątpliwości przy wyborach
 B. 25. 31.
- zażeń 37. 106. D. 41.
- w innych kwestjach 96. C. 6.
 D. 51. G. 37.
- Rozwiązanie reprezentacji** 109.
 D. 53. F. 16.
- Rozwódki** G. 11. 20. 37.
- Różnica wyznań** 40. 89—94. B.
 15. 28. 35.
- Rzadzca głosuje** B. 4.
- Rzemieślników prawo głosowania p. Przedsiębiorcy.**

- Samoistności nie mający** B. 10.
Sankcja karna p. Kara.
Ściąganie należności 87. p. t. Pretensje.
Sejm czuwa, zatwierdza itp. D. 2. 28. 48. F. 15. 18. 19. 24.
Sekretarz p. Pisarz.
Siedziba Rady, Reprezentacji 47 D 4. E. 12. 13.
Sieroty 83. G. 6. 18. 19. 21.
Skonstatowanie legalności E. 19. 21.
Skład R. gm 13. F. 11.
 — — pow. i jej Wydz. D. 5. 13. F. 19.
 — **Zwierzchności gm** 18. B 35.
Skrutinium E 25. (OWS 45.47.) p. t. Większość
Ślabość zdrowia wymówką 20.
Śledztwo przeszkoda 25. B. 3. D. 19. F. 9.
Śludzy Gminy, państwa 52. 83. D. 33.
 — **Gminy, państwa, co do wyborów** 20. B. 10. 35.
Śług kościelnych mianowanie 91.
Śłużba prywatna 20. 27. B. 10.
Śłużby stanowanie 31. D. 26.
Sołtys (wójt) p. Naczelnik Gm.
Spadkobiercy Posiadł. więk. C. 6.
Spis głosów E. 25. p. Głosowanie — wyborców B. 12. 13. 16. E. 16—18. 22 p. t. Lista.
Spółki B. 1. 6. 7.
Spokrewnieni, spowinowaceni 44. 63. B. 35.
Sporów prawnych rozpoczęcie, odstąpienie od nich 30.
Spory stron 27. 40. 97. 103. F. 5. G. 37.
Sposób załatwiania spraw 27. 42—49. 51. 53—58. 70. 90—92. 103. 107. D. 35. 39. 46. 53.
Spostrzeżenia opodatkowanych rozważane 70. D. 30.
Spraw gm. załatwianie F. 14.
Sprawdzanie wyborów E. 29.
Sprawowanie policji p. Policja.
- Sprawy administracyjne** pow. D. 21—28. 33. 47. F. 5.
 — **ekonomiczne** powiatu D. 21. 22. 30.
 — **Gmin do powiatu** należących D. 36.
 — **powiatowe** D. 29. 30. F. 18.
 — — **prawne** D. 32.
 — **Naczelnikowi, Prezesowi** do załatwienia oddane 56—60. D. 46.
 — **prywatne** sporne 103.
 — **specjalne** chrześcian 40. 89—91. 93. 94.
 — **specjalne** żydów 40. 89. 90. 92—94.
 — **ubogich** 27. 35. 56. 62. F. 5. G. 22—31.
 — **zastrzeżone** Radzie gm. 30. 40. 52. 58.
 — **zatrzeżone** Reprezentacji pow. D. 20—37. F. 18.
 — **związku Gm.** F. 5.
Sprostowania w listach wyborczych B. 16. E. 17. 22.
Sprzedaż dobrowolna ruchomości 27. 56. F. 5.
Środki tymczasowe 57. 96. 108. C. 18. D. 53.
 — **zarządze** D. 48.
 — — **na koszt Gm.** 107. C. 18. D. 52.
Środków pieniężnych obmyślenie 33. 35. 57.
 — **niedostatek** łączy Gminy 96.
Stale zamieszkali B. 4. 35. C. 10. 11. D. 12. E. 9. G. 4.
Staranie o przynależność do Gm. 10. F. 3.
Starce wolni od przyjęcia wyb. 20.
Starozakonni p. Izraelici, Żydzi.
Starszych wiekiem prawo 20. B. 12. 32. 34.
Stosunki prywatne 11. 20. 44. 74. p. t. Nienaruszaln., Zwyczaj.
Stowarzyszenia G. B. 1. 6.
Stracone głosy B. 23. 29. 37. E. 25. (OWS. 48.) 31.

- Strony wojskowe p. Wojskowi. Stypendja 91.
- Suma podatków B. 12. 13. D. 6. 8. 9.
- Suspendowanie w urzędowaniu 52. C. 15.
- Świadectwo przynależności G 32—35. i str. 128.
- Swojak, Swojski p. Przynależny Swojszczyzna p. Przynależność.
- Szarwarki p. Prestacje, Roboty.
- Szkód wynagrodzenie 34.
- Szkoły 27. D. 21. F. 5.
- Szkontro kasy 38.
- Szupasowanie p. Odsyłanie.
- Szynkarze, Szynkownie 47. B. 11. C. 7.
- Tentowanie ugód p. Jednanie.
- Termin dzierżaw 99
- mianowania Przełożonego Obszaru dworskiego C 11.
 - osiadłości, opodatkow. E. 10.
 - poprawek w listach wyborczych B. 16. E. 17.
 - rozpisania nowych wyborów 109. D. 53. F. 16.
 - rozstrzygnięcia pytań, reklamacij, rekursów 55. B. 16. 31. D. 51. E. 17. 22. 25.
 - skrutinium i ogłoszeń rezultatu wyborów E 25.
 - spisania pierwszego inwentarza 65.
 - uchwalenia budżetu 70. D. 30.
 - unieważnienia wyborów B 30.
 - wcielenia do Gminy C. 2.
 - wnoszenia reklamacij B 16. E. 16. 22. 25.
 - wnoszenia rekursów 101. B. 16. D. 49. E. 17. 22.
 - wnoszenia uwag 86.
 - wyborów uzupełniających i innych 22. 109. B. 17. D. 16. 53. E. 15. 18. 19. 21. 25.
 - wyjednania zatwierdzeń 58. 71.
 - wyłożenia do przejrzenia 70. B. 16. F. 16.
- Termin zarzutów przeciw wybo-
rom B. 31.
- Termina posiedzeń 41. D. 38.
— inne 10. 20—22. 25. 69. 70.
80. 96. 108. 109. B. 16. 17. 31—33.
D. 3. 16.
- Tok instancij 61. 101—109. D. 49. 50.
- Tożsamość osoby wątpliwa E. 25. (OWS. 41.)
- Trwanie mandatu 21. 22. 25. B. 42. D. 14. 16.
- Trzymający pióro p. Pisarz.
- Tymczasowe załatwianie spraw 107—109. p. t. Środki.
- Ubodzy 27. 35. 56. 62. B. 10. 32. F. 5. G. 1. 22—31.
- Uchwały nieważne 41. 55. p. t. Komplet.
- R. gm. potrzebuja zatwierdzenia 2. 4. 80. 85. 86. 95. 99. 100. F. 15. [Ustawy.
 - Sejmu potrzeba 66. F. 15. p. t.
 - ustawom przeciwne 55. 104. D. 51.
- Uczestnictwo w dobrach i cię-
żarach 68. 75.
- w kradzieży itp B. 3.
- Uczestnicy Gm. 6. 9.
- Udział Czł. Gm. w obowiązkach,
pożytkach, prawach 9. 68. 75. 77.
78. C. 16.
- w czynach karygodnych B. 3. 11. D. 19. E. 11. F. 9.
- Udzielanie objaśnień 43. 104. D. 50.
- uchwał nadzorującej Wł. D. 50.
 - zdania 36. 38. 100. D. 28. 30.
- Ugody 30. 103.
- Ukończenie wyborów E. 25. (OWS. 44.)
- Ułomni fizycznie 20.
- Umocowani p. Pełnomocnik.
- Umowy Gm. z innymi Gminami 2. 40. 45.
- Gm. z Obsz. dw. C. 3.
- Unieważnienie wyborów B. 30.

- Upoważnienie do głosowania** p. Pełnomocnik.
Uprawnieni w kilku Gm. E. 8.
Uprawnienie do głosowania B. 1. 12. 13. 22.
 — do wyboru 15. B. 22. D. 19. E. 2. 4. 8. 10.
 — do wyboru w Gm. miejskich E. 6. 9. 19.
 — p. t. Prawo, Wybory.
Urzędnicy 20. 52. 61. 83. B. 1. 10. 14. 35. D. 26. 32.
Urzędników przynależność do Gm. G. 10.
Usprowadzenie nieobecności. 42. B. 32.
 — się Reprezentacji pow. D. 48
Ustąpienie Radnych niechrześcian B. 28.
 — z miesiąca obrad 43. 44.
 — z posady 25. D. 15. 16. 19.
Ustaw naruszanie p. Przekroczenie.
Ustawa gm. stanowi co do zaopatrzenia ubogich G. 44.
Ustawy krajowej potrzeba 3. 27. 66. 80. 81. 93. C. 5. D. 3. 23. 24. F. 6. 7. 15. 21. 22. p. t. Sejm.
Usunięcie czasowe, na zawsze 52. C. 15.
Utrata posady, urzędu, służby, 25. 102. B. 11. C. 15. D. 19.
 — prawa przynależności G. 15. 16. 17. 49.
 — prawa wybierania, Obieralności B. 3. 11. E. 11. F. 9.
Utrzymania samoistnego nie mający B. 10.
Utrzymanie majątku 27. 30. 56. 66. 70. 71. D. 25.
Utrzymywanie dróg, placów itd. 27. F. 5.
Uwag wnoszenie 70. 86. p. t. Udzielanie.
Uwiadomienie o uchwale 101. 105. B. 16. E. 17. 22. p. t. Zawiadomienie.
Uwodziciele B. 11.
- Uwolnienie od przyjęcia wyboru** 20. 53.
Uzupełnienie list wyborczych itp. p. Lista.
Używanie wyłączne 91.
Użytkowanie majątku 80. 56. 67. 68. 75. 91.
Warunki obieralności p. Obieralność.
 — ważności uchwał 46. 90. p. t. Komplet, Zwolywanie.
 — ważności wyborów B. 36. E. 19. 21. 25. (OWS. 46.)
 — wyłączenia z Gm. 3. C. 1. F. 1.
 — zastępstwa B. 8. p. t. Pełnomocnik.
Wątpliwość przynależności G. 3. 4. 12. 18—21. 40. 43. 46.
Wcielenie do Gm. 5. C. 2—4. 6. G. 3. 4.
Wdowy 83. G. 11. 20.
Wezwanie do wyboru Zwierzchności B. 32. p. t. Rozpisanie.
Wiek uprawnia B. 12. 32. 34.
 — wymówką 20.
Większość głosów bezwzględna 46. 90. B. 36. 37. D. 42. 46. E. 25. (OWS. 46). 31. 32. F. 14.
 — głosów prosta, względna 22. 60. B. 26.
Wierzyciele hypotekarni C. 6.
Wieś 1. F. 1. p. t. Posiadłość, Obszar.
Władza administracyjna B. 5.
 — dyscyplinarna 52. 102. D. 26. 32.
 — Nacz. Gm. 51. 52. 54—57. F. 12.
 — polit. kraj. rozstrzyga 105. C. 17. D. 41. 44. 51. E. 17. 22. F. 16. G. 40. 41.
 — stanowiąca o przynależności G. 4.
 — wykonawcza 29. 31. 50. 51. 53. 55. 56. D. 20. 29.
 — polit. powiatowa rozstrzyga 10. 37. 55. 61. 106. B. 16. C. 17. E. 17. 22. G. 40. 42.
 — polit. pow. zatwierdza 61.

- Władze polityczne rozstrzygają G. 36. 38—40. 43.
- Władzy polit. kraj. atrybucje C. 4. 19 D. 2. F. 23.
- polit. kraj. obowiązki 105. C. 4. D. 52.
- polit. kraj. prawa 102. 105. C. 15. 17. D. 38. 50. G. 40.
- polit. kraj. zatwierdzenia potrzeba 95. C. 3.
- polit. pow. atrybucje 23. 34. 57. B. 17. 30. 41. C. 2. 11. 15. 19. D. 44. E. 17. 19. 21. G. 42.
- polit. pow. obowiązki 34. 55. 105. 107 B. 18. 30. C. 18. D. 51. E. 16—19 21—23. G. 40.
- polit. pow. prawo 36. 41. 104. 105. 107. 108. B. 33. C. 11. 13. 15. 18. D. 51.
- polit. powiat. prawo nadzoru 104. B. 19. D. 50.
- Własność odrębna, wyłączna 74. 84. 89—92.
- Własności opieka 27. 34. F. 5.
- Własnowolności nie używający 16 B. 4. 8. 9. C. 8. 10. E. 2. 8. 10. G. 12.
- Włóczęgi, nieswojaki G. 18-20. 46
- Wnoszenie reklamacji, rekursów p. Reklamacje, Rekurs, Termin.
- Wojskowi 16. 20. 83. B. 1. 2. 4. 14. E. 11. G. 14. 19. 27.
- Wójt 18. p. t. Naczelnik Gm.
- Wolność od opłaty G. 33.
- wnoszenia uwag 70. 86.
- Wsparcie obcych ubogich G. 28.
- Wspólne zawiadywanie p. Zawiadywanie.
- Wspólny majątek D. 21.
- — instytucij, Zakładów p. pod M., I., Z.
- Współdziałanie w sprawach administracyjnych 28. F. 6. 7.
- Współposiadacze 16. B. 7. C. 8.
- Współwinni B. 3. 11.
- Wstęp do miejsca wyborów E. 25. (OWS. 35.)
- do Rady pow. E. 28.
- Wstrzymanie się od głosów. 43.
- wykonania uchwał 55. 105. D. 44.
- Wybór asesorów, przysiężnych B. 38.
- bez względu na podatek D. 8.
- delegatów do wyborów E. 5—7. 19. 20.
- mężów zaufania E. 24. F. 5.
- między dwoma B. 37. E. 25. (OWS. 47. 48.) E. 31. 32.
- nieważny B. 39.
- Prezesa R. pow. i Zast. E. 31.
- Przełożonych Gm. F. 22.
- Radnych 15. 109. B. 12. 16. 17. 19. 22. 31.
- R. pow. i Wydz. pow D. 11. 13. 43. E. 1—29.
- ściślejszy E. 25.
- Zastępców 15. B. 38. 40.
- Zw. Gm. 19. 40 B. 31—42. F. 8.
- Wyborcy Gmin połączonych E. 13. 24.
- przy komisjach B. 19. E. 24.
- Wyborów rozpisanie 15. 109. B. 17. D. 53. F. 16.
- Wybory pierwsze B. 16.
- przez pełnomocników E. 2. p. t. Pełnomocnik.
- uzupełniające 22. B. 42. D. 15. 16. E. 3.
- Wydziału pow E. 30—33.
- Wychowanie ubogich G. 24.
- Wydalenie publiczności 47. D. 40
- Wydatki nie pokryte z dochodów 77—88 F. 14. 21.
- odrębne 76. 84. 89. 99.
- powiatu D. 22. 23.
- Wydatków zwrot 24. D. 18 G. 23. 27—29. 38. 39. 43.
- Wydział gminny p. Rada Gm.
- krajowy nadzoruje D. 48. F. 23. 24.
- krajowy rozstrzyga D. 49.
- — zasięga zdania D. 28. 48.
- — — zatwierdza, zezwala D. 24. 25.
- kraj. żąda zwołania Rady D. 38.

- Wydziału krajowego inne atrybucje 100. C 2—4. 15. 17. D. 2. 10. 28 41. 44. 49. 51. 53. F. 18. 23. 24.
- Wydział powiatowy czuwa, nadzoruje 98. D. 30.
- pow. daje zdanie 34.
- — nakłada kary 102.
- — odbiera przyrzeczenie 23
- — odpowiedzialny Radzie pow. D. 34.
- pow. porozumiewa się 102 107. 109. C. 15. 17.
- pow. powoływa zastępcę D. 16.
- — przeznacz. Gminie Zastępcę 103.
- pow. rozstrzyga 20. 42. 97. 101. 106. B. 32.
- pow. urządza aż do wstąpienia nowego D. 14.
- pow. w prawie R. pow. D. 36.
- — ułatwia sprawy D. 45 46. F. 17.
- pow. zawiadomić należy 55. 105. B. 41. C. 11. 15.
- pow. żąda wynagrodzenia D. 18.
- — — zdania 36.
- — — zwołania R. gm. 41.
- Wydziału pow. skład i wybór D. 13. E. 30. F. 20.
- pow. inne atrybucje 103. D. 1. 16 29—37. 47.
- Wydzierżawianie 30. 99.
- Wyjątki co do należności do Gminy 5. F. 1.
- co do obieralności B. 10.
- — — rekursów D. 49.
- przy rozkładzie podatków i prestacji 78. 83.
- Wykaz wyborców p. Lista, Spis.
- Wykazanie przynależności potrzebne 10 F. 3
- Wykluczeni od obieralności B. 3. 11. C. 10. E. 11. 28.
- od prawa wybierania B. 3. 8. E. 11.
- Wykonywanie uchwał 55. 56. D. 31.
- Wykonywanie władzy karnej prawem Nacz. 60.
- Wykroczenie p. Przekroczenia, Przestępcy,
- Wykupno od usług i robót 82.87
- Wyłączeni od prawa wybierania B. 2. E. 11.
- ze związku Gminy C. 1. 6.
- Wyłączenie ze związku Gminy C. 5. F. 1.
- Wymówienie się od przyjęcia wyboru 20.
- Wynagrodzenie za wydatki poniesione 24. D. 18.
- szkód 34. G. 43.
- Wynajmowanie realności gminnych 30.
- Wypadki nagłe 57. 58. 60. 71. 82. 87. 107. D. 36. 38.
- Wyrobownicy nie są obieral. B. 10.
- Wysokość podatków i dodatków 80. F. 15. 21.
- Wyznan różnica 40. 89—94. B. 15. 28. 35.
- Wzbraniający się przyjąć wybór 20.
- Wzbronienie pobytu w Gminie 10. F. 3.
- Zabezpieczenie interesu grup F. 19
- Zaciąganie pożyczek 99. D. 25.
- Zagajanie wyborów B. 21. E. 25 (OWS. 37.)
- Zakładami zawiaduje Naczelnik Gminy 56.
- Zakładanie dróg itp. 27.
- Zakładów gminnych administracja 67. 99.
- gm. inwentarz, majątek, budżet 65. 66. 70. 98.
- gm. nadzor 38. 39. 56. 93 98. F. 18. 24.
- gm. służba i urzędnicy 31. 83. B. 1. E. 10.
- gm. użytek służy Obyw. 9.
- Zakładowy majątek 30. 66 67 98. 99. F. 18. 24.

- Zakłady dobroczynne 27. 35. 89.
 D. 21. F. 5. G. 22.
 — gm. gdy nie wystarczają 35.
 — — mające prawo wybierania
 B. 1. 5.
 — gm. na cele wyłączne 89. 91. 92
 — — przy łączeniu się Gm. 2.
 — — uczestnikami Gm. 6.
 — i urzędzenia policji 33. F. 5.
 — powiat. D. 21. 22. 30. 48. F. 24
 — wspólne Gm. lub Obsz. 97.
 D. 21. 22.
 Zakłady gminne p. t. Fundusze,
 Fundacje.
 Zakony p. Duchowni.
 Zakres działania Gm. w ogóle
 F. 16.
 — działania Gminy poruczony,
 przekazany 26. 23. 58. 64. 95.
 96. 101. 106. 108. D. 2. F. 4.
 6. 7. 23.
 — działania Gm. własny 26. 27.
 37. 57. 60. 95. 97. 102. 105.
 107. D. 2. F. 4. 5. 7.
 — działania Obszaru dw. C. 7.
 — — Przełożonego C. 13.
 — — Rady gm. 55. 56
 101. 104. 105.
 — działania Rady pow. D. 2. 3.
 20. 21. 27. 41. 44. 50. 51. F. 18.
 — działania Wydz. pow. D. 29—37
 — działania specjalnych orga-
 nów 97.
 — działania p. t. Naczelnik, Rada,
 Prezes, Zwierzchność
 Zaległości podatkowe 87.
 Załatwianie spraw p. Sposób.
 Zamiany majątku itp. 99. D. 25.
 Zamieszkanie rozstrzyga co do
 przynależności G. 4. p. t. Stałe
 Zamknięcie czynności wybor-
 czej B. 30. p. t. Głosowanie
 Zaniedbywanie obowiązków 52.
 53. 64. 102. 107. 108. C. 11.
 15. 18. D. 52. p. t. Władza
 dyscyplinarna.
 Zopatrzenie ubogich 35. D. 21.
 G. 1. 22—31. 44.
- Zaopatrzenie urzędników i służ
 31. 83. D. 26.
 Zapisywanie głosów B. 24. 25. 36.
 Zapomogi 83.
 Zarząd ekonomiczny powiatu
 D. 21. 22. 30.
 — majątkiem Gm. 27. 30. 56.
 66. 71. D. 22. F. 5.
 — samoistny p. Zakres działa-
 nia własny.
 Zarządzenie kosztem obowiąz-
 nych p. Kosztem.
 — wcielenia C. 4.
 Zarzuty przeciw uprawnieniu
 E. 25.
 — przeciw wyborom B. 31.
 Zastąpienie czasowo przeszkod-
 dzonych 22.
 Zastawianie majątku itp. 99.
 D. 25.
 Zastępca Prezesa R. pow. D. 13.
 16. 32. 38. 39. 46. E. 30. 31.
 Zastępców Czł. R. gm. liczba
 14. B. 15. 23.
 — Czł. R. gm. wybór B. 23. 26.
 27. 29. D. 12. E. 3. F. 8.
 Zastępcy Czł. R. gm. głos liczy
 podwójnie 16.
 — Czł. R. gm. mandat, prawa
 i obowiązki 21.
 — Czł. R. gm. pozostają aż do
 wstąpienia nowej Repr. 21.
 — Czł. R. gm. składają, tracą
 urząd 25.
 — Czł. R. gm. ulegają karze 42.
 B. 27.
 — Czł. R. gm. wstępują w czyn-
 ności 22. 42. B. 29. D. 16.
 — Czł. R. pow. D. 13. 16.
 — Czł. Wydz. pow. E. 33.
 — Nacz. Gm. atrybucje 41. 45.
 51. E. 2.
 — Nacz. Gm. wybór 19. 22. B.
 35. 40. 42.
 — Nacz. Gm. wynagrodzenie 24.
 — Posiadaczy Obsz. dw. C. 8.
 — prawni 16. 30. 103. B. 4. 6.
 8. C. 8. E. 2. 8.

- Zastępstwa warunki 16. B. 9.
27. D. 12.
- Zastępstwo w posługach i robotach 82.
- Zastosowanie analogicznych przepisów C. 19. E. 25.
- Zatwierdzanie uгод 30. 95. C. 3.
- Zatwierdzenie cesarskie potrzebne D. 13. F. 20. 22.
- R. gm. potrzebne 58. 71.
- R. pow. potrzebne 99. F. 15.
- Sejmu potrzebne F. 24.
- wyższe potrzebne 42. 54. 55. 61. 66. 86. 95. D. 25.
- p. t. Przyzwolenie, Rada.
- Zawiadomienie o liczbie delegatów E. 19. 21.
- o posiedzeniu 41. B. 17.
- o zmianie czasu wyborów E. 25. (OWS. 44)
- Władzy polit. pow. 57. B. 17. 33. 41. C. 11. 15.
- Wydziału pow. 55. 105. B. 41. C. 11. 15.
- p. t. Uwiadomienie.
- Zawiadywanie wspólne 95. 96. F. 7.
- Zawieszanie uchwał 55. 105. D. 44.
- Zażalenia przeciw wykluczeniu spraw D. 41. p. t. Rekurs.
- Zbiegowiska 34.
- Zbrodniarze lub o to posądzeni B. 3. F. 9.
- Zdań udzielanie 36. 38. 100. D. 28. 30
- Zdawanie rachunków B. 10. p. t. Rachunki.
- sprawy z czynności 100. 104. D. 34. 36. p. t. Zawiadomienie.
- Zezwolenie p. Przyzwolenie.
- Zgody tentowanie p. Jednanie.
- Zgłosić się do głosowania B. 22. E. 25. (OWS. 39.)
- Zgoda Gm. potrzebna 2. C. 2. p. t. Przyzwolenie.
- Zgromadzenia nadzwyczajne, i nieważne D. 38.
- Złożenie mandatu 25. D. 16.
- Zmiana granic 4.
— statutu F. 22.
- Zmusić do robót i posług 57. 87. G. 27.
- Zniewolenie p. t. Przymus.
- Zobowiązania przyjmowanie 99. D. 24. 25.
- Związek Gm 27. C. 1. 3. F. 1.
- Zwierzchność Gm. podlega 37. 38. 102. 106.
- Zwierzchności Gm. atrybucje 12. 31. 50. B. 16. 30.
- Gm. mandat, skład, wybór 18. 21. 40. 42. B. 31—42.
- Gm. Członków prawa i obowiązki 20. 24. 43. 44. B. 35.
- Gm. Członek nie może brać udziału 43. 44. 63. 90.
- Gm. Czł. traci urząd 102. B. 39.
- p. t. Naczelnik.
- Zwoływanie Rady 41. B. 42. D. 38. F. 17.
- Zwrot wydatków 24. D. 18. G. 23. 27—29. 38. 39. 33.
- Zwyczaj dotychczasowy 1. 68. 89. 91. 92. p. t. Nienaruszalność.
- Żądanie wcielenia do Gm. C. 2. 3.
- Żebractwo 27. 35. 56. 62. p. t. Ubodzy. [kładowy.
- Żelazny majątek p. Majątek, Zażony głosowanie B. 4. 7. E. 2. 8.
- interesa 44. 63.
- przynależność G. 11. 20.
- Żydzi 40. 89. 90. 92. B. 15. 28. 35.